

De Nationale Bank van België nv

In antwoord op de conclusies van NBB (16/09/2022)

Het Artikel 29 van de Organieke Wet van de Nationale Bank van België werd in 2009 geschrapt en vervangen door de actuele bepalingen van het Artikel 32. **Dit artikel moest niets meer zijn dan "een nieuwe financiële verdeelsleutel" om bij de bestemming van de jaarwinsten van onze centrale bank de "bijzondere positie" van de Soevereine Belgische Staat te respecteren, en dit om haar "de correcte vergoeding voor het verleende emissieprivilegie" te waarborgen: "de seigneuriage".**

"De redelijkheid" was hierbij het belangrijke uitgangspunt:

*"De bestreden artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009, zoals hiervoor uiteengezet, doen niet op discriminerende wijze afbreuk aan **de gewettigde verwachtingen van de gewone aandeelhouders van de NBB, die niet in redelijkheid aanspraak kunnen maken op de "seigneuriage"-inkomsten van de Belgische Staat**".*

GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010 – B.11 (pagina 24)

*"De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de 'seigneuriage' vormt **een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen. Die maatregelen moeten natuurlijk wel redelijk zijn.**"*

A.Vandoolaeghe, "De Nationale Bank van België en de verhouding tussen aandeelhouders en soevereine Staat" TBH2012 - Pagina 73

De bepalingen van de verdeelsleutel van het Artikel 29 lieten niet langer een correcte bestemming van die seigneuriage aan de Soevereine Belgische Staat toe, waardoor de privé aandeelhouders aanspraak konden maken op een deel van die seigneuriage (toebehorend aan de gemeenschap). **De Nationale Bank van België en de Wetgever beschouwden dit als niets minder dan "een ontoelaatbare beroving van de Natie ten voordele van de privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België".**

Nu het blijkt op welke manier de Regentenraad het Artikel 32 sedert de invoering ervan (in 2009) in de praktijk heeft ingevuld, kan het niet worden betwist dat **het uitsluitend de privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België zijn die zich redelijk hebben opgesteld**, en dit zowel ten overstaan van een Soevereine Belgische Staat als van een allesbehalve onafhankelijke Regentenraad. Samen hebben zij de "gewettigde verwachtingen" en de statutair verankerde vermogensrechten van de 50 % privé aandeelhouders totaal miskend en, ondanks "het fundamentele onderscheid met de seigneuriage" heeft die Regentenraad haar volle medewerking verleend bij **de beroving van miljarden euro's "vergoeding voor het kapitaal"**.

Het "bijzondere sui generis rechtskader" van de Nationale Bank van België en een totaal gebrek aan een minimale transparantie en effectieve controle, samen met een totaal ontbreken van enig respect voor de nog resterende rechten en belangen van de 50 % privé aandeelhouders, hebben dit mogelijk gemaakt.

De verdere opbouw van argumenten in de eigen conclusies van verzoeker zullen resulteren in **de beschrijving van een feitelijke actuele situatie welke ook door het Grondwettelijk Hof, mocht deze moeten gebeuren in 2022, hoogstwaarschijnlijk NIET als redelijk zou kunnen worden beoordeeld**. Verzoeker hoopt in ieder geval dat de volgende argumentering voldoende duidelijk en eigenlijk onbetwistbaar moet zijn opdat die beloofde redelijkheid alvast bij de Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank wel zal worden bereikt. En

eindelijk, na de beweerde tweede ronde, ook tot recht voor de 50 % privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België zal leiden.

Verweerster wil het verzoek bij de rechtbank afdoen als overbodig, want in 2010 reeds afgetoetst en beoordeeld door het Grondwettelijk Hof. Volgens de eigen webpagina "is het Grondwettelijk Hof **de echte behoeder geworden van de eerbiediging van de fundamentele rechten door de wetgevers in België**".

Het GwH had bevestigd dat "de bijzondere positie van de Belgische Staat in redelijkheid verantwoorde dat de wetgever specifieke maatregelen nam" (om de seigneuriage te waarborgen). Verweerster haalt in haar conclusies bronnen aan die stellen dat "die maatregelen natuurlijk wel redelijk moeten zijn".

Gezien de manier waarop de Regentenraad meent de ratio legis te mogen interpreteren, alle risico's en verliezen verbonden aan de opdrachten van algemeen belang bij de vennootschap en haar eigenaars te leggen maar tegelijkertijd (het saldo van) alle winsten verbonden aan diezelfde opdrachten te mogen afleiden uitsluitend naar de Belgische (Soevereine) Staat, kan moeilijk als "een redelijke maatregel" worden beschouwd? ***Ik zelf ben benieuwd op welke manier het Grondwettelijk Hof in 2023 zou oordelen over de redelijkheid van de sedert 2009 werkelijke invulling van het Artikel 32 door de Regentenraad?*** Misschien kan de mogelijkheid worden bekeken of de Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank zich wil sterken om tot een redelijk en rechtvaardig vonnis te komen, via een soort van préjudiciële vraag bij het GwH?

De actualiteit levert ons enkele belangrijke punten op welke anders ook zouden worden aangehaald doch welke nu ook onmiddellijk worden bewezen, en de aangehaalde argumenten van verweerster helemaal wegslaan. Dit moet voor de rechtbank toch een belangrijk verschil gaan uitmaken.

Inhoud

De procedure voor het Grondwettelijk Hof als aanvaard uitgangspunt	3
De Nationale Bank van België maakt integrerend deel uit van het ESCB	5
De vergelijkbaarheid van de Nationale Bank van België met de andere NCB's van het ESCB	6
De "opdrachten in het algemeen belang" van de NBB:	9
De financiële belangen en rechten van de Soevereine Belgische Staat	12
De verschillende relaties van de Belgische Staat met haar centrale bank, elk met hun "fundamenteel onderscheid"	17
De financiële belangen en de rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België	20
Het mechanisme van de verdeling van de inkomsten van de NBB op één lijn met dat van de andere centrale banken	24
Waarom werd de wettelijke regeling voor de winstverdeling gewijzigd?	25
En dus is de enige en werkelijke "ratio legis" van het Artikel 32	30
De seigneuriage van de Nationale Bank van België	36
De opmerkelijke vaststellingen bij de toepassing van het Artikel 32 door de Regentenraad	40

De vergelijkbaarheid tussen de NCB's van het ESCB gekaderd binnen de financiële actualiteit.....	45
Enkele verdere opmerkingen en vragen aan verweerster	53
De eerdere invraagstellingen van de toepassing van het Artikel 32	56

De procedure voor het Grondwettelijk Hof als aanvaard uitgangspunt

1. Uit de eerste conclusies blijkt dat verweerster, helemaal volgens verwachtingen en vanuit haar standpunt waarschijnlijk ook enigszins te begrijpen, de onderhavige procedure voor de Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank van Brussel wil afdoen als zowel overbodig als puur tijdsverlies. En dit omdat **het Grondwettelijk Hof in haar arrest 74/2010 van 23 juni 2010 in elk aspect en "in essentie over dezelfde argumenten" reeds zou hebben geoordeeld, en "de eiser inhoudelijk nul op het rekest zou hebben gegeven"**.

*" Het is evenwel duidelijk dat eiser, **na inhoudelijk nul op het rekest te hebben gekregen voor het Grondwettelijk Hof, een "tweede ronde" beoogt te krijgen voor uw rechtbank, waarbij hij in essentie dezelfde argumenten aanvoert** inzake "benadeling" van de private aandeelhouders die reeds door het Grondwettelijk Hof werden weerlegd."*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – pagina 4)

In een voetnoot vestigt men dan de aandacht op het feit: *"Dat geldt des te meer nu het concrete dividendbeleid reeds in het geding was in de procedure voor het Grondwettelijk Hof."*

*" Daarbij is het interessant om op te merken **dat in deze procedure voor het Grondwettelijk Hof niet enkel het wettelijk kader 'as such' in het geding was, maar tevens de concretisering van dit wettelijk kader door concludante via haar reserverings- en dividendbeleid. Inderdaad, de Ministerraad heeft in haar memories uitdrukkelijk verwezen naar dit beleid van de Regentenraad d.d. 22 juli 2009, ter staving van haar standpunt inzake de grondwettigheid van de wettelijke regeling.** (...)*

*Met andere woorden: **het concrete reserverings- en dividendbeleid van concludante was reeds in het geding voor het Grondwettelijk Hof.** Het Hof bevestigde de grondwettigheid van het wettelijk regime, daarbij in acht nemend het beleid zoals dat op dat moment reeds door de Regentenraad was uitgestippeld, een beleid waarnaar door alle partijen in hun memories was verwezen. Andermaal dringt de vaststelling zich op dat eiser met onderhavige procedure in wezen een "tweede ronde" beoogt voor Uw Rechtbank. (...)*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – pagina 12)

*" Aldus heeft het Grondwettelijk Hof niet enkel de grondwettigheid van het wettelijk kader bevestigd, maar heeft het zich ook – **impliciet doch zeker** – uitgesproken over de wijze waarop dit kader via een reserverings- en dividendbeleid wordt geconcretiseerd., en dus over het voorwerp van onderhavige procedure. Uw Rechtbank zal met dit impliciete oordeel rekening willen houden bij haar beoordeling van de 'nieuwe' vordering van eiser. "*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – pagina 12)

2. Verweerster geeft dus zelf – en volkomen terecht – heel veel belang aan de procedure zoals deze reeds gevoerd werd voor het Grondwettelijk Hof. Verweerster gaat echter wel voorbij aan het feit dat deze procedure reeds in 2010 werd gevoerd, ofwel dus onmiddellijk na de ingreep van de wetgever. Een uitspraak door het Grondwettelijk Hof over de wijze waarop het op dat moment uitgestippelde reserverings- en dividendbeleid de daarop volgende dertien boekjaren in werkelijkheid zou worden

ingevuld, en de mate waarin de Regentenraad op correcte wijze zou beantwoorden aan de vooropgestelde 'ratio legis' en de andere vooropgestelde fundamentele voorwaarden, was op dat moment eenvoudigweg onmogelijk.

3. ***Precies het niet respecteren van zowel "de ratio legis" maar ook de statutair bepaalde vermogensrechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België zijn het voorwerp van deze nieuwe vordering***, in een zogenaamde "tweede ronde". Alleen: in tegenstelling tot wat verweerster beweert zal deze procedure niet worden gevoerd "met dezelfde argumenten".
4. Bovendien brengt verweerster in haar eigen conclusies wel de talrijke verwijzingen vanwege de Ministerraad in haar memories onder de aandacht van de Rechtbank, maar laat zij vervolgens bewust na deze ook in detail verder te bespreken. Daar waar verweerster de Rechtbank wil overtuigen dat eiser uitsluitend op 'een overbodige tweede ronde' zou aansturen dan zal eiser in zijn eigen conclusies aantonen dat er in onderhavige procedure inderdaad wel degelijk fundamentele en inhoudelijk nieuwe elementen zullen worden toegevoegd.
5. Eiser betreurt het dus dat, ook met betrekking tot een transparante en correcte toepassing van de winstverdelingsregels van de vennootschap, er inderdaad een 'tweede ronde' voor de rechtbank blijkt nodig te zijn.
6. ***Eiser zal de middelen in rechte, op de manier zoals verweerster deze aanhaalt in haar conclusies van 16 september 2022, behandelen en weerleggen met als uitgangspunt het arrest van het Grondwettelijk Hof 74/2010 van 23 juni 2010 en de memories zoals de Ministerraad deze met betrekking tot deze procedure op dat moment heeft uitgewisseld met haar tegenpartij.***
7. Gezien verweerster zelf de Rechtbank uitdrukkelijk vraagt om rekening te willen houden met 'de impliciete doch zekere uitspraak' door het Grondwettelijk Hof, zowel omtrent de grondwettigheid van het wettelijk kader als over de wijze waarop dit kader via een reserverings- en dividendbeleid zou worden geconcretiseerd, zullen wij de Rechtbank om aandacht vragen voor:
 - 7.1. De aangehaalde motieven van de wetgever om het Artikel 29 te schrappen, en het te vervangen door het Artikel 32 van de Organieke Wet,
 - 7.2. De werkelijke 'ratio legis' van het Artikel 32 van de Organieke Wet, zoals inderdaad door de Ministerraad werd verdedigd voor het Grondwettelijk Hof,
 - 7.3. De werkelijke 'ratio legis' van het Artikel 32 van de Organieke Wet, zoals onbetwistbaar en voor geen enkele andere interpretatie vatbaar door het Grondwettelijk Hof ook werd bevestigd,
 - 7.4. De bevestiging vanwege verweerster omtrent enkele financiële begrippen, die zonder meer van groot belang zijn,
 - 7.5. Het niet consequente en niet altijd correcte gebruik van enkele nochtans belangrijke begrippen, zowel door de wetgever als door verweerster.
 - 7.6. De Statutair verankerde vermogensrechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België, zoals werd bevestigd door zowel het Grondwettelijk Hof als door de Raad van State dat deze rechten in niets verschillen van de rechten van de aandeelhouders van naamloze vennootschappen volgens het gemeen recht, en waar de Wetgever duidelijk heeft gesteld met de invoering van het Artikel 32 niet aan die vermogensrechten van de aandeelhouders te willen raken,

7.7. **De actuele monetaire en financiële situatie omtrent de Nationale Centrale Banken van het ESCB, die duidelijk aantoonst dat verweerster uitgaat van meerdere onbetwistbaar foute uitgangspunten met betrekking tot de rechten en financiële belangen van enerzijds de Soevereine Belgische Staat en anderzijds de aandeelhouders van de Nationale Bank van België.**

Bovendien gaat verweerster voorbij aan het volgende feit:

" B.6.4. Bij de uitoefening van zijn toetsing aan het beginsel van de gelijkheid en niet-discriminatie komt het het Hof niet toe een oordeel te vellen over de opportuniteit van de beleidskeuzes die de wetgever heeft gemaakt . "

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 – B.6.4 (pagina 20)

Het is vooral de actuele monetaire situatie, met zijn dramatische financiële gevolgen voor de Nationale Bank van België en haar aandeelhouders, die het duidelijk maken dat **het Grondwettelijk Hof inderdaad niet de opportuniteit en niet alle aspecten van de beleidskeuzes vanwege de Wetgever heeft beoordeeld**. Deze correcte beoordeling is echter, en dit wordt nu absoluut bewezen, van onbetwistbaar belang.

8. Om na het beoordelen van de aangebrachte essentiële argumenten werkelijk recht te kunnen spreken, en indien werkelijk nodig bevonden, kan bij de Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank misschien worden bekomen dat zij een vorm van "préjudiciële vraag" bij het Grondwettelijk Hof stelt?

De Nationale Bank van België maakt integrerend deel uit van het ESCB

9. Net zoals elke andere Nationale Centrale Bank (NCB) van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) voert ook de Nationale Bank van België identiek dezelfde "opdrachten in het algemeen belang" uit. Dit zijn de opdrachten zoals die werden bepaald in het Verdrag:

*" 3.1. Overeenkomstig artikel 127, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zijn **de via het ESCB uit te voeren fundamentele taken**:*

- *het bepalen en ten uitvoer leggen van het monetair beleid van de Unie;*
- *het verrichten van valutamarktoperaties in overeenstemming met de bepalingen van artikel 219 van genoemd Verdrag;*
- *het aanhouden en beheren van de officiële externe reserves van de lidstaten;*
- *het bevorderen van een goede werking van het betalingsverkeer.*

(Statuten van de ECB – Artikel 3 – Taken)

10. **De Nationale Bank van België maakt een integrerend deel uit van het ESCB:**

*" (..) 14.3. **De nationale centrale banken maken een integrerend deel uit van het ESCB en handelen in overeenstemming met de richtsnoeren en instructies van de ECB.** De Raad van bestuur neemt de nodige maatregelen teneinde te verzekeren dat aan de richtsnoeren en instructies van de ECB wordt voldaan, en eist dat hem alle benodigde informatie wordt verstrekt. (..) "*

(Statuten van de ECB – Artikel 14 – Nationale Centrale Banken)

11. De Nationale Bank van België geeft als volledig geïntegreerde Nationale Centrale Bank (NCB) van het ESCB, samen met de ECB en de andere NCB's, de bankbiljetten in euro uit:

*"Overeenkomstig artikel 128, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie heeft de Raad van bestuur **het alleenrecht machtiging te geven tot de uitgifte van eurobankbiljetten binnen de Unie**. De ECB en de nationale centrale banken mogen bankbiljetten uitgeven. De door de ECB en de nationale centrale banken uitgegeven bankbiljetten zijn de enige bankbiljetten die binnen de Unie de hoedanigheid van wettig betaalmiddel hebben.*

De ECB eerbiedigt zoveel mogelijk de bestaande gebruiken inzake de uitgifte en het ontwerp van bankbiljetten. "

(Statuten van de ECB – Artikel 16 - Bankbiljetten)

12. Het feit dat de Nationale Bank van België een integrerend deel uitmaakt van het ESCB, en dus exact dezelfde opdrachten en taken van algemeen belang uitvoert net zoals de ECB zelf en elke andere NCB dit doen, en zij bovendien ook samen het emissie-monopolie van de bankbiljetten in euro delen, maakt dat er in belangrijke mate een vergelijking kan en zal moeten worden gemaakt tussen die Nationale Centrale Banken inzake hun winstverdelingsregels.

De vergelijkbaarheid van de Nationale Bank van België met de andere NCB's van het ESCB

13. In elke voorgaande procedure, zonder ook maar één enkele uitzondering, heeft verweerster telkens opnieuw haar uitzonderlijke en onvergelijkbare karakter willen beklemtonen. De Nationale Bank van België zou zowel inzake haar positie als haar rechtskader niet te vergelijken zijn, noch met "gewone naamloze vennootschappen volgens het gemeen recht" noch "één op één met andere Nationale Centrale Banken van het ESCB". Ook in haar recent advies aan het Parlement benadrukte verweerster:

*"Dit winstmechanisme werd ingevoerd in 2009. De wetgever heeft deze winstverdelingscascade voorzien omwille van de specifieke situatie van de Bank. Als instelling met wettelijke taken van algemeen belang is zij niet één-op-één vergelijkbaar met andere naamloze vennootschappen. **En als centrale bank met een bijzondere kapitaalstructuur is zij niet één-op-één te vergelijken met andere centrale banken**. "*

NBB: Advies van de Nationale Bank van België bij verzoekschrift nr. 55 2019-2020/11 (pagina 5)

14. Het is dus echt opmerkelijk dat in deze procedure het "uitzonderlijke en onvergelijkbare karakter" door verweerster zelfs niet wordt aangehaald, ongetwijfeld precies omdat de treffende conclusies uit dergelijke – wel relevante – vergelijkingen met andere NCB's liever worden vermeden. Gezien het belang welke men wil geven aan de procedure voor het Grondwettelijk Hof mogen we echter niet nalaten dat het de Ministerraad zelf is die volgende vergelijkingen zelf wel heeft willen maken:

"De Wet brengt het mechanisme van de verdeling van de inkomsten van de NBB op één lijn met dat van de andere centrale banken. Ook hieruit blijkt de legitimiteit van de nieuwe regeling, evenals haar adequaatheid en evenredigheid ten opzichte van het nagestreefde doel. Uit de talrijke voorbeelden kan men de volgende citeren: "

(GwH) – Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 44 (pagina 30-31)

Als voorbeelden werd hierbij dan verwezen naar zowel de centrale banken van Luxemburg als die van Duitsland.

*“ Het beginsel dat het surplus van de inkomsten van de NBB terugvloeit naar de Staat ter vergoeding van het emissieprivilege dat aan de centrale bank werd toegekend, **geldt ook voor andere centrale banken die onder hun aandeelhouders private aandeelhouders tellen**, zoals de centrale bank van Italië, en voor de centrale banken die, zoals de NBB, beursgenoteerd zijn, zoals de centrale banken van Zwitserland en Griekenland. ”*

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 45 (pagina 31)

15. In haar Memorie van wederantwoord is de Ministerraad nog verder gegaan, door een “punt 1” toe te voegen met als voorwerp “Met betrekking tot **de vergelijkbaarheid van de verdelingsregels** van de opbrengsten tussen de centrale banken en de Staat **in verschillende Europese lidstaten**”.

*“ Zoals de Ministerraad aangaf in zijn memorie van 8 januari 2010, vertonen de verdelingsregels van de opbrengsten van de NBB een specifiek karakter aangezien zij moeten garanderen dat **het surplus van de seigneuriage-inkomsten** terugvloeit naar de Staat, en doorheen de Staat, naar de gehele bevolking. Zulks is ook redelijk verantwoord, nu het merendeel van de inkomsten van de NBB voortvloeien uit het door de soevereine Staat verleende emissieprivilege van bankbiljetten (vgl. memorie van de Ministerraad, nrs. 15 tot 19). ”*

(GwH) – Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 5 (pagina 7)

*“ Verzoekers beweren dat er geen algemene regel zou bestaan voor **de verdeling van de opbrengsten van de inkomsten** van de centrale banken, en dat er a fortiori geen regel bestaat dat **het surplus van de inkomsten** zou terugvloeien naar de Staat. Volgens verzoekers bestaat er geen ‘geharmoniseerd’ Europees systeem aangaande de verdeling van **de opbrengsten van een centrale bank**. (...) ”*

(GwH) - Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 6 (pagina's 7-8)

*“ De kwestie is niet of er al dan niet een geharmoniseerd Europees systeem bestaat van verdelingsregels tussen de centrale bank en de Staat, maar **wel of de verschillende bestaande rechtsregels in de lidstaten als gemeenschappelijk kenmerk hebben dat “het surplus van de inkomsten van de centrale bank na dekking van haar kosten (...) terugvloeit naar de Staat”** (vgl. Parl. St. Kamer, 2008-2009, 1753/001, blz. 1).*

*De voorbeelden van centrale banken uit andere Europese lidstaten (vgl. memorie Ministerraad, nrs. 44 en 45) tonen duidelijk aan dat zulks wel degelijk het geval is, en dat zij, net zoals de NBB, soortgelijke verdelingsregels toepassen. **Het betreft dan ook wel degelijk een wezenskenmerk dat losstaat van de variaties inzake concrete toepassingsmodaliteiten** die (inderdaad) kunnen worden toegeschreven aan de “sociale, politieke, economische of historische context van de betrokken lidstaat. ”*

(GwH) - Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 9 (pagina 8)

16. We hernemen eveneens uit de Memories van de Ministerraad, zoals uitgewisseld in het kader van de procedure voor het Grondwettelijk Hof, als slechts één van de talrijke voorbeelden:

*“ **De seigneuriage behoort toe aan de gemeenschap of collectiviteit van burgers.** Zij wordt immers gegenereerd dankzij een door de Staat verleend voorrecht dat als een essentieel bestanddeel van de staatssoevereiniteit wordt beschouwd.*

***Overall ter wereld bestaan er derhalve regels voor de verdeling van de seigneuriage tussen de centrale bank en de Staat.** Krachtens die regels gaat een gedeelte van de seigneuriage naar de centrale bank om haar kosten (inclusief het aanleggen van reserves en, desgevallend, de vergoeding van haar kapitaal) te dekken. Het resterend gedeelte gaat naar de Staat. **Het gaat er hierbij essentieel om te verzekeren dat het surplus van de seigneuriage-inkomsten terugvloeit naar de Staat, en doorheen de Staat, naar de gehele bevolking.** ”*

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 16 (pagina's 15-16)

17. In haar eerdere persberichten maakte de Nationale Bank van België nochtans zelf bij herhaling gebruik van de vergelijkbaarheid tussen haarzelf en de andere Nationale Centrale Banken:

*Aldus boeken bijvoorbeeld de Banque de France, de Deutsche Bundesbank en De Nederlandsche Bank, **die eveneens van hun Staat onderscheiden juridische entiteiten zijn, de externe reserves die zij aanhouden en beheren op dezelfde wijze als de Nationale Bank van België.***

Nationale Bank van België – Persbericht van 16 maart 2007

18. Ook heeft de Nationale Bank van België zelf – tot op vandaag, in haar officiële financiële communicatie – als uitgangspunt dat de Belgische Soevereine Staat gerechtigd is op de seigneuriage, en dat die seigneuriage toebehoort aan de gemeenschap. Door zelf te argumenteren met “In alle landen van de wereld (..)” bevestigt men zelf dat **vergelijkingen tussen de (in het bijzonder) Nationale Centrale Banken van het ESCB wel degelijk relevant, en in deze betwisting zelfs noodzakelijk zijn**. Men kan een dergelijke stelling niet als een argument opwerpen voor een rechtbank, zonder deze vergelijking dan ook niet nader te bekijken.

“De winsten die aldus resulteren uit het aanhouden van rentende activa, als tegenpost voor niet-vergoede passiva in de vorm van bankbiljetten, worden bestempeld als winsten afkomstig van de seigneuriage, of kortweg seigneuriage. Ze resulteren immers uit het vroegere recht van de leenheer, thans de Staat, “om geld te slaan”.

De seigneuriage behoort toe aan de gemeenschap, want het muntloon is verbonden aan het emissie-monopolie. In alle landen van de wereld bestaan er dus regels betreffende de verdeling van de seigneuriage tussen de Staat, die het recht heeft om geld te slaan, en de centrale bank die zorgt voor de emissie van het geld: een deel van de seigneuriage gaat naar de centrale bank om haar werkingskosten te dekken en de rest wordt toegekend aan de Staat, ongeacht of de Staat aandeelhouder is van de centrale bank.”

Bron: Webpagina van de NBB / FAQ: “Waar komen de winsten van de Nationale Bank vandaan?”

19. Gezien “de vergelijkbaarheid” precies één van de grondslagen is voor zowel de resultaatbepaling als voor de waardering bij de opstelling van de jaarrekeningen van de NCB’s van het ESCB, kunnen er inderdaad geen argumenten worden opgeworpen om gefundeerde, volledige en waarheidsgetrouwe vergelijkingen te weigeren. Eiser trekt echter nu reeds de aandacht op volgende feiten:

- 19.1. Zowel de wetgever als verweerster zelf gebruiken op een niet consequente wijze verschillende nochtans fundamenteel van elkaar verschillende begrippen continu door elkaar. Het (waarschijnlijk beoogde?) resultaat is een totale verwarring creëren omtrent de werkelijke bedoelingen vanwege de Belgische Wetgever. Het gaat hierbij over: **“de seigneuriage”, “de seigneuriage-winsten”** (in zijn totaliteit dus), **“een verdeling van de seigneuriage-winsten”, “het surplus van de seigneuriage”, “het surplus van de inkomsten”, “de verdeling van de inkomsten”, ...**

- 19.2. Met het invoeren van “de vergelijkbaarheid” in deze procedure heeft eiser **op geen enkele manier de bedoeling om de toepassingsmodaliteiten van de winstverdelingsregels van de verschillende Nationale Centrale Banken met elkaar te vergelijken**. De enige bedoeling moet zijn om na te gaan of de verschillende rechtsregels in de verschillende lidstaten werkelijk de gemeenschappelijke kenmerken hebben die de Ministerraad en de Nationale Bank van België beweren, en **of het (los van die toepassingsmodaliteiten) wel degelijk een wezenskenmerk is dat ofwel het surplus van de seigneuriage ofwel zelfs het surplus van de totale jaarwinsten (resultaat van alle activiteiten en opdrachten) van een centrale bank worden overdragen aan de soevereine Staat.**

- 19.3. De Ministerraad gaat, bij het geven van deze vergelijkende argumenten in de procedure voor het Grondwettelijk Hof, volledig voorbij aan enkele nochtans werkelijk essentiële feiten. Deze belangrijke aspecten zullen worden besproken in volgende punten.

De “opdrachten in het algemeen belang” van de NBB:

20. Verweerster blijft telkens opnieuw verwijzen naar de taken en de opdrachten van algemeen belang welke werden gedelegeerd aan de Nationale Bank van België, **en meent deze verwijzing te kunnen aanwenden als een vanzelfsprekende verantwoording voor het terugvloeien van (het saldo van) de jaarwinsten van de Nationale Bank van België naar de Soevereine Belgische Staat.**

“19. Dat er in die context ook geld vloeit naar de Staat, in toepassing van de “vierde stap” is niet meer dan logisch. Aangezien de inkomsten van concludante nagenoeg uitsluitend voortvloeien uit monetair beleid en andere taken van algemeen belang gedelegeerd aan de Bank, is het vanzelfsprekend dat deze winsten terugvloeien naar de Staat, met dien verstande dat de Staat aan concludante een marge heeft gegeven om een deel daarvan te reserveren voor toekomstige financiële risico’s en een deel als dividend uit te keren aan de aandeelhouders. (...) Dat de Staat aanspraak kan maken op de residuaire winst is gerechtvaardigd vanuit de activiteiten van algemeen belang - waaronder doch niet beperkt tot, de emissie van bankbiljetten – die de soevereine Staat laat uitvoeren door concludante.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – pagina 18)

“19. (...) Aan concludante zijn door de Staat diverse opdrachten van algemeen belang toevertrouwd, verschillende daarvan genereren inkomsten, het is niet kennelijk onredelijk maar integendeel de logica zelve dat deze inkomsten residuaire terugvloeien naar de Staat.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – pagina 19)

“22. (...) Dit werd ook door het Grondwettelijk Hof uitdrukkelijk bevestigd. De bijzondere positie van de Staat, die ertoe leidt dat de Staat in een “vierde stap” inderdaad aanspraak maakt op het residuaire winstsaldo, vloeit niet voort uit haar aandeelhouderschap, maar uit de activiteiten van algemeen belang die de Staat laat uitvoeren door concludante. Van een ongelijke behandeling van aandeelhouders is geen sprake. Of nog: ook indien de Staat géén aandeelhouder zou zijn geweest van concludante, zou “het probleem” waarover eiser zich druk maakt (met name het feit dat de Staat in een ‘vierde stap’ aanspraak kan maken op de residuaire winst) bestaan.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – pagina 21)

21. **De financiële onafhankelijkheid van een Nationale Centrale Bank is de voorwaarde voor de Nationale Bank van België om opdrachten van algemeen belang te vervullen zonder dat er bijkomende vergoedingen in rekening moeten worden gebracht.** Het delegeren van dergelijke opdrachten van algemeen belang door de Belgische Soevereine Staat is op zich GEEN argument noch een aanvaardbaar motief opdat de Belgische Soevereine Staat bovendien ook nog aanspraak zou kunnen maken op “het surplus van de seigneuriage”, en al helemaal niet op “het saldo van de globale jaarwinsten”.

- 21.1. **De NBB informeert via haar webpagina de aandeelhouders en andere stakeholders omtrent haar opdrachten van algemeen belang:**

“ De Bank vervult **drie soorten opdrachten van algemeen belang**:

- **De opdrachten die onder de bevoegdheid vallen van het Europees Stelsel van Centrale Banken**, die de basisopdrachten van een centrale bank zijn (**juridische basis**: in de eerste plaats de relevante bepalingen uit het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en uit het Protocol met de ESCB-statuten, **alsook artikelen 5 tot 9bis van de Organieke Wet**)
- **De opdrachten van algemeen belang, waarmee zij is belast onder de voorwaarden bepaald door of krachtens de Belgische wet (juridische basis: artikel 10 Organieke Wet), en**
- **De dienstverlening waartoe zij het initiatief neemt en die aansluit of bijkomstig is aan de aan haar toevertrouwde opdrachten van algemeen belang (juridische basis: artikel 13 Organieke Wet).** ”

Bron: webpagina NBB www.nbb.be/nl/faq : Financiële onafhankelijkheid en opdrachten van algemeen belang.

21.2. Op de webpagina bevestigt men dit onderwerp zoals het door de Directie ook werd toegelicht op de jaarlijkse Algemene Vergadering van 2006. De aandeelhouders werden geïnformeerd dat:

*“ De opdrachten van de Bank als centrale bank worden, zoals overal, **gefinancierd door het deel van de seigneuriage, die de Wetgever aan de centrale bank laat om haar taken uit te oefenen.***

Dit geldt in principe ook voor de andere opdrachten van algemeen belang waarmee de Bank is belast onder de voorwaarden bepaald door of krachtens de Belgische Wet, tenzij de wetgever daar anders over beslist.

*De aanvullende en bijkomstige diensten, ten slotte, die de Bank op zich neemt in het algemeen belang, zijn hoofdzakelijk diensten aan de financiële sector. **Het beleid van de Bank bestaat er daar inderdaad in erover te waken dat de gebruikers van deze diensten een vergoeding betalen die de kosten ervan dekt.*** ”

Bron: webpagina NBB www.nbb.be/nl/faq : Financiële onafhankelijkheid en opdrachten van algemeen belang.

21.3. De “opdrachten van algemeen belang” van de Nationale Bank van België worden dus **ofwel gefinancierd uit het deel van de seigneuriage die de Wetgever aan de bank laat, ofwel worden ze door de gebruikers van die diensten kostendekkend terugbetaald.** Volgens de Nationale Bank van België zelf is dit bij elke andere centrale bank ook het geval.

21.4. Het is ook om die redenen dus van belang **dat de Regentenraad volledige transparantie garandeert in 1) het bedrag van de seigneuriage welke de Nationale Bank van België heeft kunnen realiseren, en 2) het deel van die seigneuriage welke de vennootschap voor zichzelf heeft behouden.** Gezien het erkende fundamentele verschil tussen de vergoedingen voor het emissierecht (het surplus van de seigneuriage) en de vergoeding van het kapitaal moeten de aandeelhouders in staat worden gesteld om na te gaan **of de uitvoering van de gedelegeerde opdrachten van algemeen belang inderdaad kunnen worden gefinancierd met de seigneuriage welke de Wetgever aan de NBB laat, of dat er integendeel aanvullende vergoedingen aan de gebruikers van die diensten moeten worden in rekening gebracht.**

21.5. Onder de opbrengsten van de resultatenrekening van de Nationale Bank van België worden onder de rubriek “6. Overige baten” (Toelichting 29) de werkingskosten hernomen verbonden aan de opdrachten van algemeen belang, die de vennootschap als “Terugwinningen bij derden” recupereert bij de gebruikers van deze diensten.

22. *Noch in haar opdrachten noch in het doel van de naamloze vennootschap is de Nationale Bank van België inderdaad een unicum. Net zoals elke andere Nationale Centrale Bank van het ESCB voert ook de Nationale Bank van België dezelfde "opdrachten van algemeen belang" uit.*

Verweerster verwijt eiser om op verschillende punten "bewust misleidend te zijn", doch laat het zelf na om de aandacht van de rechtbank te vestigen op het nochtans onbetwistbare feit dat elke Nationale Centrale Bank inderdaad allemaal diezelfde "opdrachten in het algemeen belang" uitvoeren, maar hiertoe NIET het vermogen toebehorend aan die gemeenschap aanwendt, doch WEL het vermogen van de vennootschap inzet.

Het is dus NIET de Soevereine Belgische Staat, in vertegenwoordiging van de collectiviteit van burgers, maar WEL de vennootschap NBB die alle risico's op belangrijke verliezen verbonden aan deze talrijke opdrachten op zich neemt.

"Activa en passiva worden alleen verantwoord op de balans van de rapporterende entiteit wanneer **AAN ALLE** volgende voorwaarden is voldaan:

- b) in wezen **ALLE risico's en voordelen verbonden aan de betreffende actief- of passiefpost voor rekening komen van de rapporterende entiteit.**

Richtsnoer van de ECB van 11 november 2010 – Artikel 6 (Verantwoording van activa en passiva)

"Het beheer van de goud- en deviezenreserves en van de effectenportefeuilles in euro, en de monetaire beleidstransacties (interventieportefeuilles, leningen, ...) **stellen de Bank, net als elke financiële instelling, bloot aan financiële risico's, zoals markt- en kredietrisico's, alsook aan operationele risico's**".

NBB - Jaarverslag 2021 (pagina 114).

23. In de andere lidstaten is het inderdaad als "redelijk en de logica zelve" bevonden dat niet enkel de beschikking over de inkomsten (of de winsten) die de respectievelijke centrale banken puur uit de "opdrachten van algemeen belang" wordt geregeld, maar ook de verbonden risico's en verliezen. ***Verweerster gaat alvast (en geheel bewust) volledig voorbij, ook aan deze evidentie.*** Het vervolg van deze argumentering zal aantonen dat de bedoeling tot misleiding geheel bij verweerster ligt, en niet bij de eiser.

24. Verschillende thema's van fundamenteel belang in deze betwisting werden nu aangehaald, en zullen eerst opeenvolgend worden behandeld en duidelijk gesteld. Enkel daarna zal het voor een rechtbank mogelijk zijn om tot een eenvoudiger beoordeling van het verzoek te komen:

24.1. Op welke inkomsten van een centrale bank kan een soevereine Staat (eventueel) aanspraak maken, ook wanneer hij geen aandeelhouder is van die centrale bank (zoals verweerster argumenteert werd dit eerder reeds bevestigd, ook door het Grondwettelijk Hof),

24.2. De besluiten welke de vergelijkbaarheid van de winstverdelingsregels van de verschillende Nationale Centrale Banken van het ESCB oplevert,

24.3. Op welke manier zijn de uiteindelijke vermogensrechten over dat ingezette vermogen (en dus ook over de jaarresultaten) van de centrale bank(en) bepaald,

- 24.4. Verweerster wijst op **“de bijzondere positie van de Belgische Staat ten aanzien van het vermogen en de inkomsten van de Nationale Bank van België”**. Een bijzonder positie die een bijzondere regeling inzake de winsttoekenning zou verantwoorden.
- 24.5. Met betrekking tot deze bijzondere positie van de Belgische Staat heeft de wetgever het over **“een fundamenteel onderscheid tussen de seigneuriage (de relatie centrale bank – de soevereine Staat) en de vergoeding van het kapitaal (de relatie centrale bank – de aandeelhouders van de centrale bank, inclusief sedert 1948 de Belgische Staat voor 50%)**.
Het in 2009 in te voeren Artikel 32 zou aan dit fundamentele onderscheid geen enkele afbreuk doen.
- 24.6. Ondanks het feit dat er 1) geen enkele inventaris van de taken en opdrachten van algemeen belang werd opgesteld, 2) noch dat er volkomen transparantie wordt gegeven omtrent de opbrengsten, kosten en risico's verbonden aan die opdrachten van algemeen belang, 3) en die transparantie ook volkomen ontbreekt omtrent de financieringsmiddelen voor de uitvoering van die opdrachten, zal de bepaling van de werkelijke ratio legis en de vergelijkbaarheid met de andere Nationale Centrale Banken alles heel duidelijk stellen.
- 24.7. Verweerster is ook heel misleidend wat betreft de rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België. In deze betwisting is het niet zozeer van belang dat **“de rol van de aandeelhouders niet dezelfde is van deze van andere naamloze vennootschappen”**, doch zonder enige twijfel **wel hun uiteindelijke vermogensrechten over het eigen vermogen en de jaarwinsten van de centrale bank**.
- 24.8. De ratio legis, zoals deze in 2010 werd aangebracht en verdedigd door de Ministerraad en in een vonnis werd bevestigd door het Grondwettelijk Hof, zal aantonen en bevestigen dat het wettelijk kader van het Artikel 32 van de Organieke Wet, vanaf het eerste boekjaar (2009), door verweerster abusief en onwettig werd toegepast.

De financiële belangen en rechten van de Soevereine Belgische Staat

25. Alle lidstaten hebben aan hun respectievelijke Nationale Centrale Banken het emissieprivilegie van de bankbiljetten overgedragen. Dankzij dit emissieprivilegie is het voor een centrale bank, in normale (rente)omstandigheden, mogelijk om met die in omloop gebrachte werkmiddelen inkomsten (en eventueel winsten) te genereren. De inkomsten die een centrale bank verwerft via het verkregen emissieprivilegie, zijnde de opbrengsten van de beleggingen van de bankbiljettenomloop, worden “de seigneuriage” genoemd.

Deze “seigneuriage-winsten” zijn dus slechts een onderdeel van de globale winsten van een centrale bank (die het resultaat zijn van al haar opdrachten en taken). Beiden zijn enkel aan elkaar gelijk in het theoretische geval dat **de activiteit van de centrale bank beperkt is tot uitsluitend deze van een pure emissiebank: de centrale bank financiert dan al haar activiteiten en opdrachten uitsluitend via de door haar uitgegeven bankbiljetten.**

" 2. Bénéfice de banque centrale:

Dans le chapitre précédent, nous avons signalé que **le bénéfice d'une banque centrale ne coïncidait qu'à titre exceptionnel avec le seigneurage, c'est-à-dire avec le revenu tiré du seul monopole d'émission de billets**. Ce chapitre traite de **la différence entre le seigneurage et le bénéfice de banque centrale**. (16)

Il existe notamment trois raisons qui expliquent une telle différence: La première raison tient à la taille du bilan de la banque centrale. **Généralement, la somme du bilan est supérieure au montant de monnaie de banque centrale émis**. (17) **Celle-ci dispose de son propre capital que les propriétaires de la banque ont mis à sa disposition sous forme de capital social ou qu'elle a accumulé en ne distribuant pas tous ses bénéfices**. "

Bron: BNS – Bulletin trimestriel 4/1998 – p. 46 - Seigneurage et bénéfice de la banque centrale (Ernst Baltensperger* et Thomas J. Jordan **

(* Professeur ordinaire d'économie politique à l'Université de Berne, ** Conseiller scientifique, Direction des études économiques, Banque Nationale Suisse)

26. Wanneer de Belgische wetgever van oordeel is dat, gezien de bijzondere kapitaalstructuur van de Nationale Bank van België (lees: de aanwezigheid van 50 % privé eigenaars van het kapitaal van de vennootschap), de Belgische Soevereine Staat aanspraak kan maken op een bepaald gedeelte van de (inkomsten of zelfs van de) jaarwinsten van de centrale bank, en er voor kiest om de toekenning van een deel van deze inkomsten niet te regelen via een kostenrubriek van haar resultatenrekening ('above the line') doch wel via het bestemmen van een deel van de jaarwinsten, dan is het **van het allergrootste belang dat deze toebedeling van winsten heel duidelijk bepaald is en in totale transparantie verloopt**. En dit gezien de Statutair verankerde regels met betrekking tot die winstverdeling en het erkende "fundamentele onderscheid tussen de seigneurage en de vergoeding voor het kapitaal".

27. Zowel de Ministerraad, de verweerster zelf alsook het Grondwettelijk Hof bevestigen dat de Nationale Bank van België vanwege de Soevereine Belgische Staat het monopolierecht heeft verkregen om het wettelijk betaalmiddel (de bankbiljetten, nu in euro) uit te geven:

" Dat is de regel, ongeacht of de Staat aandeelhouder is van de centrale bank of niet. Indien de Staat geen aandeelhouder is, zoals in het geval van de NBB vanaf de oprichting in 1850 tot de intrede in het kapitaal in 1948, ontvangt hij enkel in zijn hoedanigheid van soevereine Staat, verlener van het emissierecht, een deel in de opbrengsten van de centrale bank.

Deze vergoeding is te onderscheiden van het dividend dat de Staat kan ontvangen indien hij ook aandeelhouder is van zijn centrale bank, rekening houdend met de door deze laatste aangehouden rechtsvorm. Eerstgenoemde vergoeding is volkomen vreemd aan en onafhankelijk van iedere inbreng van aandeelhouders in het kapitaal van de centrale bank."

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 17 (pagina 16)

" De seigneurage behoort toe aan de gemeenschap of collectiviteit van burgers. Zij wordt immers gegenereerd dankzij een door de Staat verleend voorrecht dat als een essentieel bestanddeel van de staatssoevereiniteit wordt beschouwd.

Overall ter wereld bestaan er derhalve regels voor de verdeling van de seigneurage tussen de centrale bank en de Staat. Krachtens die regels gaat een gedeelte van de seigneurage naar de centrale bank om haar kosten (inclusief het aanleggen van reserves en, desgevallend, de vergoeding van haar kapitaal) te dekken. Het resterend gedeelte gaat naar de Staat. Het gaat er hierbij essentieel om te verzekeren dat het surplus van de seigneurage-inkomsten terugvloeit naar de Staat, en doorheen de Staat, naar de gehele bevolking. "

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 16 (pagina's 15-16)

" De winsten die aldus resulteren uit het aanhouden van rentende activa, als tegenpost voor niet-vergoede passiva in de vorm van bankbiljetten, worden bestempeld als winsten afkomstig van de seigneuriage, of kortweg seigneuriage. Ze resulteren immers uit het vroegere recht van de leenheer, thans de Staat, "om geld te slaan".

De seigneuriage behoort toe aan de gemeenschap, want het muntloon is verbonden aan het emissie-monopolie. In alle landen van de wereld bestaan er dus regels betreffende de verdeling van de seigneuriage tussen de Staat, die het recht heeft om geld te slaan, en de centrale bank die zorgt voor de emissie van het geld: een deel van de seigneuriage gaat naar de centrale bank om haar werkingskosten te dekken en de rest wordt toegekend aan de Staat, ongeacht of de Staat aandeelhouder is van de centrale bank.

Bron: Webpagina van de NBB / FAQ: "Waar komen de winsten van de Nationale Bank vandaan?"

28. Reeds op basis van deze standpunten is het van belang te wijzen op volgende:

28.1. De Soevereine Belgische Staat kan een recht laten gelden op **een met de centrale bank gedeelde seigneuriage**, ongeacht of de Staat aandeelhouder is van de centrale bank of niet (zoals voor de NBB de periode 1850-1948),

28.2. Het is deze gedeelde seigneuriage die de Nationale Bank van België zou kunnen genereren dankzij een door de Staat verleend "voorrecht dat als een essentieel bestanddeel van de staatssoevereiniteit" moet worden beschouwd,

28.3. ***De gedeelde seigneuriage is volkomen vreemd en onafhankelijk van de vergoeding voor iedere inbreng van kapitaal door de aandeelhouders van de centrale bank.***

29. De Soevereine Belgische Staat heeft inderdaad "het vroegere recht van de leenheer om geld te slaan" overgedragen aan de NBB (die dit recht nu deelt met de ECB en alle andere NCB's van het ESCB). Dit overgedragen recht houdt voor de centrale bank ook niets meer in dan het recht om bankbiljetten uit te geven. Deze bankbiljetten blijven voor de NBB echter eigen schulden, werkmiddelen waarover de vennootschap geen rente moet betalen en (in normale omstandigheden) ook geen renterisico loopt, doch waarvoor zij ten allen tijde zelf instaat voor de terugbetaling van deze eigen schulden:

*" (..) De Bank is debiteur tegenover de houders van haar bankbiljetten voor het totaal nominaal bedrag van de circulatie. Zij is eveneens debiteur voor de creditsaldi der rekeningen die in haar boeken zijn geopend. Ten slotte heeft zij andere schulden die, ofschoon niet dadelijk opeisbaar, ongetwijfeld verbintenissen zijn. **Voor al die schulden staat de Bank in met al haar activa ...**".*

Gouverneur Maurice Frère, op de buitengewone algemene vergadering der aandeelhouders van 27 mei 1957

30. De Soevereine Belgische Staat heeft met uitsluitend het verlenen van het emissierecht van bankbiljetten geen vreemd vermogen (werkmiddelen) aan de Nationale Bank van België ter beschikking gesteld (waarover een rentevergoeding kan verschuldigd zijn), noch heeft zij (als aandeelhouder) eigen vermogen ingebracht (waarover dan een deelname in de winsten mag worden verwacht).

31. Het Grondwettelijk Hof van 23 juni 2010:

Het Grondwettelijk Hof neemt als uitgangspunt dat de winstverdeling moet gewaardeerd worden in het licht van de bijzondere rol van de Nationale Bank van België en van de bijzondere positie van de Staat.

Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de Staat aan wie de seigneuriage toekomt en de Staat als aandeelhouder van de Nationale Bank van België. Dat onderscheid berust op een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van de seigneuriage te waarborgen.

"De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de 'seigneuriage' vormt een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen". Die maatregelen moeten natuurlijk wel redelijk zijn. Daartoe gaat het Grondwettelijk Hof over tot een vergelijking tussen de Nationale Bank van België als vennootschap en andere vennootschappen. Het Grondwettelijk Hof houdt daarbij opnieuw rekening met de bijzondere positie van de Nationale Bank van België die belast is met taken van algemeen belang. Daardoor worden de inrichting en de werking van overheidswege bepaald, is er een bijzondere institutionele samenstelling en is de rol van de algemene vergadering fundamenteel verschillend. De rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België verschillen dan ook van die van aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen."

A.Vandoolaeghe, "De Nationale Bank van België en de verhouding tussen aandeelhouders en soevereine Staat" TBH2012 - Pagina 73

32. In de procedure voor het Grondwettelijk Hof heeft de Ministerraad, in aanvulling op de voorgaande standpunten, heel duidelijk toegelicht om welke redenen een Soevereine Staat aanspraak kan maken op welk deel van de inkomsten van een centrale bank:

"Kenmerkend voor een centrale bank is dat zij, en alleen zij, de zogenaamde "seigneuriage-inkomsten" ontvangt." De Staten verlenen hun respectieve centrale banken het voorrecht of privilege om bankbiljetten met wettelijke betaalkracht uit te geven. De omvang van de bankbiljetten in omloop hangt af van de vraag ernaar door de huishoudens en bedrijven. Om bankbiljetten te bekomen brengen banken activa aan bij de centrale bank of gaan zij leningen aan bij deze laatste.

De bankbiljetten bevinden zich op de passiefzijde van de balans van de centrale banken. DAT passief wordt niet vergoed. De centrale bank is immers geen interest of vergoeding verschuldigd op de uitgegeven bankbiljetten aan de houders ervan. Als tegenpost houden de centrale banken activa aan die wel worden vergoed of rentedragend zijn. De opbrengsten die aldus voortvloeien uit het aanhouden van rentedragende activa als tegenpost van niet-vergoede passiva in de vorm van bankbiljetten in omloop, worden seigneuriage-inkomsten genoemd, of kortweg seigneuriage. Zij stammen immers af van het historisch recht van de heer (de "seigneur") om "geld te slaan". Het betreft de voornaamste bron van inkomsten voor een centrale bank en zij is uniek voor een centrale bank."

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 15 (pagina 15)

"Dit uniek wezenskenmerk van een centrale bank, seigneuriage-inkomsten gegenereerd door een niet-vergoed passief onder de vorm van uitgegeven bankbiljetten, fundamenteel onderscheiden van de inbreng in kapitaal en de inkomsten die hierdoor worden gegenereerd, wordt duidelijk weerspiegeld in de jaarrekening van de NBB. De eerste passiefpost betreft de bankbiljetten in omloop en niet het kapitaal. (...) "

"Sinds de invoering van de eurobankbiljetten op 1 januari 2002 heeft de NBB op de passiefzijde van haar balans eurobankbiljetten. De eurobankbiljetten op het passief van de NBB – die wettelijke betaalkracht hebben in de ganse eurozone – stemmen niet noodzakelijk meer overeen met de door de NBB zelf in omloop gebrachte bankbiljetten. (...) Aldus ontvangt de NBB, sinds 1 januari 2002, de seigneuriage-inkomsten die worden gegenereerd door het aandeel van België (bepaald in functie van de Belgische bevolking en het Belgisch BBP) in de totale eurobankbiljetten-uitgifte van het Eurosysteem."

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 - Memorie – nr. 19 (pagina 16)

33. De Ministerraad heeft dus zelf, ten overstaan van het Grondwettelijk Hof in een procedure handelend omtrent haar gewijzigde winstverdelingsregels, de voorgaande toelichtingen gegeven omtrent de seigneuriage van de Nationale Bank van België.
- Opnieuw hernemen wij slechts de bijkomende standpunten van werkelijk belang vanwege de Ministerraad, zoals (in 2009) gebruikt voor het Grondwettelijk Hof:

- 33.1. De duidelijke **inhoud en omschrijving van het begrip “seigneuriage”**, zoals dit trouwens ook door verweerster zelf ook wordt bevestigd,
- 33.2. Het is “kenmerkend voor een centrale bank” dat alleen zij de seigneuriage kan verdienen, en dat de Staat - verlener van het emissieprivilegie - **de gerechtigde is van (een deel van) de zogenaamde “seigneuriage-inkomsten”**,
- 33.3. Het is **het surplus van de seigneuriage-inkomsten** welke moet terugvloeien naar de Staat,
- 33.4. De seigneuriage-inkomsten zijn voor centrale banken een voordeel verbonden aan de uitgegeven bankbiljetten, **omdat dit werkmiddelen zijn waarover de centrale bank geen interest verschuldigd is noch een interestrisico loopt**,
- 33.5. **Het fundamentele onderscheid tussen de seigneuriage en de overige inkomsten van een centrale bank wordt erkend en benadrukt door de Ministerraad**,
- 33.6. De Ministerraad gebruikt voortdurend door elkaar: 1) de seigneuriage, 2) de seigneuriage-inkomsten, 3) het surplus van de seigneuriage, 4) de inkomsten van een centrale bank, 5) de winst van de centrale bank.
- 33.7. De NBB ontvangt sinds 1 januari 2002 **de seigneuriage-inkomsten die worden gegenereerd door het aandeel van België** (bepaald in functie van de Belgische bevolking en het Belgisch BBP) **in de totale eurobankbiljetten-uitgifte van het Eurosysteem**.
34. Noch de Nationale Bank van België noch de Ministerraad hebben “de opdrachten van algemeen belang” geïnventariseerd welke kunnen verantwoorden dat, op die basis en omwille van dat argument, een deel van de inkomsten van de centrale bank zouden kunnen toekomen aan de Soevereine Belgische Staat.

Dergelijke inventaris is ook niet echt nodig, gezien het enkel “de seigneuriage” is welke de centrale bank eventueel kan verdienen als resultaat van het verkregen emissierecht. De Ministerraad erkent immers een fundamenteel verschil met alle andere opdrachten van de centrale bank, welke enkel inkomsten kunnen genereren via de inbreng van (vreemd of) eigen vermogen.

Een inbreng die NIET de Soevereine Belgische Staat heeft gedaan, doch WEL de Belgische Staat als aandeelhouder van de Nationale Bank van België heeft gedaan.

De vraag die dus moet worden gesteld:

kan een Belgische Soevereine Staat (in redelijkheid) aanspraak maken op de winsten die een centrale bank verwerft dankzij de inzet van vermogen welke niet door die Soevereine Staat zelf werd ingebracht of ter beschikking gesteld?

35. **Ofwel: de Nationale Bank van België voert alle aan haar gedelegeerde opdrachten van algemeen belang uit met haar eigen afgescheiden vermogen. Een deel van dit vermogen zijn haar eigen bankbiljettenomloop (gratis werkmiddelen waarover zij enkel kan beschikken dankzij het verkregen emissieprivilegie), het andere deel is het vermogen welke de aandeelhouders hebben ingebracht (of verder is uitgebouwd door winsten niet aan hen uit te keren).**

De Soevereine Belgische Staat heeft enkel het emissieprivilegie verstrekt, de Belgische Staat (als aandeelhouder) en de privé aandeelhouders hebben elk voor 50% de rest van de werkmiddelen ter beschikking gesteld.

De verschillende relaties van de Belgische Staat met haar centrale bank, elk met hun “fundamenteel onderscheid”

36. De Ministerraad heeft de werkelijke ratio legis op onbetwistbare wijze toegelicht en verdedigd zoals hierna zal worden hernomen, en ook **het recht van de Belgische Staat om (het surplus van) de seigneuriage te onttrekken aan de statutair bepaalde winstverdeling van de vennootschap werd door het Grondwettelijk Hof bevestigd.**

Rest de duidelijke bevestiging van de rechten bij de bestemming en de verdeling van de jaarwinsten van de betrokken partijen: in de eerste plaats (en onbetwistbaar) de vennootschap zelf, en daarnaast de Belgische Soevereine Staat enerzijds en de aandeelhouders van de Nationale Bank van België (waaronder de Belgische Staat voor 50%) anderzijds.

37. In dat verband werden volgende belangrijke standpunten bevestigd:

37.1. De seigneuriage-inkomsten verschillen fundamenteel van de inkomsten verkregen door de inbreng in kapitaal:

*“ Dit uniek wezenskenmerk van een centrale bank, **seigneuriage-inkomsten** gegenereerd door een niet-vergoed passief onder de vorm van uitgegeven bankbiljetten, **fundamenteel onderscheiden** van de inbreng in kapitaal en de inkomsten die hierdoor worden gegenereerd, wordt duidelijk weerspiegeld in de jaarrekening van de NBB. De eerste passiefpost betreft de bankbiljetten in omloop en niet het kapitaal. (...)”*

*“ Sinds de invoering van de eurobankbiljetten op 1 januari 2002 heeft de NBB op de passiefzijde van haar balans eurobankbiljetten. De eurobankbiljetten op het passief van de NBB – die wettelijke betaalkracht hebben in de ganse eurozone – stemmen niet noodzakelijk meer overeen met de door de NBB zelf in omloop gebrachte bankbiljetten. (...) Aldus ontvangt de NBB, sinds 1 januari 2002, **de seigneuriage-inkomsten** die worden gegenereerd door het aandeel van België (bepaald in functie van de Belgische bevolking en het Belgisch BBP) in de totale eurobankbiljetten-uitgifte van het Eurosysteem. ”*

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 19 (pagina 16)

37.2. De Wetgever bevestigt dat de nieuwe financiële verdeelsleutel van de jaarwinsten het fundamentele onderscheid van de inkomsten respecteert, en enkel tot doel heeft dat geen van de partijen inkomsten kan verkrijgen die in feite toekomen aan de andere partij:

*“ Zonder afbreuk te doen aan **het fundamentele onderscheid tussen de seigneuriage (de relatie centrale bank - soevereine Staat) en de vergoeding van het kapitaal (relatie Nationale Bank - aandeelhouders, inclusief, sinds 1948, de Staat)**, kan dan ook worden bevestigd dat het adequate karakter van de voorgestelde regeling voldoende is gegarandeerd (...) ”*

De memorie van Toelichting – DOC 52 . 1793/01 (pagina 7)

37.3. Uitsluitend de seigneuriage behoort dus toe aan de gemeenschap of collectiviteit van burgers. Het is immers die seigneuriage die wordt gegenereerd dankzij een door de Staat

verleend voorrecht dat als een essentieel bestanddeel van de staatssoevereiniteit wordt beschouwd.

Dankzij dit door de Soevereine Staat verleende voorrecht kan de Nationale Bank van België beschikken over het voordeel van de gratis – eigen – werkmiddelen die haar bankbiljettenomloop is.

Overal ter wereld bestaan er derhalve regels voor de verdeling van de seigneurie tussen de centrale bank en de Staat. Krachtens die regels gaat een gedeelte van de seigneurie naar de centrale bank om haar kosten (inclusief het aanleggen van reserves en, desgevallend, de vergoeding van haar kapitaal) te dekken. Het resterend gedeelte gaat naar de Staat. Het gaat er hierbij essentieel om te verzekeren dat het surplus van de seigneurie-inkomsten terugvloeit naar de Staat, en doorheen de Staat, naar de gehele bevolking.

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 16 (pagina's 15-16)

"Dat is de regel, ongeacht of de Staat aandeelhouder is van de centrale bank of niet. Indien de Staat geen aandeelhouder is, zoals in het geval van de NBB vanaf de oprichting in 1850 tot de intrede in het kapitaal in 1948, ontvangt hij enkel in zijn hoedanigheid van soevereine Staat, verlener van het emissierecht, een deel in de opbrengsten van de centrale bank. Deze vergoeding is te onderscheiden van het dividend dat de Staat kan ontvangen indien hij ook aandeelhouder is van zijn centrale bank, rekening houdend met de door deze laatste aangehouden rechtsvorm.

Eerstgenoemde vergoeding is volkomen vreemd aan en onafhankelijk van iedere inbreng van aandeelhouders in het kapitaal van de centrale bank.

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 17 (pagina 16)

- 37.4. De Belgische wetgever wenst de verdeling van de jaarwinsten van de centrale bank te wijzigen om **een ontoelaatbare beroving** van de Natie ten voordele van private investeerders te vermijden. **Afbreuk doen aan het fundamentele onderscheid tussen beide soorten van inkomsten houdt een beroving in ten overstaan van de andere categorie van inkomstengerechtigden:**

" (...) Zoals hierboven werd aangetoond en zoals duidelijk blijkt uit de Memorie van toelichting bij de Wet, is de doelstelling van de wetgever de modaliteiten van de verdeling van de inkomsten tussen de NBB en de soevereine Staat aan te passen ten einde te verzekeren dat het surplus van seigneurie terugvloeit naar de soevereine Staat ("het gaat er dus om, en slechts om, de Staat verlener, en dus de collectiviteit van burgers die hij vertegenwoordigt, de correcte vergoeding te verzekeren voor het zo aan de centrale bank verleende privilege, waarvan de uitoefening specifieke inkomsten genereert, seigneurie genaamd"), hetgeen, ten gevolge van gewijzigde omstandigheden, dreigde niet langer het geval te zijn. De wetgever beoogt, met andere woorden, te vermijden dat een onevenredig groot deel van de seigneurie (meer dan hetgeen de NBB nodig heeft om haar kosten, inclusief aanleggen van reserves en vergoeden van kapitaal, te dekken) toevalt aan de NBB (en haar aandeelhouders). Deze doelstelling kan uiteraard manifest niet worden bereikt door een hoger dividend uit te keren aan alle aandeelhouders.

Dit zou frontaal indruisen tegen dit doel en zou, zoals reeds werd aangetoond (supra, nr. 18), een ontoelaatbare "beroving" met zich meebrengen van de Natie ten voordele van private investeerders, van welke nationaliteit ook, die over de middelen beschikken om aandelen te kopen van de centrale bank.

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 46 (pagina 32)

"De 3%-regel was dus niet meer conform aan de oorspronkelijke intentie van de wetgever om een juist onderscheid te maken tussen de inkomsten die aan de Staat moeten worden toebedeeld omdat zij voortvloeien uit de uitoefening van de monopolierechten die aan de NBB worden verleend, en de inkomsten die aan de aandeelhouders van de NBB dienen te worden toegekend als

economisch rendement van hun belegging, en te verzekeren dat **het surplus van de seigneurie** terugvloeit naar de Staat.

*Een onevenredig groot deel van de seigneurie, die – dankzij het verleende emissierecht – als het ware “gratuite” voortspruit uit de vraag naar bankbiljetten door de houders ervan die geen vergoeding ontvangen voor **het aan de centrale bank verstrekte kosteloos passief**, dreigde ten onrechte toe te vallen aan de Bank, ten nadele van de Staat in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de collectiviteit van de burgers. Om deze reden nam de wetgever de bestreden wet aan.*

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 27 (pagina 21)

- 37.5. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dus dat **de “gewone aandeelhouders” van de Nationale Bank van België niet in redelijkheid aanspraak mogen maken op de inkomsten welke eigenlijk de soevereine Belgische Staat toekomen.**

Het Grondwettelijk Hof heeft in 2010 een beoordeling gemaakt op basis van het aangekondigde dividend- en reserveringsbeleid, zoals dit theoretisch zou worden toegepast door een werkelijk onafhankelijke Regentenraad. **Gezien het erkende fundamentele onderscheid tussen beide soorten inkomsten enerzijds en het uitgangspunt voor de te nemen maatregelen (d.i. uitsluitend de inning van de seigneurie te waarborgen) anderzijds, zou het Grondwettelijk Hof ongetwijfeld een even groot belang hechten aan het respect voor de statutaire vermogensrechten van die gewone aandeelhouders.** En zou het Grondwettelijk Hof dus ook **het raken aan hun inkomsten door de Belgische Staat eveneens als een zelfde ontoelaatbare beroving veroordelen.**

*“ De bestreden artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009, zoals hiervoor uiteengezet, doen niet op discriminerende wijze afbreuk aan **de gewettigde verwachtingen van de gewone aandeelhouders van de NBB, die niet in redelijkheid aanspraak kunnen maken op de “seigneurie”-inkomsten van de Belgische Staat** ”.*

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 – B.11 (pagina 24)

- 37.6. Gezien het fundamentele onderscheid tussen de seigneurie (de inkomsten welke de Soevereine Belgische Staat toekomen) en de vergoeding voor het kapitaal (alle andere inkomsten van de centrale bank, verkregen door de inbreng van kapitaal), dient elke euro van de jaarwinsten die niet werd uitgekeerd aan de aandeelhouders en welke niet kan worden beschouwd als “seigneurie-inkomsten” of “seigneurie-winst”, te worden beoordeeld als het niet respecteren van het fundamentele onderscheid en als een beroving van de gewone aandeelhouders.
De Belgische Staat kan niet in redelijkheid aanspraak maken op het deel van de vergoeding van het kapitaal ingebracht door de gewone privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België.

- 37.7. **Alle inkomsten van de Nationale Bank van België welke niet toe te rekenen zijn tot de seigneurie, horen tot de inkomsten welke de Regentenraad vrij kan bestemmen.**

Wanneer de Regentenraad tot stap “4. Het saldo van de jaarwinst” is gekomen, na eerst de belangen van de vennootschap te hebben verzekerd (door in stap 2 de te reserveren jaarwinst te hebben bepaald volgens het uitgestippelde beleid) en de uit te keren vergoeding van het kapitaal te hebben

bepaald (volgens het uitgestippeld stabiele dividendbeleid), en het eventuele nog beschikbare saldo van de jaarwinst zou de te waarborgen vergoeding voor de seigneuriage van de Soevereine Belgische Staat nog overtreffen, **dan kan de Regentenraad vrij en in alle onafhankelijkheid beslissen om dit saldo van de jaarwinst ofwel bijkomend te reserveren ofwel bijkomend uit te keren aan de aandeelhouders.**

Wat niet tot de seigneuriage kan worden gerekend hoort de vennootschap (en uiteindelijk haar aandeelhouders) toe, en zal dus ofwel worden gereserveerd ofwel worden uitgekeerd aan de aandeelhouders (waaronder voor 50 % de Belgische Staat).

De financiële belangen en de rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België

38. Totaal ten onrechte stelt verweerster in haar conclusies dat het Grondwettelijk Hof heeft bevestigd dat de bijzondere positie van de Belgische Staat rechtvaardigt dat deze aanspraak kan maken op het residuair winstsaldo, dit omdat de Belgische Staat activiteiten van algemeen belang laat uitvoeren door de Nationale Bank van België.

"Dit werd ook door het Grondwettelijk Hof uitdrukkelijk bevestigd.

De bijzondere positie van de Staat, die ertoe leidt dat de Staat in een 'vierde stap' inderdaad aanspraak maakt op het residuair winstsaldo, vloeit niet voort uit het aandeelhouderschap, maar uit de activiteiten van algemeen belang die de Staat laat uitvoeren door concludante. (..)

Of nog: ook indien de Staat géén aandeelhouder zou zijn geweest van concludante, zou het 'probleem' waarover eiser zich druk maakt (met name het feit dat de Staat in een 'vierde stap' aanspraak kan maken op de residuaire winst) bestaan."

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 22 pagina 21)

39. ***"De bijzondere positie van de Belgische Staat"*** met betrekking tot de winstverdeling van de Nationale Bank van België ***wordt NIET bepaald door "de aan haar gedelegeerde activiteiten en opdrachten van algemeen belang", doch uitsluitend WEL omdat "de Soevereine Belgische Staat de houder van de seigneuriage is". Bijgevolg heeft die Soevereine Belgische Staat GEEN recht op "het residuair winstsaldo", doch WEL (en maximaal) op "een waarborg op het surplus van de seigneuriage".***

"De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de 'seigneuriage' vormt een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen. Die maatregelen moeten natuurlijk wel redelijk zijn."

A.Vandoolaeghe, "De Nationale Bank van België en de verhouding tussen aandeelhouders en soevereine Staat" TBH2012 - Pagina 73

40. ***"De bijzondere positie van de Belgische Staat" kan enkel rechtvaardigen dat deze aanspraak kan maken uitsluitend op "het surplus van de seigneuriage".***
Alle andere activiteiten, ook die van het algemeen belang, vervult de Nationale Bank van België met het vermogen van de vennootschap. Dit vermogen werd ingebracht door de aandeelhouders van de vennootschap, en verder uitgebouwd door een deel van de gerealiseerde winsten niet aan

diezelfde aandeelhouders uit te keren. Het is de vennootschap en haar eigenaars die ook alle risico's verbonden aan alle opdrachten van algemeen belang dragen, net zoals dit bij elke andere NCB van het ESCB het geval is.

*" Op grond van artikel 32 van de Organieke Wet **hebben de aandeelhouders recht op een deel van de winsten van de NBB, welke ook de oorsprong hiervan is.***

*Artikel 32 van de Organieke Wet voorziet bovendien slechts in een minimum, en **de wet voorziet geen begrenzing van het dividend dat aan de aandeelhouders toekomt.** "*

(GwH) – Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 - nr. 29 (pagina 12)

- 41. De Belgische Wetgever heeft met de invoering van het Artikel 32 niets meer dan een nieuwe verdeelsleutel willen invoeren om een ontoelaatbare beroving van de Natie te vermijden, met als enige doel te vermijden dat een te groot deel van de seigneuriage zou worden ontvangen door privé aandeelhouders. **Hiertoe werd het uitdrukkelijk gesteld geen enkele afbreuk te willen doen aan het fundamentele onderscheid tussen "de relatie centrale bank – de Soevereine Belgische Staat" (die uitsluitend de seigneuriage ontvangt) en "de relatie Nationale Bank van België – de aandeelhouders, inclusief, sinds 1948, de Belgische Staat" (die de vergoeding van het kapitaal ontvangt).****

De "bijzondere positie van de Belgische Staat, als houder van de seigneuriage", vormde een objectief criterium dat "in redelijkheid verantwoorde" dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht (de seigneuriage) te waarborgen.

Die maatregelen moesten natuurlijk redelijk zijn.

- 42. De situatie van de aandeelhouders van de naamloze vennootschap de Nationale Bank van België zijn inzake het recht op de deelneming in de jaarwinsten vergelijkbaar met de rechten van de aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen volgens het gemeen recht.**

*" In zijn arrest nr. 74/2010 van 23 juni 2010 overweegt het Grondwettelijk Hof dat het bijzonder juridisch statuut van de NBB, daarin begrepen de specifieke regels inzake de winstverdeling (**cfr. supra daarin begrepen "de seigneuriage"**), zijn grondslag vindt in de aan de NBB toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten en deze van Rijkskassier (punt B.6.1)," **wat ertoe noopt, aldus het Grondwettelijk Hof, "een onderscheid te maken tussen enerzijds de positie van de Belgische Staat, aan wie de in B.3.3.1 omschreven "seigneuriage" toekomt, en, anderzijds, de positie van de Belgische Staat als aandeelhouder tegenover de overige aandeelhouders van de NBB"**(punt B.6.1).*

Het Grondwettelijk Hof voegt daar evenwel aan toe dat "die verschillen niet van dien aard zijn dat zij eraan in de weg staan de situatie te vergelijken van aandeelhouders van de NBB als naamloze vennootschap en aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen, wat inzonderheid het recht van de aandeelhouders op deelneming in de winst en hun stemrecht betreft.

***De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van "de seigneuriage" vormt volgens het Grondwettelijk Hof een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen.** "*

Raad van State 20 december 2021 , nr. A.230.756/XIV-38.342 (pagina 17-18)

- 43. In haar conclusies stelt verweerster**

*" 10. Met deze gebalanceerde regeling beoogde de wetgever te verzekeren "dat **het surplus van de inkomsten ten overstaan van de kosten van de Nationale Bank, na de vergoeding van het kapitaal, toekomt aan de soevereine Staat, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de aandeelhouders, inclusief inzake het dividend.**"*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 10 pagina 11)

44. Verweerster en de wetgever laten in hun communicatie en bij juridische betwistingen echter consequent na om toe te lichten (en het op die manier onbetwistbaar te stellen) wat "de bedoelde rechten van de aandeelhouders" exact inhouden, en dan vooral hun rechten zoals hier in hun relatie tot de winstverdeling.
45. Dan mag de rol en de bevoegdheden van de Algemene Vergadering – eveneens als gevolg van een eerdere wetgevende ingreep – wel fundamenteel verschillend zijn, en werden de rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België door de Wetgever onnodig beperkt waardoor die inderdaad verschillen van die van de aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen volgens het gemeen recht, dan nog **wijzigt deze rol en de mindere bevoegdheden helemaal niets aan de statutair bepaalde uiteindelijke vermogensrechten van de aandeelhouders (waaronder voor 50 % de Belgische Staat):**

De aandeelhouders, hun erfgenamen of hun schuldeisers mogen noch de zegels doen leggen op de goederen en waarden van de Bank, noch de verdeling of de veiling vragen, noch zich in haar beheer mengen.

Voor de uitoefening van hun rechten moeten zij zich houden aan de inventarissen der vennootschap en aan de besluiten van de algemene vergadering.

Nationale Bank van België (Artikel 7 van de Statuten)

"Elk aandeel geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten."

Nationale Bank van België (Artikel 4 van de Statuten)

46. **In tegenstelling tot wat verweerster wil laten uitschijnen zijn de uiteindelijke vermogensrechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België over de jaarwinsten en het eigen vermogen van de vennootschap NIET beperkt,** en al helemaal niet tot het eventueel ontvangen van een dividend waarvan de Regentenraad de uitkering en/of de omvang bepaalt? Beperkt tot de ontvangst van een dividend, waarvan de omvang te bepalen is door de Regentenraad.
Zoals dit voor de aandeelhouders van andere Nationale Centrale Banken eventueel wel het geval kan zijn, omdat hun Statuten dit ook uitdrukkelijk zo bepalen:

" Het eigendomsrecht is beperkt tot het kapitaal van de vennootschap, en een dividend van maximaal 6% van dat kapitaal. "

Banca d'Italia (Artikel 3 van de Statuten)

47. Wanneer verzoeker de concrete beslissingen tot winstverdeling heeft aangevochten in een procedure voor de Raad van State, heeft de Raad van State zich in zijn arrest van 20 december 2021 zonder rechtsmacht verklaard om van de vordering van eiser kennis te nemen, en werden volgende overwegingen gemaakt:

" Er is geen reden om aan te nemen dat de loutere omstandigheid dat het organiek statuut van de NBB of dat de NBB optreedt in het algemeen belang ook onmiddellijk betekent dat de NBB, bekeken vanuit het perspectief van de aandeelhouders, niet zou functioneren op basis van een vennootschapscontract. "

Raad van State, arrest van 20 december 2021 (pagina 5/25):

" Indien de Raad van State zich zou inlaten met de wijze waarop de winstverdeling binnen de NBB geschiedt, wordt uitspraak gedaan over de interpretatie en de uitvoering van het vennootschapscontract en de draagwijdte van de rechten als aandeelhouder (op de winstverdeling) die verzoeker aan dat vennootschapscontract ontleent.(.).

Raad van State, arrest van 20 december 2021 (pagina 6/25)

*" Uit wat voortvloeit, volgt dat het standpunt van verzoeker **als zou de verwerende partij geen vennootschap zijn, niet kan worden bijgevalen. Zij is dat wel degelijk ondanks haar bijzondere statuut.** "*

Raad van State, arrest van 20 december 2021 (pagina 19)

" De NBB is vormgegeven als een vennootschap en de specifieke regels die de NBB beheersen schakelen de bevoegdheidsregeling van de ondernemingsrechtbank niet uit."

Raad van State, arrest van 20 december 2021 (pagina 7/25)

48. Met het invoeren van het Artikel 32 heeft de Belgische Wetgever wel ingegrepen in de uitvoering van het vennootschapscontract, doch werd er redelijkheid gegarandeerd en er zou niet worden geraakt aan de rechten die de aandeelhouders aan dat vennootschapscontract ontleen. Het verschil tussen de vergoedingen van de Soevereine Belgische Staat (uitsluitend het surplus van de seigneuriage) en van de aandeelhouders werd als fundamenteel vooropgesteld.

49. De volgende conclusies vanwege verweerster getuigen dan ook van geen enkele redelijkheid:

"Dat er in die context ook geld vloeit naar de Staat, in toepassing van de 'vierde stap', is niet meer dan logisch. Aangezien de inkomsten van concludante nagenoeg uitsluitend voortvloeien uit monetair beleid en andere taken van algemeen belang gedelegeerd aan de Bank, is het vanzelfsprekend dat deze winsten terugvloeien naar de Staat, met dien verstande dat de Staat aan concludante een marge heeft gegeven om een deel daarvan te reserveren voor toekomstige financiële risico's en een deel als dividend uit te keren aan de aandeelhouders. Of nog: het was de uitdrukkelijke wil van de wetgever om te garanderen dat "het surplus van de inkomsten ten overstaan van de kosten van de Nationale Bank, na de vergoeding van het kapitaal, toekomt aan de Soevereine Staat, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de aandeelhouders, inclusief inzake het dividend. Dat de Staat aanspraak kan maken op de residuaire winst, is gerechtvaardigd vanuit de activiteiten van algemeen belang – waaronder, doch niet beperkt tot, de emissie van bankbiljetten – die de Soevereine Staat laat uitvoeren door concludante."

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 19 pagina 18)

"Met andere woorden: anders dan eiser suggereert, strekt het saldo dat via de 'vierde stap' aan de Staat toekomt, niet specifiek tot vergoeding van de toekenning aan concludante van het emissierecht inzake bankbiljetten, maar komt dit saldo toe aan de Staat op grond van haar bijzondere positie ten aanzien van concludante, een bijzondere positie die haar bestaansredenen vindt in "de aan (concludante) toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten en deze van Rijkskassier." Aan concludante zijn door de Staat diverse opdrachten van algemeen belang toevertrouwd, verschillende daarvan genereren inkomsten; het is niet kennelijk onredelijk maar integendeel de logica zelve dat deze inkomsten residuaire terugvloeien naar de Staat. "

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 19 pagina 19)

50. Verweerster getuigt van haar onredelijkheid en misleidt bovendien heel bewust door hier te stellen dat:

50.1. Het de uitdrukkelijke wil van de wetgever was om te garanderen dat "het surplus van de inkomsten ten overstaan van de kosten van de NBB" toekomt aan de Soevereine Staat. Daar waar het onbetwistbaar de ongewijzigde en enige bedoeling van de wetgever was "het surplus van de seigneuriage" te waarborgen voor de Soevereine Belgische Staat.

50.2. De beweerdte rechtvaardiging betreft niet "de activiteiten van algemeen belang waaronder – doch niet beperkt tot – de emissie van bankbiljetten", doch wel het feit dat de Soevereine Belgische Staat "de houder van de seigneuriage" is.

50.3. ***“De bijzondere positie van de Belgische Staat” betreft uitsluitend dit houderschap van de seigneuriage.*** De aan verweerster toevertrouwde diverse opdrachten van algemeen belang werden eerder reeds behandeld. Zij zijn geenszins een argument om het saldo van de globale jaarwinsten toe te kennen aan een Soevereine Belgische Staat.

Het is kennelijk onredelijk en alles behalve de logica zelve dat uitsluitend de winsten (verweerster heeft het zelfs over “de inkomsten”), verbonden aan die opdrachten van algemeen belang, residuair zouden terugvloeien naar de Soevereine Belgische Staat (en niet naar de aandeelhouders, waaronder voor 50 % de Belgische Staat), zonder uitdrukkelijk in de Organieke Wet te bepalen dat de gebeurlijke verliezen, verbonden aan de uitvoering van diezelfde opdrachten van algemeen belang, dan niet eveneens zouden worden gecompenseerd door diezelfde Soevereine Belgische Staat. En niet, zoals verweerster actueel werd gedwongen om te bevestigen, dat ***de miljardenverliezen resultaat van dezelfde opdrachten van algemeen belang, zullen worden gecompenseerd door het vermogen van de vennootschap (en dus haar aandeelhouders, waaronder 50 % privé aandeelhouders).***

51. De verdere bespreking van de werkelijke ratio legis kan geen enkele twijfel laten bestaan over wat 1) de wetgever heeft bedoeld en 2) wat het grondwettelijk hof heeft bevestigd.

Het mechanisme van de verdeling van de inkomsten van de NBB op één lijn met dat van de andere centrale banken ...

52. Zowel de Ministerraad (in de procedure voor het Grondwettelijk Hof) als verweerster (in haar conclusies van 16/09/2022) laten echter na om voorbeelden te geven van lidstaten waar er inderdaad regels zouden bestaan die ***de verdeling van de seigneuriage tussen de respectievelijke centrale bank en haar Soevereine Staat*** regelen.

53. ***De enige centrale bank die haar seigneuriage als dusdanig afzonderlijk bepaalt is de Europese Centrale Bank, en die keert haar (eventuele) seigneuriage*** (berekend over 8 % van de globale bankbiljettenomloop van het ESCB) niet uit aan een soevereine staat of aan de soevereine lidstaten, doch wel ... ***aan haar eigen aandeelhouders (waaronder de Nationale Bank van België).***

54. De Ministerraad heeft dus voor het Grondwettelijk Hof een absoluut fout uitgangspunt aangebracht door te stellen dat de winstverdeling zoals deze zou worden geregeld via het Artikel 32, ***“de verdeling van de inkomsten van de NBB op één lijn met dat van de andere centrale banken zou brengen”.***
Quod non, en dit omdat:

54.1. Het Artikel 32 ***niet de verdeling van de inkomsten betreft, doch wel van de jaarwinsten van de centrale bank.*** Wat zonder meer een fundamenteel verschil uitmaakt,

54.2. De Wetgever de ongewijzigde bedoeling had niet de verdeling van de globale jaarwinsten te regelen, doch wel uitsluitend een nieuwe verdeelsleutel zou bepalen om "het surplus van de seigneuriage" te waarborgen waar de Soevereine Belgische Staat recht zou op hebben,

54.3. Alle andere Nationale Centrale Banken maken NIET een surplus van seigneuriage over aan hun respectievelijke Soevereine Staat, doch WEL het besliste uitkeerbare deel van hun globale jaarwinsten (resultaat van al hun activiteiten en opdrachten) aan **hun respectievelijke Staten als aandeelhouders van de centrale banken.**

" De Wet brengt het mechanisme van de verdeling van de inkomsten van de NBB op één lijn met dat van de andere centrale banken. Ook hieruit blijkt de legitimiteit van de nieuwe regeling, evenals haar adequaatheid en evenredigheid ten opzichte van het nagestreefde doel. Uit de talrijke voorbeelden kan men de volgende citeren: "

(GwH) Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 44 (pagina 30-31)

Als voorbeelden werd hierbij dan verwezen naar zowel de centrale banken van Luxemburg als die van Duitsland.

55. Ook wat betreft de gegeven voorbeelden voor de andere centrale banken, die onder hun aandeelhouders privé aandeelhouders tellen, gaat de Ministerraad voorbij aan het nochtans essentiële verschil inzake de vermogensrechten van die privé aandeelhouders van deze centrale banken.

" Het beginsel dat het surplus van de inkomsten van de NBB terugvloeit naar de Staat ter vergoeding van het emissieprivilege dat aan de centrale bank werd toegekend, geldt ook voor andere centrale banken die onder hun aandeelhouders private aandeelhouders tellen, zoals de centrale bank van Italië, en voor de centrale banken die, zoals de NBB, beursgenoteerd zijn, zoals de centrale banken van Zwitserland en Griekenland. "

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 45 (pagina 31)

56. Daar waar de uiteindelijke vermogensrechten van de (privé)aandeelhouders over het vermogen van de centrale banken van Italië, Zwitserland en Griekenland **zonder uitzondering statutair worden beperkt, zijn deze vermogensrechten van de (privé)aandeelhouders over het vermogen van de Nationale Bank van België eveneens statutair bepaald, maar gelden deze zonder ook maar enige beperking.**

Hetgeen een bevestiging kan inhouden waarom voor de eerste categorie "het surplus van alle inkomsten" inderdaad kan terugvloeien naar de Staat, maar in het geval van de Nationale Bank van België dit maximaal "het surplus van de seigneuriage" mag zijn.

De bevestiging van de onbeperkte vermogensrechten van de privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België wordt verder toegelicht.

Waarom werd de wettelijke regeling voor de winstverdeling gewijzigd?

57. Volgens verweerster heeft de Belgische Wetgever met de aanpassing van het Artikel 29 naar het actuele Artikel 32 volgende doel beoogd:

" Met deze gebalanceerde regeling beoogde de wetgever te verzekeren "dat het surplus van de inkomsten ten overstaan van de kosten van de Nationale Bank, na de vergoeding van het kapitaal, toekomt aan de soevereine Staat, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de aandeelhouders, inclusief inzake het dividend."

(Conclusies NBB – 16/09/2022 – randnummer 10 – pagina 11)

De Wetgever zou dus het surplus van de globale jaarwinsten van de Nationale Bank van België hebben willen toekennen aan de Soevereine Belgische Staat, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de aandeelhouders.

58. Sedert haar oprichting in 1850 was het **de seigneurie** die volgens wettelijke bepalingen werd verdeeld tussen de Nationale Bank van België en de Belgische (soevereine) Staat.

Tot 2009 werd de vergoeding voor het verleende uitgiftemonopolie geregeld door de bepalingen van het Artikel 29 van de Organieke Wet. Na een bestaan van niet minder dan 158 jaren oordeelde de wetgever dat de bij wet bepaalde winstverdelingsregels van de centrale bank niet langer beantwoorden aan de vereisten.

59. Gezien dit oordeel van de Belgische wetgever (dat de regeling via de bepalingen van het Artikel 29 niet langer voldeden) lijkt een verdere gedetailleerde bespreking ervan niet echt relevant te zijn. We laten het aan de verweerster om, indien door haar toch nuttig geacht in deze betwisting, deze regeling praktisch verder toe te lichten. Wat hier wel van belang is:

59.1. Het was **de seigneurie** van de Nationale Bank van België, fundamenteel verschillend van **de inkomsten van de centrale bank** (en al helemaal verschillend van de jaarwinsten van de centrale bank), die tot 2009 werd verdeeld tussen de centrale bank en de Soevereine Belgische Staat,

59.2. **Het Artikel 29 van de Organieke Wet** regelde de vergoeding voor het verleende emissie-monopolie waar De Staat stelt recht op te hebben.

Via de zogenaamde "3%-regel" **werd de te verdelen seigneurie berekend** en in redelijke transparantie toegelicht:

De netto rentegevende activa omvatten het geheel van de activa en passiva in vreemde valuta en in euro waarvan de baten na aftrek van de lasten van de vergoede passiva **onderworpen zijn aan een verdeling tussen de Staat en de Bank**, volgens de voorwaarden die worden toegelicht in punt II.6.2 van de boekhoudkundige principes en waarderingsregels.

Jaarverslag NBB van 2007 (p 83) – Toelichting 24 Opbrengsten van de netto rentegevende activa

" (...) Voor de centrale banken zijn bankbiljetten passiva waarover geen rente wordt vergoed. **Als tegenpost** houden zij rentedragende activa aan. **DIE inkomsten worden "seigneurie-inkomsten" genoemd**. (...) Als tegenprestatie voor het aan de Bank toegekende emissieprivilege heeft de Staat recht op een prioritair aandeel in haar winst. Voor (...) **behoudt de Bank de eerste drie procent van de opbrengst van de netto rentegevende activa die de tegenpost van de bankbiljetten vormen**. Daarboven worden **de seigneurie-inkomsten** toegekend aan de Staat. **De verdelingsregel, de zogenaamde 3%-regel, (...) "**

Jaarverslag NBB van 2005 (p 93) – 2. Toelichting bij de jaarrekening

(...) Globaal genomen liggen drie factoren ten grondslag aan het resultaat van de Bank: **het netto volume van de rentegevende activa (dat nauw samenhangt met het aandeel in de eurobiljettenomloop, cf. hierboven)**, het peil van de intrestvoeten en de evolutie van de wisselkoersen.

Jaarverslag NBB van 2010 (p 40)

Het gunstige verloop van het resultaat van de Bank is grotendeels het **gevolg van de aangroei, met meer dan 15%, van de biljettenomloop in het Eurosysteem, die bepalend is voor de omvang van de netto rentegevende activa van het Systeem, en dus van de Bank**.

Jaarverslag NBB van 2005 (p 94) – Kader 10 Ontwikkeling van het resultaat

59.3. Aan De Staat werden toegekend de netto financiële opbrengsten die 3% overschreden van het verschil tussen het op jaarbasis berekend gemiddelde bedrag van de rentegevende activa en de vergoede passiva van de Bank. Die « 3 pct. »-regel, die zijn oorsprong vindt in de wet van 5 mei 1865 betreffende de lening tegen intrest, was reeds van toepassing vooraleer de Belgische Staat in 1948 aandeelhouder werd van de NBB.

Deze bepaling was niet toepasselijk op de fondsen en effecten verkregen ter vertegenwoordiging van het kapitaal, van de reserves en van de afschrijvings-rekeningen, waarvan het provenu vrij ter beschikking stond van de Bank.

De “netto rentegevende activa” kwamen overeen met de rentegevende activa die de tegenpost vormden van de bankbiljettenomloop.

59.4. De vergoeding voor het verkregen emissie-monopolie werd beoordeeld als zijnde **“een concessie”**:

*“ Bij de huidige stand van de wetgeving wordt **deze concessie vergoed** door het toekennen, aan de Staat, van ‘de netto financiële opbrengsten die 3% overschrijden van het verschil tussen het op jaarbasis berekend gemiddelde bedrag van de rentegevende activa en de vergoede passiva van de Bank’ volgens de nadere regels bepaald bij artikel 29 (...) ”*

Advies van de Raad van State – Afdeling Wetgeving – Nr. 45.675/2 van 22 december 2008

60. De aanleiding en de aangehaalde argumenten om de verdeling van de seigneuriage van de Nationale Bank van België niet langer via het Artikel 29 van de Organieke Wet te regelen doch te vervangen door een nieuw Artikel 32. Volgens de Belgische Wetgever zelf:

“ Volgens de verzoekende partijen zou de doelstelling van de wetgever (door hen verkeerdelijk begrepen en/of voorgesteld als “meer middelen naar de Staat doen vloeien”) ook kunnen worden bereikt op een minder belastende wijze, namelijk door een hoger dividend uit te keren aan alle aandeelhouders.

*Zoals hierboven werd aangetoond en **zoals duidelijk blijkt uit de Memorie van toelichting bij de Wet, is de doelstelling van de wetgever de modaliteiten van de verdeling van de inkomsten tussen de NBB en de soevereine Staat aan te passen ten einde te verzekeren dat **het surplus van seigneuriage** terugvloeit naar de soevereine Staat (“**het gaat er dus om, en slechts om**, de Staat verlener, en dus de collectiviteit van burgers die hij vertegenwoordigt,***

***de correcte vergoeding te verzekeren voor het zo aan de centrale bank verleende privilege, waarvan de uitoefening specifieke inkomsten genereert, **seigneuriage** genaamd”), hetgeen, ten gevolge van gewijzigde omstandigheden, dreigde niet langer het geval te zijn.** De wetgever beoogt, met andere woorden, te **vermijden dat een onevenredig groot deel van de seigneuriage** (meer dan hetgeen de NBB nodig heeft om haar kosten, inclusief aanleggen van reserves en vergoeden van kapitaal, te dekken) toevalt aan de NBB (en haar aandeelhouders). Deze doelstelling kan uiteraard manifest niet worden bereikt door een hoger dividend uit te keren aan alle aandeelhouders.*

*Dit zou frontaal indruisen tegen dit doel en zou, zoals reeds werd aangetoond (supra, nr. 18), **een ontoelaatbare “beroving” met zich meebrengen van de Natie ten voordele van private investeerders**, van welke nationaliteit ook, die over de middelen beschikken om aandelen te kopen van de centrale bank.*”

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 46 (pagina 32)

60.1. Zoals steeds opnieuw (en in nagenoeg elk standpunt opgenomen in de Memories van de Ministerraad) moet worden gewezen op het verwarrende, wisselende gebruik van de financiële begrippen

(zoals inkomsten, winsten, seigneuriage, enz.). De doelstelling van de wetgever is de modaliteiten van "de verdeling van de inkomsten tussen de NBB en de soevereine Staat aan te passen", waarbij het onbetwistbaar zou zijn mocht men ook duidelijk stellen dat men niets anders dan "de verdeling van de inkomsten uit de investeringen van de bankbiljettenomloop" bedoelt. Wat toch overduidelijk blijkt de ongewijzigde bedoeling van de wetgever te zijn.

60.2. Door enerzijds de continue stijging van de bankbiljettenomloop en anderzijds de continue daling van de rentevoeten, gekoppeld aan het gegeven dat de NBB de eerste 3% van die steeds groter wordende bankbiljettenomloop voor zich mocht houden (om haar werkingskosten verbonden aan de bankbiljettenomloop en de vergoeding van het kapitaal in te dekken), bleef er voor de Soevereine Staat steeds minder "seigneuriage-vergoeding" over. De wetgever noemt dit "een ontoelaatbare beroving van de Natie ten voordele van private investeerders", en had met de nieuwe verdeelsleutel van het Artikel 32 tot doel deze beroving te vermijden, en "de correcte vergoeding voor het verleende emissierecht te verzekeren".

60.3. **De eerdere 3%-regel werd vervangen door "wat niets anders is dan een nieuwe financiële verdeelsleutel die de initiële en ongewijzigde intentie van de wetgever beoogt te vertalen": het Artikel 32.**

" De 3%-regel was dus niet meer conform aan de oorspronkelijke intentie van de wetgever om een juist onderscheid te maken tussen de inkomsten die aan de Staat moeten worden toebedeeld omdat zij voortvloeien uit de uitoefening van de monopolierechten die aan de NBB worden verleend, en de inkomsten die aan de aandeelhouders van de NBB dienen te worden toegekend als economisch rendement van hun belegging, en te verzekeren dat het surplus van de seigneuriage terugvloeit naar de Staat.

Een onevenredig groot deel van de seigneuriage, die – dankzij het verleende emissierecht – als het ware "gratis" voortspruit uit de vraag naar bankbiljetten door de houders ervan die geen vergoeding ontvangen voor het aan de centrale bank verstrekte kosteloos passief, dreigde ten onrechte toe te vallen aan de Bank, ten nadele van de Staat in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de collectiviteit van de burgers. Om deze reden nam de wetgever de bestreden wet aan.

In de bestreden wet wordt de 3%-regel afgeschaft en wordt hij vervangen door een nieuwe financiële verdeelsleutel die de initiële en ongewijzigde intentie van de wetgever beter beoogt te vertalen, rekening houdend met de hoger beschreven gewijzigde economische omstandigheden. (...) "

(GwH) - **Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 27 (pagina 21)**

" In het verlengde van voormelde verklaring heeft de bestreden wet juist tot doel om in het licht van het specifieke statuut van de NBB, en mede gelet op de gegenereerde seigneuriage-inkomsten van deze laatste, het deel van de Staat in de opbrengsten van de bank binnen een "redelijke grens" te behouden."

(GwH) – **Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 4 (pagina 7)**

" In ondergeschikte orde is het ten onrechte dat de verzoekende partijen voorhouden dat de Wet het beginsel van rechtszekerheid zou schenden. Zoals hierboven reeds werd aangetoond (supra, nrs. 21 tot 28 en 36 tot 39), is veeleer sprake van een continuïteit van het beginsel van de verdeling van de inkomsten van de NBB (verzekeren dat het surplus van de seigneuriage-inkomsten ten overstaan van de kosten, inclusief aanleggen van reserves en vergoeden van haar kapitaal, terugvloeit naar de soevereine Staat) en wordt op geen enkele manier afbreuk gedaan aan de beweerde "wettige verwachtingen" van de verzoekende partijen. "

(GwH) - **Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 48 (pagina 33)**

" (...) Uit deze grafiek **blijkt ondubbelzinnig dat sedert het in omloop brengen van eurobiljetten in 2002, de door de NBB gereserveerde winsten enkel maar stijgen, ten nadele van het aandeel van de Staat, terwijl het daarentegen veeleer de vergoeding van de Staat zou moeten zijn die dient te worden verhoogd, in het licht van het door de Staat aan de NBB toegekende emissieprivilege. "**

(GwH) - *Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 26 (pagina 21)*

61. De argumenten van de Belgische Wetgever om het Artikel 29 van de Organieke Wet te vervangen door een nieuw Artikel 32 werden als volgt door het Grondwettelijk Hof beoordeeld en bevestigd:

"Artikel 32 van de wet van 22 februari 1998 dat bepaalt hoe – in afwijking van het gemeen vennootschapsrecht – de jaarlijkse winsten worden verdeeld, **beoogt de vorming van de reserves van de NBB evenals de zogenaamde "seigneuriage" te waarborgen, dit is het aandeel van de Staat (dit is het saldo bedoeld in punt 4°)** in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissie-monopolie over de uitgifte van bankbiljetten heeft.

Dat emissieprivilegie wordt thans uitgeoefend binnen het ESCB, waarvan de NBB integrerend deel uitmaakt, waarbij het aandeel van elke nationale bank in de inkomsten van dat stelsel wordt bepaald in verhouding tot het bevolkingsaantal en het bruto nationaal product van elk van de betrokken Staten".

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 - B.3.3.1. (pagina 16)

- 61.1. Het Grondwettelijk Hof bevestigt dat – het saldo bedoeld in punt 4° van het Artikel 32 – beoogt uitsluitend "de seigneuriage" te waarborgen,
- 61.2. En bevestigt, onmiddellijk aansluitend, dat de Nationale Bank van België integrerend deel uitmaakt van het ESCB en wat de seigneuriage van de NBB binnen dat stelsel kan inhouden.
- 61.3. Het Grondwettelijk Hof bevestigt de bijzondere positie van de Soevereine Belgische Staat aan wie uitsluitend de seigneuriage toekomt, en van de Belgische Staat als aandeelhouder.
- 61.4. De vergoeding voor het door de Soevereine Staat aan de NBB verleende emissieprivilegie is uitsluitend "het surplus van de seigneuriage".

" In zijn arrest nr. 74/2010 van 23 juni 2010 overweegt het Grondwettelijk Hof dat het bijzonder juridisch statuut van de NBB, daarin begrepen **de specifieke regels inzake de winstverdeling (cfr. supra daarin begrepen "de seigneuriage")**, zijn grondslag vindt in de aan de NBB toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten en deze van Rijkskassier (punt B.6.1), wat ertoe noopt, aldus het Grondwettelijk Hof, **"een onderscheid te maken tussen enerzijds de positie van de Belgische Staat, aan wie de in B.3.3.1 omschreven "seigneuriage" toekomt, en, anderzijds, de positie van de Belgische Staat als aandeelhouder tegenover de overige aandeelhouders van de NBB"**

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 - B.6.1. (pagina 19)

"De nieuwe verdeling van de inkomsten is evenredig met het doel om te waarborgen dat het surplus van de «seigneuriage», dit is de vergoeding voor het door de Staat aan de NBB verleende emissieprivilegie, terugvloeit naar de Staat als vertegenwoordiger van de gemeenschap van de burgers."

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 – A.3.2.2 (pagina 6)

In de veronderstelling dat (...), dient te worden opgemerkt dat **de wetgever te dezen een oogmerk van algemeen belang nastreeft dat erin bestaat de "seigneuriage"- inkomsten van de Belgische Staat in verhouding tot het emissieprivilegie van de NBB binnen het ESCB te waarborgen** en dat (..)

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 – B.23 (pagina 29-30)

En dus is de enige en werkelijke “ratio legis” van het Artikel 32

62. Verzoeker gaat volledig akkoord met verweerster en met de Ministerraad wanneer men wijst op **het belang van “redelijkheid”** bij het voeren van een gerechtelijke procedure.

62.1. **“Redelijkheid” was de beweerde aanleiding voor de wetgever** om de financiële verdeelsleutel zoals deze sedert de oprichting van de vennootschap in het Artikel 29 werd geregeld, te schrappen en te vervangen door het actuele Artikel 32:

*“(.) De wetgever beoogt, met andere woorden, te **vermijden dat een onevenredig groot deel van de seigneuriage (meer dan hetgeen de NBB nodig heeft om haar kosten, inclusief aanleggen van reserves en vergoeden van kapitaal, te dekken) toevalt aan de NBB (en haar aandeelhouders).** Deze doelstelling kan uiteraard manifest niet worden bereikt door een hoger dividend uit te keren aan alle aandeelhouders.*

Dit zou frontaal indruisen tegen dit doel en zou, zoals reeds werd aangetoond (supra, nr. 18), een ontoelaatbare “beroving” met zich meebrengen van de Natie ten voordele van private investeerders, van welke nationaliteit ook, die over de middelen beschikken om aandelen te kopen van de centrale bank.

(GwH) - Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 46 (pagina 32)

*“ De bestreden artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009, zoals hiervoor uiteengezet, doen niet op discriminerende wijze afbreuk aan de gewettigde verwachtingen van de gewone aandeelhouders van de NBB, **die niet in redelijkheid aanspraak kunnen maken op de “seigneuriage”-inkomsten van de Belgische Staat**.”*

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 – B.11 (pagina 24)

62.2. Ook **verweerster zelf haalt bronnen aan die wijzen op het belang van deze redelijkheid**, zoals die moest gelden in de (in 2010) gevoerde procedure voor het Grondwettelijk Hof:

*“ De bijzondere positie van **de Belgische Staat als houder van de ‘seigneuriage’ vormt een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen. Die maatregelen moeten natuurlijk wel redelijk zijn.** ”*

A.Vandoolaeghe, “De Nationale Bank van België en de verhouding tussen aandeelhouders en soevereine Staat” TBH2012 - Pagina 73

62.3. In alles bevestigen de privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België reeds tientallen jaren hun eigen heel redelijke houding. Zij zijn zich perfect bewust van het doel van de vennootschap, en erkennen dat haar opdrachten van algemeen belang geen winstmaximalisatie tot doel kunnen hebben. Daarnaast hebben zij de bijzondere relatie “centrale bank – de Belgische Soevereine Staat als houder van de seigneuriage” aanvaard, waarbij de wetgever de Regentenraad wilde in staat stellen om bij de winstverdeling de seigneuriage, als vergoeding voor de voordelen verbonden aan het verkregen emissieprivilegie, te waarborgen.

De privé aandeelhouders hebben daarbij echter stevast gemeend te mogen rekenen op de gegarandeerde strikte naleving van “het fundamentele onderscheid” tussen de vergoeding voor de seigneuriage en de vergoeding voor het kapitaal. Immers, wanneer privé aandeelhouders “niet in redelijkheid aanspraak kunnen maken op de seigneuriage”, dan mogen zij in hun redelijkheid aannemen dat **de Belgische Soevereine Staat, zowel als verweerster, een zelfde wederkerige redelijkheid en respect tonen door geen aanspraak te maken op de vergoeding van het kapitaal?**

62.4. **Het vermogen van de Nationale Bank van België hoort uitsluitend de vennootschap zelf toe.** Wanneer de aandeelhouders geen eigendomsrechten over dat afgescheiden vermogen zouden kunnen laten gelden, dan kan de Belgische Soevereine Staat dit zeker ook niet. Het vermogen van de centrale bank werd ingebracht door de privé aandeelhouders, de Belgische Staat heeft zich (in 1948) 50 % van het kapitaal toegeëigend, en dit vermogen werd verder uitgebouwd door winsten niet uit te keren aan de aandeelhouders. Alle risico's verbonden aan alle activa van de vennootschap, verworven in het kader van al haar opdrachten en activiteiten, worden gedragen met dat eigen vermogen. Niemand kan ontkennen dat **het enkel redelijk kan zijn dat, wanneer het bestuur van de vennootschap beslist tot uitkering van winsten of een deel van dat vermogen, dat dit enkel kan gebeuren aan de aandeelhouders van de vennootschap.**

62.5. **Kan het als onredelijk worden beoordeeld** wanneer de privé aandeelhouders onmogelijk akkoord kunnen gaan wanneer **de partij die zijn vermogen ter beschikking stelt om alle risico's en verliezen te dragen, niet dezelfde is dan de partij die alle winsten verbonden aan diezelfde opdrachten op zak mag steken?**

63. Het onbetwistbaar stellen van de werkelijke "ratio legis" is van essentieel belang in deze procedure.

De Nationale Bank van België heeft immers nooit de bedoeling gehad om de werkelijke "ratio legis" zoals deze werd "afgetoetst door het Grondwettelijk Hof" te respecteren. Verweerster probeert nu een andere invulling te geven. In de procedure voor het Grondwettelijk Hof (in 2010) heeft de Ministerraad echter steeds uitsluitend standpunten ter verdediging van haar wetgevend werk aangevoerd welke de actuele beweringen vanwege de Nationale Bank van België totaal tegenspreken.

64. En werden door de Ministerraad de volgende bijkomende verduidelijkingen ter verdediging van de wetgevende ingreep gegeven:

65. Het herstellen van de initiële bedoeling van de wetgever, namelijk het waarborgen dat de Soevereine Belgische Staat, houder van de seigneurie, uitsluitend "het surplus van de seigneurie" blijft ontvangen:

" Het gegeven dat de vergoeding die de Staat ontvangt ter compensatie voor het verleende emissieprivilege eveneens toeneemt, en (aanzienlijk) groter is dan de vergoeding die de aandeelhouders van de NBB verkrijgen, doet geen afbreuk aan het evenredig karakter van de maatregel. Verzoekers verliezen te dezen uit het oog dat

de bestreden wet juist tot doel heeft om de initiële bedoeling van de wetgever, met name dat het surplus van de seigneurie-inkomsten terugvloeit naar de Staat, te herstellen, en te vermijden dat een onevenredig groot deel van de seigneurie toevalt aan de NBB.

Zoals de Ministerraad heeft aangetoond in zijn memorie, was zulks met toepassing van de 3%-regel niet meer verzekerd. "

(GwH) Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 68 (pagina 20)

" Meer in het bijzonder doet de bestreden wet geen afbreuk aan het principe zelf van de verdeling van de inkomsten van de NBB tussen de soevereine Staat en de aandeelhouders van de NBB.

De bestreden wet past integendeel enkel de modaliteiten van de verdeling aan, teneinde rekening te houden met de evolutie van de inkomsten van de NBB, **zodat voortaan het werkelijke surplus van de seigneurie, afkomstig van het door de Belgische Staat verleende emissieprivilege, opnieuw**

terugvloeit naar de Staat, die de vertegenwoordiger is van de collectiviteit van de burgers (vgl. memorie Ministerraad, nrs. 36 tot 39). "

(GwH) Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 65 (pagina 19)

" Deze zienswijze is onjuist. Sinds de oprichting in 1850 tot de intrede in het kapitaal in 1948 was de enige hoedanigheid waarin de Staat zich verhiel tot de NBB deze van **soevereine Staat, die als verstrekker van het emissieprivilege, het surplus van de seigneuriage dient te ontvangen.**

Pas in 1948 treedt de Staat middels de geciteerde wet toe in het kapitaal van de Bank en ontvangt hij voortaan, in zijn nieuwe hoedanigheid van aandeelhouder, hetzelfde dividend als de andere aandeelhouders. Deze vaststelling volstaat al op zich om te besluiten dat er geen sprake kan zijn van een onlosmakelijk verband tussen de twee hoedanigheden. **Sinds 1948 dient, integendeel, een onderscheid te worden gemaakt tussen de twee hoedanigheden.**"

(GwH) Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 54 (pagina 17)

" Het voorgaande doet evenwel in geen enkel opzicht afbreuk aan **de pertinentie van het onderscheid** tussen, enerzijds, **de relatie van de NBB en de Soevereine Staat, die in de uitoefening van zijn prerogatieven, aan de NBB haar emissieprivilege heeft verleend, en op die grond recht heeft op het surplus van de seigneuriage** en, anderzijds, **de relatie tussen de NBB en de Staat in zijn hoedanigheid van aandeelhouder, die als inbrenger van kapitaal sinds 1948 een zelfde dividend ontvangt als alle andere aandeelhouders.**"

(GwH) Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 56 (pagina 18)

" (...) Hiervoor volstaat het om te verwijzen naar de evolutie van de laatste jaren, waaruit blijkt dat een daling van de rente en een (zeer sterke) stijging van de biljettenomloop wel degelijk tegelijkertijd kunnen voorkomen. De lage rentevoeten ten gevolge van de geloofwaardige inflatiedoelstelling van het Eurosysteem worden trouwens aangemerkt als **één van de factoren die verklaren waarom de 3%-regel diende te worden aangepast om te verzekeren dat het surplus van de seigneuriage terugvloeit naar de soevereine Staat, of omgekeerd, om te vermijden dat een onevenredig groot deel van de seigneuriage zou toekomen aan de NBB** (vgl. memorie van de Ministerraad, nrs. 19 in fine, en 24). "

(GwH) Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 23 (pagina 11)

- 66. De Nationale Bank van België stelt tot op vandaag wat "seigneuriage" altijd geweest is, wat het begrip precies inhoudt. Sedert toetreding tot het ESCB werd de seigneuriage van het ESCB bepaald in het verdrag, en dus ook het eventuele aandeel van de Belgische Staat in deze inkomsten.**
- 67.** Op te merken valt dat, tot deze ingreep van de wetgever, enkel de seigneuriage(inkomsten) werden verdeeld tussen de Belgische Staat en de centrale bank. Via het Artikel 32 zou de Belgische Staat een oogmerk van algemeen belang nastreven dat erin bestaat de "seigneuriage"-inkomsten van de Belgische Staat in verhouding tot het emissieprivilege van NBB binnen het ESCB te waarborgen ". Het werd niet uitdrukkelijk opgenomen dat er enige verdeling van de inkomsten met de centrale bank diende te worden toegepast.
- 68.** De Ministerraad heeft voor het Grondwettelijk Hof echter wel altijd het onveranderd principe van het waarborgen van het surplus van de seigneuriage verdedigd, en dus zou "het saldo van de jaarwinst" door de Regentenraad dienen bepaald te worden als wat verweerster ontvangt, en daar een bijkomende berekening op toepassen (een deel reserveren, de verbonden kosten in rekening brengen, ook deels een vergoeding voor het kapitaal voorzien, ... zoals eerder het geval was) .

69. In ieder geval laten voorgaande standpunten vanwege de Ministerraad geen enkele twijfel mogelijk omtrent de werkelijk bedoelde "ratio legis".

70. En zoals bevestigd door het Grondwettelijk Hof en de Raad van State:

71. In de "Memorie van toelichting (DOC 52 – 1793/001) heeft de wetgever, in antwoord op de Raad van State, een belangrijke verduidelijking ingelast. De aanvullende "Memories van de Ministerraad" in het kader van de procedure voor het Grondwettelijk Hof en de officiële financiële communicatie vanwege de Nationale Bank van België, zoals hiervoor werd hernomen, laten geen ruimte om de "ratio legis" op een andere manier te interpreteren dan wat het Grondwettelijk Hof en de Raad van State hier hebben geoordeeld:

72. De Soevereine Belgische Staat, als "houder van de seigneurie", kan een recht doen gelden om "het surplus van de seigneurie" te ontvangen. De wetgever streeft een oogmerk van algemeen belang na:

"In de veronderstelling dat de verzoekende partijen, anders dan andere aandeelhouders van naamloze vennootschappen, worden geraakt in hun vermogensrechten als aandeelhouders van de NBB en, zodoende, in hun recht op ongestoord genot van eigendom zoals gewaarborgd bij artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, dient te worden opgemerkt dat

" de wetgever te dezen een oogmerk van algemeen belang nastreeft dat erin bestaat de "Seigneurie"-inkomsten van de Belgische Staat in verhouding tot het emissieprivilege van NBB binnen het ESCB te waarborgen "

en dat – zoals reeds vastgesteld naar aanleiding van het onderzoek van het eerste onderdeel van het eerste middel – de genomen maatregelen niet op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de aandeelhouders van de NBB, en met name niet aan hun eigendomsrecht.

GwH 23 juni 2010 , nr. 74/2010 – B.23 (pagina 29-30)

73. De Raad van State bevestigt de beoordeling door het Grondwettelijk Hof dat de ratio legis van het artikel 32, in afwijking van het gemeen vennootschapsrecht, uitsluitend beoogt de seigneurie te waarborgen:

" Artikel 32 van de wet van 22 februari 1998 dat bepaalt hoe – in afwijking van het gemeen vennootschapsrecht – de jaarlijkse winsten worden verdeeld, beoogt de vorming van de reserves van de NBB evenals de zogenaamde "seigneurie" te waarborgen, dit is het aandeel van de Staat (dit is het saldo bedoeld in punt 4°) in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissie-monopolie over de uitgifte van bankbiljetten heeft.

Dat emissieprivilege wordt thans uitgeoefend binnen het ESCB, waarvan de NBB integrerend deel uitmaakt, waarbij het aandeel van elke nationale bank in de inkomsten van dat stelsel wordt bepaald in verhouding tot het bevolkingsaantal en het bruto nationaal product van elk van de betrokken Staten (zie GwH, 74/2010, 23 juni 2010, punten B.3.3.1 e.v.) "

Raad van State 20 december 2021 , nr. A.230.756/XIV-38.342 (pagina 16)

74. En bij de beoordeling van de rechten van de aandeelhouders, die in niets verschillen van die van de aandeelhouders van naamloze vennootschappen volgens het gemeen recht:

" In zijn arrest nr. 74/2010 van 23 juni 2010 overweegt het Grondwettelijk Hof dat het bijzonder juridisch statuut van de NBB, daarin begrepen de specifieke regels inzake de winstverdeling (cfr. supra daarin begrepen "de seigneurie"), zijn grondslag vindt in de aan de NBB toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten en deze van Rijkskassier (punt B.6.1),

" wat ertoe noopt, aldus het Grondwettelijk Hof, "een onderscheid te maken tussen enerzijds de positie van de Belgische Staat, aan wie de in B.3.3.1 omschreven "seigneurie" toekomt, en, anderzijds, de positie van de Belgische Staat als aandeelhouder tegenover de overige aandeelhouders van de NBB" (punt B.6.1).

Het Grondwettelijk Hof voegt daar evenwel aan toe dat *"die verschillen niet van dien aard zijn dat zij eraan in de weg staan de situatie te vergelijken van aandeelhouders van de NBB als naamloze vennootschap en aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen, wat inzonderheid het recht van de aandeelhouders op deelneming in de winst en hun stemrecht betreft.*

De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van "de seigneurie" vormt volgens het Grondwettelijk Hof een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen.

Raad van State 20 december 2021 , nr. A.230.756/XIV-38.342 (pagina 17-18)

75. En dus is volgende vooral illustrerend voor de wijze waarop verweerster, telkens opnieuw, elke feitelijke bespreking van de aangeklaagde problematiek wil vermijden of onderuit halen.

" Dit werd overigens recent nog bevestigd door de afdeling wetgeving van de Raad van State, die zich negatief uitsprak over een wetsvoorstel tot uitlegging van artikel 32 van de Organieke Wet (stuk 10).

*Dat wetsvoorstel beoogde artikel 32 aldus uit te leggen in die zin dat het aan de Staat toekomende 'saldo in de vierde stap' ertoe strekt om, **en slechts om**, de Staat verlener en aldus de collectiviteit van burgers die hij vertegenwoordigt, de correcte vergoeding te verzekeren voor het aan de centrale bank verleende privilege, waarvan de uitoefening specifieke inkomsten genereert, **seigneurie genaamd**. Dit saldo is het aandeel van de Staat in de inkomsten die de Nationale Bank van België verwerft als centrale bank die het emissie-monopolie over de uitgifte van bankbiljetten heeft."*

*De Raad van State stelde terecht dat "de toekenning van het saldo van de winsten aan de Staat (..) door de wetgever (is) beschouwd als de passende vergoeding van diens specifieke positie als soevereine Staat **waarbij het betwifelbaar (is)**, in tegenstelling tot wat in de toelichting van het voorstel beweerd wordt, dat de toekenning aan de Staat van het saldo van de winsten van de Nationale Bank er uitsluitend op gericht zou zijn het aandeel van de Staat te garanderen in de winsten die door de Nationale Bank verworven worden in het kader van haar monopolie inzake de uitgifte van bankbiljetten en niet in het kader van andere aan haar door de overheid verleende monopolierechten. Hoewel in de parlementaire voorbereiding wel degelijk gewag gemaakt wordt van de vergoeding van het emissieprivilegie inzake bankbiljetten, wordt daarin immers eveneens verwezen naar andere door de Staat aan de Nationale Bank verleende monopolies".*

*Met andere woorden: anders dan eiser suggereert, **strekt het saldo dat via de 'vierde stap' aan de Staat toekomt, niét specifiek tot vergoeding van de toekenning aan conluante van het emissierecht inzake bankbiljetten**, maar komt dit saldo toe aan de Staat op grond van haar bijzondere positie ten aanzien van conluante, **een bijzondere positie die haar bestaansreden vindt in "de aan (conluante) toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten en deze van Rijkskassier"**. Aan conluante zijn door de Staat diverse opdrachten van algemeen belang toevertrouwd, verschillende daarvan genereren inkomsten; het is niet kennelijk onredelijk, maar integendeel de logica zelve dat deze inkomsten residuair terugvloeien naar de Staat. "*

(Conclusies NBB – 16/09/2022 – randnummer 19 – pagina 18-19)

75.1. Verweerster gaat in ieder geval voorbij aan het feit dat vertegenwoordigers van de actuele wetgevende macht inderdaad de noodzaak van een interpretatieve wet zagen, en **dit omdat zij van oordeel zijn dat de Regentenraad de ratio legis van het Artikel 32 van de Organieke Wet NIET in praktijk omzet zoals dit in 2009 altijd de oorspronkelijke bedoeling van de Wetgever is geweest.**

- 75.2. Daarnaast is niet enkel de verwijzing naar dit wetgevend initiatief, maar vooral ook het gebruik dat er wordt van gemaakt, illustrerend voor de manier waarop verweerster, duidelijk ten koste van alles en zelfs ten koste van het respect voor de rechterlijke macht, haar gemaakte fouten wil blijven toedekken.
- 75.3. Daar waar de Raad van State omschrijft om welke reden "de aard en reikwijdte van de passende vergoeding voor de Soevereine Staat betwifelbaar zou kunnen zijn", geeft verweerster een eigen conclusie en brengt ze deze over als de beoordeling zoals gemaakt door de Raad van State.
- 75.4. Verweerster herneemt: "Hoewel in de parlementaire voorbereiding wel degelijk gewag wordt gemaakt van de vergoeding van het emissieprivilegie".

Verzoeker heeft in zijn opbouw van feitelijke argumenten nu toch heel omstandig aangetoond dat de Ministerraad niet enkel in de parlementaire voorbereiding slechts "gewag heeft gemaakt van" (alsof het een terloopse opmerking betreft), maar vooral ook uitgebreid en consequent "de vergoeding voor het emissierecht" als haar standpunten in een procedure voor het Grondwettelijk Hof heeft verdedigd.

Daarbij blijft er nu echt geen mogelijkheid tot een andere interpretatie dan dat de Ministerraad consequent heeft geargumenteed en verdedigd dat de Belgische Soevereine Staat optreedt **in haar "bijzondere positie" die NIET haar bestaansredenen vindt in "de aan concludante toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten"** doch **WEL "als houder van de seigneurie"**. En uitsluitend de correcte vergoeding voor dit verleende emissieprivilegie heeft willen waarborgen.

- 75.5. Verweerster brengt ook niet de volgende beoordeling vanwege de Raad van State, nochtans een onmiddellijk vervolg van de passage welke zij wel aanhaalt in haar conclusies:

*" **Bijgevolg is het betwifelbaar dat de door de indieners van voorliggend voorstel van interpretatieve wet verdedigde ratio legis overeenstemt met die welke de wetgever, vanaf de aanneming ervan, heeft willen geven aan artikel 32,4°, van de wet van 22 februari 1998 en die deze bepaling redelijkerwijze kon krijgen.** "*

*" 5.3 Deze analyse betreffende de betwifelbaarheid van de door de indieners van het ontwerp voorgestelde interpretatie **wordt niet tegengesproken door de adviespraktijk of de rechtspraak ter zake.** "*

Advies van de Raad van State 20 december 2021 , nr. 71.401/2 van 31 mei 2022 (pagina 9)

De Raad van State vervolgt door de verwijzing naar het arrest van het Grondwettelijk Hof:

" In zijn Arrest nr. 74/2010 van 23 juni 2010 heeft het Grondwettelijk Hof zijnerzijds het volgende geoordeeld:

*' B.3.3.1 De bestreden bepalingen wijzigen de regels in verband met de verdeling van de winsten van de NBB en vorming van haar reserves. **Die regels beogen inzonderheid de Belgische Staat de zogenaamde 'seigneurie' te waarborgen,** dit is het aandeel van de Staat in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissieprivilegie over de uitgifte van bankbiljetten heeft. Dat emissieprivilegie wordt thans uitgeoefend binnen het Europees Stelsel van Centrale Banken (hierna ESCB), waarvan de NBB integrerend deel uitmaakt, waarbij het aandeel van elke nationale centrale bank in de inkomsten van dat stelsel wordt bepaald in verhouding tot het bevolkingsaantal en het bruto nationaal product van elk van de betrokken Staten. (..)*

Het Grondwettelijk Hof en de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State definiëren het begrip "seigneurie" als "het aandeel van de Staat in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissieprivilegie over de

uitgifte van bankbiljetten heeft". Volgens de voornoemde rechtspraak dient het saldo waarvan sprake is in artikel 32,4° van de wet van 22 februari 1998 "in het bijzonder" om die "seigneuriage" aan de Belgische Staat te garanderen. "

Advies van de Raad van State 20 december 2021 , nr. 71.401/2 van 31 mei 2022 (pagina 10)

- 75.6. Zowel het Grondwettelijk Hof als de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State definiëren nauwgezet het begrip "seigneuriage" waar de Soevereine Belgische Staat aanspraak kan op maken. Noch de Ministerraad zelf, noch het Grondwettelijk Hof noch de Raad van State inventariseren ook maar één andere "opdracht van algemeen belang" van de Nationale Bank van België waarvan de eventuele winsten eveneens als ' Saldo van de jaarwinst, 4° " aan de Soevereine Belgische Staat zouden toe te rekenen zijn.

De seigneuriage van de Nationale Bank van België

76. Seigneuriage-inkomsten (of kortweg de seigneuriage), wat dit begrip inhoudt volgens verweerster, de Nationale Bank van België zelf:

*" Onder **"seigneuriage"** of "muntloon" verstaat men de inkomsten die de emittent verwerft door de emissie van bankbiljetten. De centrale banken boeken ze nog steeds als schulden op de passiefzijde van hun balans. Als tegenwaarde staan op de actiefzijde aan commerciële banken toegekende kredieten en deviezenreserves, die rente opleveren. De rente op deze activa, die de tegenpost vormen van niet vergoede passiva in de vorm van bankbiljetten, vormt de seigneuriage."*

Bron: Ondernemingsverslag NBB van 2009 pag. 12 – 13

*" De winsten die aldus resulteren uit het aanhouden van rentende activa, als tegenpost voor niet-vergoede passiva in de vorm van bankbiljetten, worden bestempeld als winsten afkomstig van de seigneuriage, of **kortweg seigneuriage**. Ze resulteren immers uit het vroegere recht van de leenheer, thans de Staat, "om geld te slaan".*

De seigneuriage behoort toe aan de gemeenschap, want het muntloon is verbonden aan het emissie-monopolie. In alle landen van de wereld bestaan er dus regels betreffende de verdeling van de seigneuriage tussen de Staat, die het recht heeft om geld te slaan, en de centrale bank die zorgt voor de emissie van het geld:

een deel van de seigneuriage gaat naar de centrale bank om haar werkingskosten te dekken en de rest wordt toegekend aan de Staat, ongeacht of de Staat aandeelhouder is van de centrale bank. "

Bron: Webpagina van de NBB / FAQ: "Waar komen de winsten van de Nationale Bank vandaan?"

" (..) Voor de centrale banken zijn bankbiljetten passiva waarvoor geen rente wordt vergoed. Als tegenpost houden ze rentegevende of productieve activa aan. De inkomsten UIT DIE activa worden "seigneuriage-inkomsten" genoemd."

" Zij worden samengevoegd op het niveau van het Eurosysteem en herverdeeld tussen de centrale banken van het Eurosysteem op basis van hun respectieve aandeel in de emissie van de eurobiljetten."

Bron: Jaarverslag NBB van 2018 (pagina 60 en 61): "2.1.2.1.2 Rentevoetrisico's en risico's verbonden aan het volume van de rentegevende activa"

" (..) Bovendien houden de ECB en de NCB's van het Eurogebied samen de activa aan die de tegenpost vormen van de biljetten die in omloop werden gebracht. Zodoende heeft de NBB haar aandeel in de winstverdeling of seigneuriage die eruit voortvloeit, volgens de verdeelsleutel van het kapitaal van de ECB. (..)"

Bron: Webpagina van de NBB / FAQ: "Wat is de bestaansreden van de NBB in de Europese Monetaire Unie?"

77. De Nationale Bank van België stelt het zelf duidelijk wat **seigneuriage** (of **seigneuriage-inkomsten**) is. Het betreft uitsluitend die inkomsten welke een centrale bank verkrijgt uit rentegevende of productieve activa die zij aanhoudt als tegenpost (de investering) van de bankbiljetten die zij heeft uitgegeven.
78. De **seigneuriage-winst** (of "**het surplus van de seigneuriage**") is het eventuele saldo van de seigneuriage-inkomsten welke de centrale bank zou overhouden nadat zij de nodige voorzieningen en/of reserves heeft aangelegd, haar werkingskosten in rekening heeft gebracht en het kapitaal heeft vergoed.
79. Immers: ook aan de activa welke de tegenpost zijn van de bankbiljetten (inderdaad werkmiddelen zonder rentevergoeding noch renterisico) zijn bepaalde (andere) financiële risico's verbonden. En aan het in omloop brengen van de bankbiljetten zijn diverse kosten verbonden.
80. Wanneer men het tenslotte heeft over "**de inkomsten van een centrale bank**", dan is de enige correcte omschrijving: het totaal van alle inkomsten van de centrale bank, resultaat van al haar activiteiten.

Wanneer oorspronkelijk de activiteiten van centrale banken hoofdzakelijk (of zelfs uitsluitend) deze van een uitgiftebank (van bankbiljetten) waren, dan waren "de globale inkomsten van de centrale bank" vrij gelijklopend met "de seigneuriage". En dan was "het saldo van de jaarwinst" van de NBB ook ongeveer "het surplus van de seigneuriage".

Vooraf sedert de toetreding van de Nationale Bank van België tot het ESCB zijn de opdrachten van de centrale banken sterk geëvolueerd, en is deze overeenstemming reeds vele jaren allerm minst van toepassing.

Per balansdatum 31/12/2021 bedraagt de bankbiljettenomloop van de Nationale Bank van België een bedrag van 51,77 miljard euro, ofwel slechts 14,40 % van het balanstotaal (359,40 miljard euro).

Niet minder dan 307 miljard euro activa op de balans van de Nationale Bank van België werden dus met ander vermogen dan de bankbiljettenomloop gefinancierd. De Nationale Bank van België is allerm minst nog te beschouwen als "een emissiebank".

81. Het spreekt voor zich dat **de winsten** van een centrale bank het verschil zijn van al haar inkomsten en kosten, afkomstig van al haar opdrachten en activiteiten die zij als naamloze vennootschap uitvoert.
De seigneuriage is niets meer dan een onderdeel van deze globale jaarwinsten.
82. Sinds de invoering van de euro staan de Europese Centrale Bank en de Nationale Centrale Banken samen in voor het uitgeven van wettige eurobankbiljetten, toch zijn ze niet gelijk bevoegd. De ECB beschikt namelijk over het alleenrecht machtiging te geven tot de uitgifte van bankbiljetten. Op grond daarvan moet elke beslissing die invloed kan hebben op de bankbiljettenomloop aan de ECB worden voorgelegd. Bovendien beroept de ECB zich stevast op dit alleenrecht om allerlei besluiten en Richtsnoeren uit te vaardigen.
83. Het emissierecht van de bankbiljetten in euro staat bijgevolg niet ter betwisting: ***de Nationale Bank van België maakt een integrerend deel uit van het Europees Stelsel van Centrale Banken, en deelt het emissierecht van de bankbiljetten in euro met de ECB en elke andere NCB van het ESCB.***
84. ***Met ingang van het toetreden tot het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) zijn bovendien de seigneuriage-inkomsten van de Nationale Bank van België, waarop de Belgische Soevereine Staat maximaal zou kunnen aanspraak op maken, eveneens bepaald in het verdrag:***

" Artikel 32 van de wet van 22 februari 1998 dat bepaalt hoe – in afwijking van het gemeen vennootschapsrecht – de jaarlijkse winsten worden verdeeld, beoogt de vorming van de reserves van de NBB evenals de zogenaamde "seigneuriage" te waarborgen,

dit is het aandeel van de Staat (dit is het saldo bedoeld in punt 4°) in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissie-monopolie over de uitgifte van bankbiljetten heeft.
Dat emissieprivilegie wordt thans uitgeoefend binnen het ESCB, waarvan de NBB integrerend deel uitmaakt, waarbij het aandeel van elke nationale bank in de inkomsten van dat stelsel wordt bepaald in verhouding tot het bevolkingsaantal en het bruto nationaal product van elk van de betrokken Staten (zie GwH, 74/2010, 23 juni 2010, punten B.3.3.1 e.v.) "

Raad van State 20 december 2021 , nr. A.230.756/XIV-38.342 (pagina 16)

85. De Raad van State en het Grondwettelijk Hof bevestigen dat:

- 85.1. De Nationale Bank van België het emissie-monopolie heeft, en als integrerend onderdeel van het ESCB de seigneuriage verwerft,**
- 85.2. Het aandeel van de Nationale Bank van België in de globale seigneuriage van het Europees Stelsel van Centrale Banken wordt bepaald door de kapitaalsleutel van de ECB,**
- 85.3. Het aandeel van de Soevereine Belgische Staat in de seigneuriage van het ESCB die aan de Nationale Bank van België volgens die kapitaalsleutel wordt toegewezen, en die de Regentenraad zou waarborgen, "is het saldo bedoeld in punt 4" van de winstverdeling.**

86. De seigneuriage van het ESCB is functie van de totale bankbiljettenomloop uitgegeven door het ESCB, en van de basisherfinancieringsrentevoet van de ECB.

Het is immers verondersteld dat het ESCB de activa aanhoudt welke de tegenpost zijn van haar bankbiljettenomloop, en dat deze inkomsten worden verdeeld over alle Nationale Centrale Banken (waaronder de NBB):

" (...) Bovendien houden de ECB en de NCB's van het Eurogebied samen de activa aan die de tegenpost vormen van de biljetten die in omloop werden gebracht. Zodoende heeft de NBB haar aandeel in de winstverdeling of seigneuriage die eruit voortvloeit, volgens de verdeelsleutel van het kapitaal van de ECB. (...) "

Bron: Webpagina van de NBB / FAQ: "Wat is de bestaansreden van de NBB in de Europese Monetaire Unie?"

87. De te verdelen seigneuriage van het ESCB wordt berekend als volgt:

(de jaargemiddelde bankbiljettenomloop van het ESCB) x de basisherfinancieringsrentevoet = seigneuriage

88. Het aandeel van de Nationale Bank van België in de totale seigneuriage van het ESCB wordt bepaald door haar verdeelsleutel in het kapitaal van de ECB, en kan op eenvoudige wijze op dezelfde manier worden berekend:

De seigneuriage =

(de jaargemiddelde bankbiljettenomloop van de NBB) x de basisherfinancieringsrentevoet

89. Dit bedrag aan seigneuriage-inkomsten, eenvoudig berekend volgens deze criteria, is meteen ook het maximale bedrag welke de Regentenraad als "°4 Saldo van de winst" zou kunnen overmaken aan de Belgische Soevereine Staat.

90. Indien de wetgever inderdaad de ongewijzigde oorspronkelijke intentie zou hebben gewild met het invoeren van het Artikel 32, en werkelijk uitsluitend "het surplus van de seigneuriage van de NBB" had willen waarborgen, dan zou de Regentenraad dit berekende bedrag nog dienen aan te passen (lees: verminderen) voor het bedrag aan verbonden uitgiftekosten, provisie voor eventuele verliezen op de activa die de tegenpost zijn van de bankbiljetten, ...

" De 3%-regel was dus niet meer conform aan de oorspronkelijke intentie van de wetgever om een juist onderscheid te maken tussen de inkomsten die aan de Staat moeten worden toebedeeld omdat zij voortvloeien uit de uitoefening van de monopolierechten die aan de NBB worden verleend, en de inkomsten die aan de aandeelhouders van de NBB dienen te worden toegekend als economisch rendement van hun belegging, en te verzekeren dat het surplus van de seigneuriage terugvloeit naar de Staat. (...) In de bestreden wet wordt de 3%-regel afgeschaft en wordt hij vervangen door een nieuwe financiële verdeelsleutel die de initiële en ongewijzigde intentie van de wetgever beter beoogt te vertalen, rekening houdend met de hoger beschreven gewijzigde economische omstandigheden. (...) "

(GwH) Memorie Ministerraad 08/01/2010 – nr. 27 (pagina 21)

91. De vergoeding voor de seigneuriage, een door eiser erkend voordeel voor de centrale bank, zou beter niet via de winstverdeling worden geregeld, doch wel een kostenrubriek van de resultatenrekening uitmaken ('above the line'). Deze opmerking maakt echter onderdeel uit van de toepassingsmodaliteiten van de winstverdeling, en dient niet in deze procedure te worden behandeld.

92. Indien de Regentenraad zich (reeds met ingang van het boekjaar 2009) bij de jaarlijkse winstbestemming effectief zou hebben beperkt tot de werkelijke "ratio legis" van het Artikel 32, en de Soevereine Belgische Staat via de stap "4. Saldo van de jaarwinst" dus uitsluitend het surplus van de seigneuriage zou hebben gewaarborgd, dan had de Regentenraad in het jaarverslag volledige transparantie moeten garanderen en haar berekeningen geven:

92.1. van het aandeel van de Nationale Bank van België in de totale seigneuriage van het ESCB (berekend op haar eigen bankbiljettenomloop dus, als eigen schulden tot uiting gebracht op haar eigen balans),

92.2. En van de verdeling van deze seigneuriage tussen de vennootschap zelf en de Soevereine Belgische Staat (de inhoudingen ter indekking van de werkingskosten op dit deel van haar activiteit en voor de opvang van de risico's en vergoeding van het kapitaal).

93. De minimale transparantie (ook op dit onderdeel van de financiële communicatie) werd de 50% privé aandeelhouders echter totaal onthouden. Het is pas vanaf het boekjaar 2016 dat er voor de privé aandeelhouders geen enkele twijfel meer kon bestaan omtrent de foute en abusieve toepassing vanwege de Regentenraad.

94. De Belgische Staat, die als 50% meerderheidsaandeelhouder wel deelneemt aan alle zittingen van de Regentenraad (en dus ook aan deze waar de jaarresultaten en de winstbestemming worden besproken en goedgekeurd), heeft (op de jaarlijkse algemene vergadering) in het belang van de

vennootschap nooit enige opmerking noch verzet getoond, noch zich solidair getoond met de weerloze 50% privé minderheidsaandeelhouders toen deze terechte vragen stelden.

Nochtans waren zowel de belangen van de vennootschap zelf als die van de privé minderheidsaandeelhouders heel duidelijk en zwaar in het gedrang. Zoals het nu overduidelijk blijkt.

De opmerkelijke vaststellingen bij de toepassing van het Artikel 32 door de Regentenraad

95. Met ingang van het boekjaar 2016 zijn de rentevoeten wereldwijd dermate geëvolueerd, en is ook de basisherfinancieringsrentevoet van de ECB gedaald naar nul percent, **waardoor het ESCB (en dus ook de Nationale Bank van België) geen seigneuriage-inkomsten (zoals deze door het Verdrag worden bepaald) meer kan realiseren.**

96. Mits behoud van een winstverdeling volgens de bepalingen van het Artikel 29 van de Organieke Wet, waarbij de Nationale Bank van België de eerste 3% van de seigneuriage voor zich kon houden, zou er ook volgens die wettelijke regeling geen rente-surplus meer zijn geweest welke moest worden afgestaan aan de Belgische Soevereine Staat.

Had de seigneur zijn emissieprivilege niet afgestaan aan de NBB dan had hij zelf ook geen voordeel of winsten meer kunnen realiseren over zijn bankbiljettenomloop.

97. Omdat de ECB een groot belang hecht aan **de financiële onafhankelijkheid van de NCB's**, en omdat de talrijke opdrachten van openbaar belang welke de Belgische Soevereine Staat bijkomend heeft gedelegeerd aan de NBB (in normale omstandigheden) dienen gefinancierd te worden via het deel van de seigneuriage welke de Wetgever aan de centrale bank laat, stelt zich **de vraag op welke manier de uitvoering van deze opdrachten in het algemeen belang, bij afwezigheid van seigneuriage, dan wel worden gefinancierd.** Of de gebruikers van de geboden diensten of de begunstigden van deze opdrachten dan wel op een andere manier de vennootschap (en haar aandeelhouders) kostendekkend vergoeden.

98. De Nationale Bank van België noch enige andere NCB ontvangen sedert het boekjaar 2016 tot en met het boekjaar 2021 **(als aandeelhouders van de ECB)** ook maar één enkele euro seigneuriage meer vanwege de Europese Centrale Bank (die zoals eerder toegelicht haar eigen seigneuriage rechtstreeks verdeelt over haar eigen aandeelhouders).

99. Zelf blijft de Nationale Bank van België echter toch de volgende bedragen als " %4 saldo van de jaarwinst " overmaken aan de Belgische Soevereine Staat:

- 2016: **262.776.000,00 euro**
- 2017: **265.300.000,00 euro**
- 2018: **317.393.000,00 euro**
- 2019: **363.598.000,00 euro**
- 2020: **288.164.000,00 euro**
- 2021: **122.480.000,00 euro**
- **Ofwel een totaal bedrag van 1.619.711.000,00 euro (4.049,28 euro per aandeel NBB).**

100. Omdat de Regentenraad elke transparantie weigert en omwille van de volgende argumenten nemen de aandeelhouders van de vennootschap aan dat deze aan de Belgische Soevereine Staat overgedragen jaarwinsten waarschijnlijk in aanmerking hadden moeten komen om aan hen te worden uitgekeerd:
- 100.1. **De ECB en elke autoriteit bevestigen inderdaad dat het ESCB, omwille van de rente-omstandigheden, geen seigneuriage meer kan verdienen,**
- 100.2. Omwille van **het door de wetgever erkende en beloofde te respecteren fundamentele onderscheid** tussen de seigneuriage (de relatie centrale bank – soevereine Belgische Staat) en de overige inkomsten van de NBB (de relatie centrale bank – de aandeelhouders van de centrale bank, waaronder voor 50% de Belgische Staat),
- 100.3. En ***omdat het Artikel 32 precies werd ingevoerd omdat een beslag door aandeelhouders op de seigneuriage van de soevereine Staat als “een ontoelaatbare beroving van de Natie ten voordele van private investeerders” moest worden beschouwd, en omdat privé aandeelhouders “in alle redelijkheid” geen aanspraak mogen maken op de seigneuriage die de gemeenschap toekomt,***
- 100.4. Omdat de Regentenraad de belangen van de vennootschap (in de eerdere stappen bij de winstbestemming) reeds had verzekerd (de Regentenraad had op basis van de voorzichtige risico-analyses de nodig bevonden reserveringen reeds beslist),
- 100.5. **En omdat de winstuitkeringen onder de vorm van dividenden aan de aandeelhouders dan wel een wettelijk minimum hebben, doch de Wetgever geen enkel maximum heeft bepaald:**
- 100.6. Mocht er van de Belgische Soevereine Staat een zelfde redelijkheid worden verwacht, door geen aanspraak te willen maken op ***de vergoeding van het kapitaal (als een vergoeding voor de gelopen risico's en als inkomsten die aan de aandeelhouders van de NBB dienen te worden toegekend als economisch rendement van hun belegging,***
- 100.7. En had de Regentenraad, ook omwille van het (reeds sedert de invoering van het Artikel 32) ernstig verstoorde evenwicht tussen de financiële belangen, moeten beslissen tot hogere winstuitkeringen aan de aandeelhouders.
- 100.8. ***Omdat de privé aandeelhouders niet aandringen op hogere dividenduitkeringen, en omdat het bestuur van de Nationale Bank van België reeds jaren wijst op de fors gestegen financiële risico's had een onafhankelijke Regentenraad in alle transparantie moeten wijzen op de onbestaande seigneuriage en minstens voor deze zes boekjaren deze enorme bedragen bijkomend moeten reserveren. Dit in het absolute belang van de centrale bank zelf, en uiteindelijk van al haar aandeelhouders.***
101. ***De gewone privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België hebben gefundeerde twijfels omtrent het adequate karakter van de regeling van de winstverdeling zoals bepaald via het Artikel 32 van de Organieke Wet, en dit omdat de Regentenraad het vooropgestelde “fundamentele onderscheid” tussen de vergoedingen nooit heeft gerespecteerd***. De opmerkingen worden verder toegelicht.

“ Zonder afbreuk te doen aan **het fundamentele onderscheid tussen de seigneuriage** (de relatie centrale bank - soevereine Staat) **en de vergoeding van het kapitaal** (relatie Nationale Bank -aandeelhouders, inclusief, sinds 1948, de Staat), kan dan ook worden bevestigd dat het adequate karakter van **de voorgestelde regeling voldoende is gegarandeerd** (...) ”

De memorie van Toelichting – DOC 52 . 1793/01 (pagina 7)

- 102.** Wanneer de goedgekeurde winstverdeling over het boekjaar 2016 in het jaarverslag werd gepubliceerd kon er weinig twijfel meer bestaan over het feit dat de Regentenraad de “ratio legis” van het Artikel 32 niet respecteerde, en dit gezien de ECB rapporteerde dat zij noch enige andere NCB seigneuriage konden realiseren. Verzoeker heeft op de jaarlijkse algemene vergadering vragen gesteld, die door de Directie als volgt werden beantwoord:

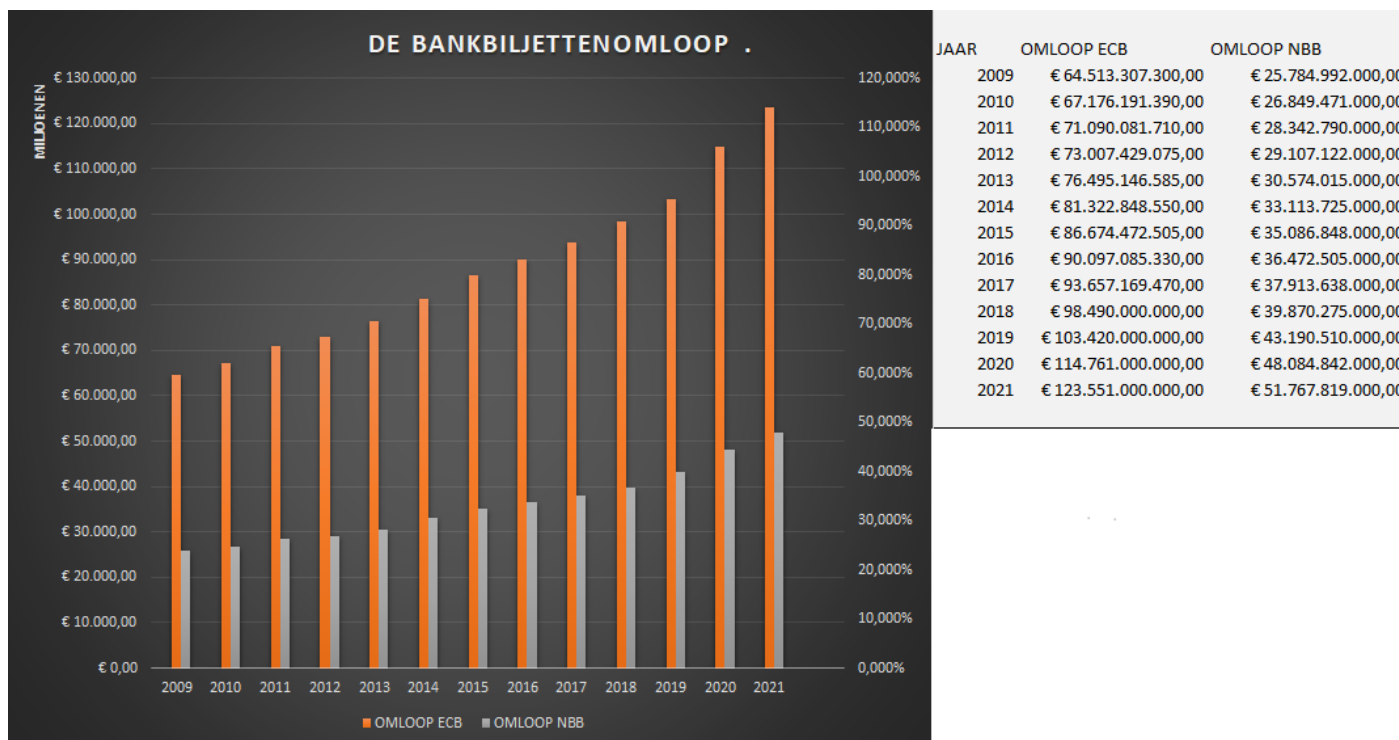
“ De Staat heeft recht op een deel van de winsten van de NBB, in ruil voor het toegestane emissierecht van bankbiljetten. Wanneer de NBB echter verliezen mocht gaan leiden is het niet aan De Staat, als verstrekker van dat zelfde emissierecht, om deze verliezen aan te zuiveren. ”

De algemene vergadering der aandeelhouders van 15 mei 2017 – Directeur Tim Hermans

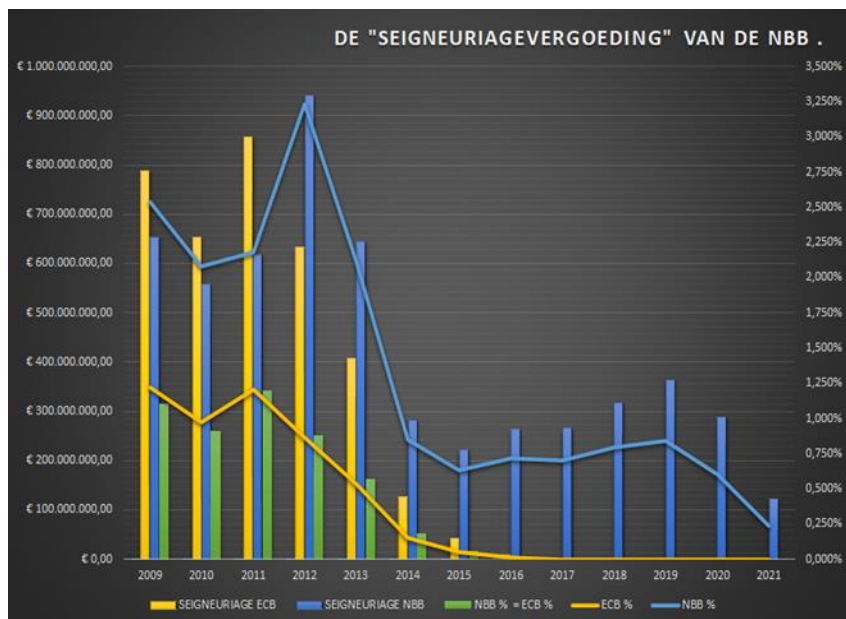
“ Er bestaat geen enkele koppeling tussen het saldo van de winst die de NBB uitkeert aan De Staat, en de omvang van de omloop van de bankbiljetten ”.

De algemene vergadering der aandeelhouders van 15 mei 2017 – Directeur Tom Dechaene

- 103.** Aan de hand van deze antwoorden werd een vergelijking gemaakt die resulteert in volgende conclusies. Een vergelijking van de bankbiljettenomlopen van de Europese Centrale Bank en van de Nationale Bank van België per balansdatum leert dat de bankbiljettenomloop van de Nationale Bank van België elk jaar beduidend minder dan de helft van die van de ECB bedraagt:

104. De vergelijking van de seigneuriage echter, zoals de Europese Centrale Bank deze berekent en in haar jaarverslag vermeldt (en desgevallend aan haar aandeelhouders uitkeert), en van de Nationale Bank van België (zoals deze als "4° Saldo van de jaarwinst" jaarlijks werd overgemaakt aan de Soevereine Belgische Staat, toont aan dat:

JAAR	SEIGNEURIAGE ECB	SEIGNEURIAGE NBB	ECB %	NBB %
2009	€ 787.157.441,00	€ 653.994.000,00	1,220%	2,536%
2010	€ 653.509.659,00	€ 557.574.000,00	0,973%	2,077%
2011	€ 856.392.005,00	€ 617.613.000,00	1,205%	2,179%
2012	€ 633.084.427,00	€ 941.263.000,00	0,867%	3,234%
2013	€ 406.310.130,00	€ 643.922.000,00	0,531%	2,106%
2014	€ 125.806.228,00	€ 281.813.000,00	0,155%	0,851%
2015	€ 41.991.105,00	€ 220.934.000,00	0,048%	0,630%
2016	€ 8.920.896,00	€ 262.776.000,00	0,010%	0,720%
2017	€ 0,00	€ 265.300.000,00	0,000%	0,700%
2018	€ 0,00	€ 317.393.000,00	0,000%	0,796%
2019	€ 0,00	€ 363.598.000,00	0,000%	0,842%
2020	€ 0,00	€ 288.164.000,00	0,000%	0,599%
2021	€ 0,00	€ 122.480.000,00	0,000%	0,237%
Totale =	€ 3.513.171.891,00	€ 5.536.824.000,00		

104.1. De seigneuriage van de NBB, gerelateerd tot haar eigen bankbiljettenomloop, vanaf het boekjaar 2009 (het eerste jaar waarin het Artikel 32 werd toegepast) veelvoudend bedraagt van de seigneuriage van de ECB,

104.2. Ondanks de veel kleinere bankbiljettenomloop van de NBB werd sedert 2009 een verschil in seigneuriage aan de Soevereine Belgische Staat overgemaakt van 2.023.652.109,00 euro (in meer),

104.3. En indien de NBB dezelfde (lagere) rentevoet zou hebben toegepast als de ECB, dan **bedraagt het verschil in seigneuriage van de NBB aan de Soevereine Belgische Staat sedert 2009 zelfs 4.132.940.440,00 euro meer**,

104.4. In het boekjaar 2016 heeft de ECB een laatste keer een quasi nul-seigneuriage geboekt. **Bij de Nationale Bank van België zijn die overgedragen seigneuriage-winsten enkel maar blijven stijgen, en werd er tot en met het boekjaar 2021 nog een bedrag van 1.619.711.000,00 euro aan de Soevereine Belgische Staat overgedragen.**

105. De bedragen aan seigneuriage van de Nationale Bank van België, zoals opgenomen in het overzicht, betreffen de werkelijk aan de Soevereine Belgische Staat overgemaakte bedragen. De Europese Centrale Bank verdeelt, zoals bepaalt in de statuten, haar eigen seigneuriage-inkomsten (volgens haar kapitaalverdeelsleutel) integraal aan haar aandeelhouders.

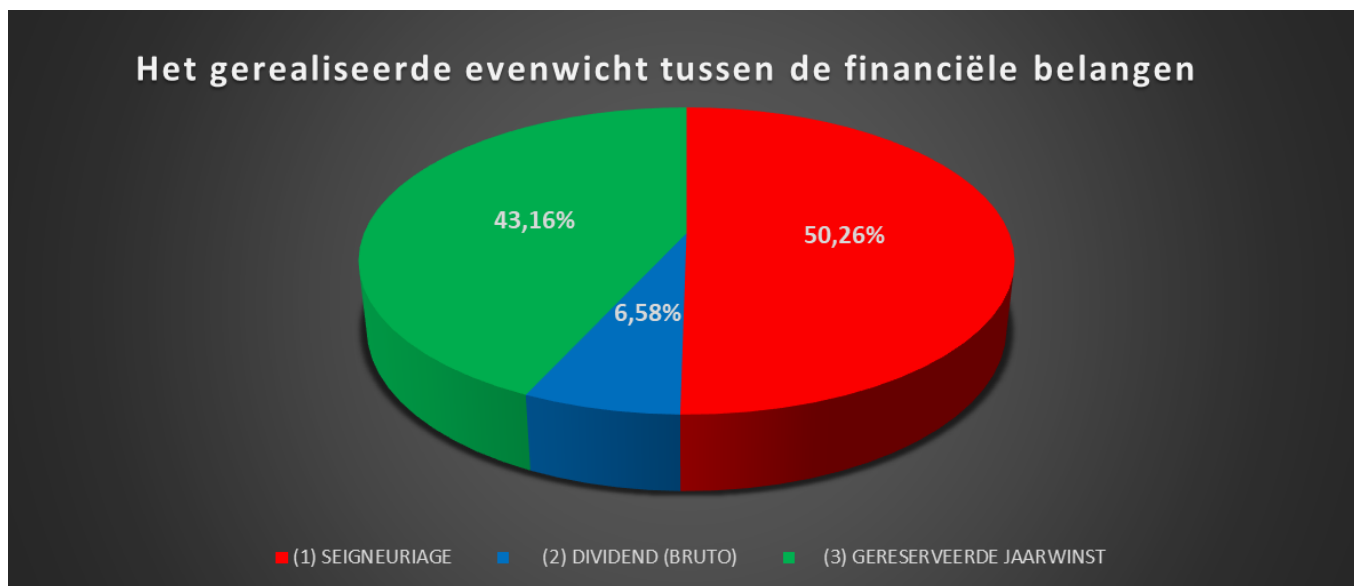
Volgens de ratio legis van het Artikel 32 van de Organieke Wet zou, onveranderd met ervoor, uitsluitend het surplus van de seigneuriage van de NBB worden toegekend aan de Soevereine Belgische Staat. Wat de gemaakte vaststellingen financieel enkel maar dramatischer maken.

106. De Belgische wetgever heeft een onafhankelijke Regentenraad daarnaast ook verantwoordelijk gesteld voor het realiseren van **een evenwicht tussen de financiële belangen van de betrokken partijen**:

*"De cascade in de aanwending van het resultaat (een eerste dividend van 6%, daarna toevoeging aan de reserves, daarna vaststelling van een tweede dividend dat bij voldoende overblijvende winst ten minste 50% van de opbrengsten van de tegenpost van de reserves bedraagt, en pas in laatste instantie toewijzing van het saldo aan de Staat) **garandeert aldus dat de financiële belangen van de instelling zelf, van haar aandeelhouders en van de soevereine staat allen op een evenwichtige wijze aan bod komen.***

Het is aan de Regentenraad, bevoegd om, in alle onafhankelijkheid, te beslissen over een reserverings- en dividendbeleid en dit vervolgens openbaar te maken, dat het toekomt over dit evenwicht te waken."

De memorie van Toelichting – DOC 52 . 1793/01 (pagina 7)

- Sedert het boekjaar 2009 (tot en met 2021) heeft de Nationale Bank van België **een totale jaarwinst gerealiseerd van 11.017.167.000,00 euro**,
- In het belang van de vennootschap werd een bedrag van **4.755.003.000,00 euro jaarwinsten niet uitgekeerd aan de aandeelhouders, en dus toegevoegd aan de beschikbare reserve (43,16 % van de jaarwinsten)**,
- De Soevereine Belgische Staat heeft over dezelfde periode **een totaal bedrag van 5.536.824.000,00 euro als seigneuriage mogen ontvangen (ofwel 50,26 % van de jaarwinsten)**,
- De Belgische Staat heeft als aandeelhouder van de NBB een totaal bedrag van 362.660.000,00 euro dividenden mogen ontvangen (ofwel 3,29 %),
- Wat de totale ontvangsten van de Belgische Staat op 5.899.484.000,00 euro brengt (ofwel 53,55% van de jaarwinsten),
- Aan de privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België werden totale (netto)dividenden uitgekeerd voor 262.866.000,00 euro (ofwel 2,39 % van de jaarwinsten).

107. ***De privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België ervaren het door de wetgever beloofde en door de Regentenraad effectief gerealiseerde evenwicht tussen de financiële belangen van de betrokken partijen als een werkelijk heel bijzonder evenwicht.***

Meteen rijst ook, op basis van deze vaststellingen, de vraag wat exact verweerster zou bedoelen met "de welbepaalde voordelen die de aandeelhouders van de NBB genieten ten aanzien van de aandeelhouders van een gemeenrechtelijke naamloze vennootschap?"

- 108.** Wanneer in de periode 2016 – 2021 de seigneuriage onbestaand was, en de uitvoering van de opdrachten van algemeen belang behoort (beweerd zoals overal elders) in normale omstandigheden te worden gefinancierd via (het aan haar gelaten deel van) die seigneuriage, dan **is de Regentenraad er verantwoordelijk voor dat nu ook nog alle kosten, verbonden aan de uitvoering zelf van al die opdrachten van algemeen belang, worden gefinancierd met middelen uiteindelijk toebehorend aan de aandeelhouders!**

De vergelijkbaarheid tussen de NCB's van het ESCB gekaderd binnen de financiële actualiteit

- 109.** Na de werkelijke “ratio legis” van het Artikel 32 uitvoerig te hebben aangetoond, en de vergelijkbaarheid tussen de Nationale Bank van België met de andere NCB's van het ESCB moet worden aanvaard, moeten we ook nagaan of de verschillende rechtsregelen in de verschillende lidstaten werkelijk de gemeenschappelijke kenmerken hebben die de Ministerraad en de Nationale Bank van België beweren (en dit zonder de werkelijke toepassingsmodaliteiten in aanmerking te willen nemen).

En of deze verschillende rechtsregels wel degelijk het toekennen van het surplus (het saldo) van de globale jaarwinsten (het resultaat van alle activiteiten en opdrachten van algemeen belang) van de centrale bank aan de respectievelijke Soevereine Staat als een wezenskenmerk hebben.

- 110.** We kunnen hiertoe geen volledigheidstudie hanteren, en leggen ook het verzet vanwege verweerster naast ons om “geen één-op-één vergelijking” met andere NCB's te willen maken, precies omdat het niet de bedoeling is om de verschillende toepassingsmodaliteiten te vergelijken. We beperken ons tot een vergelijking van de regels en principes zoals deze worden toegepast bij de Europese Centrale Bank zelf en bij De Nederlandsche Bank.

Deze laatste niet enkel omdat de beide centrale banken integrerend deel uitmaken van het ESCB, ze in een zelfde periode werden opgericht en onder dezelfde monetaire omstandigheden hun respectievelijke vermogens verder hebben uitgebouwd (en dus perfect vergelijkbare NCB's zijn), doch ook omdat de actuele monetaire omstandigheden (met zijn financiële gevolgen voor de vermogens van de beide centrale banken) de effectieve vergelijkbaarheid wel degelijk hebben aangetoond.

Verweerster zal deze perfect opgaande vergelijkbaarheid erkennen, of gefundeerd toelichten om welke redenen de volgende vergelijking niet kan worden weerhouden.

- 111.** De Nationale Centrale Banken (NCB's) van het Europees Stelsel van Centrale Banken zijn – zonder onderscheid – allemaal van hun respectievelijke Staat volledig afgescheiden juridische entiteiten, met hun eigen afgescheiden vermogen. **Het Verdrag bepaalt dat de NCB's institutioneel, functioneel en financieel totaal onafhankelijk moeten zijn. Onafhankelijk van hun Staat, onafhankelijk van hun aandeelhouders, ..**

De Europese Centrale Bank werd opgericht via inbrengen door de Nationale Centrale Banken, haar enige aandeelhouders ^(*). De ECB is een onafhankelijke entiteit, beheert haar eigen activa en vermogen

onafhankelijk van haar aandeelhouders, en kent uitsluitend de relatie “centrale bank – de aandeelhouders van de centrale bank”: **wanneer de ECB eventuele winsten, seigneuriage of enig ander vermogen uitkeert, dan doet zij dit uitsluitend aan de eigenaars van de centrale bank**: de Nationale Centrale Banken, waaronder de Nationale Bank van België.

() Men zou kunnen stellen dat de ECB is opgericht met “een doelvermogen”: de Nationale Centrale Banken (de NCB’s) hebben een deel van hun eigen vermogen en activa afgesplitst naar een afzonderlijke nieuwe juridische entiteit, met als doel het uitvoeren van de opdrachten die de ECB heeft ingeschreven in haar Statuten ...*

Er bestaat echter ook geen andere relatie wanneer er geen winsten doch wel belangrijke verliezen zijn, wanneer er bijkomende kapitaalbrengen of bijkomende officiële externe reserve-activa noodzakelijk zijn ...

112. Verweerder stelt in haar conclusies “dat het vanzelfsprekend, niet kennelijk onredelijk maar integendeel de logica zelve is”:

112.1. ***Aangezien de inkomsten van de Nationale Bank van België nagenoeg uitsluitend voortvloeien uit monetair beleid en andere taken van algemeen belang gedelegeerd aan de NBB,***

112.2. Dat de NBB zich bij het toekennen van “de vierde stap” ***niet moet beperken tot het surplus van de inkomsten uit het emissierecht*** (de winsten uit de investeringen van de bankbiljettenomloop, het surplus van de seigneuriage dus) aan de Soevereine Belgische Staat, doch ***wel dat deze Soevereine Belgische Staat (en niet de Belgische Staat als aandeelhouder van de NBB) gerechtigd is op de volledige residuaire winst.***

De “bijzondere positie van de Belgische Staat” is voor verweerder dan niet langer “de Belgische Staat als houder van de seigneuriage”, doch wel “een bijzondere positie van de Belgische Staat die haar bestaansredenen zou vinden in de aan concludante toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten”.

*“Dat er in die context ook geld vloeit naar de Staat, in toepassing van de ‘vierde stap’, is niet meer dan logisch. Aangezien de inkomsten van concludante nagenoeg **uitsluitend voortvloeien uit monetair beleid en andere taken van algemeen belang gedelegeerd aan de Bank, is het vanzelfsprekend dat deze winsten terugvloeien naar de Staat**, met dien verstande dat de Staat aan concludante een marge heeft gegeven om een deel daarvan te reserveren voor toekomstige financiële risico’s en een deel als dividend uit te keren aan de aandeelhouders. Of nog: het was de uitdrukkelijke wil van de wetgever om te garanderen dat “het surplus van de inkomsten ten overstaan van de kosten van de Nationale Bank, na de vergoeding van het kapitaal, toekomt aan de Soevereine Staat, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de aandeelhouders, inclusief inzake het dividend. Dat de Staat aanspraak kan maken op de residuaire winst, is gerechtvaardigd vanuit de activiteiten van algemeen belang – waaronder, doch niet beperkt tot, de emissie van bankbiljetten – die de Soevereine Staat laat uitvoeren door concludante.”*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 19 pagina 18)

“Met andere woorden: anders dan eiser suggereert, strekt het saldo dat via de ‘vierde stap’ aan de Staat toekomt, niet specifiek tot vergoeding van de toekenning aan concludante van het emissierecht inzake bankbiljetten, maar komt dit saldo toe aan de Staat op grond van haar bijzondere positie ten aanzien van concludante, een bijzondere positie die haar bestaansredenen vindt in “de aan (concludante) toevertrouwde opdrachten van algemeen belang waaronder haar rol in de uitgifte van bankbiljetten en deze van Rijkskassier.” Aan concludante zijn door de Staat diverse opdrachten van algemeen belang toevertrouwd, verschillende daarvan genereren inkomsten; het is niet kennelijk onredelijk maar integendeel de logica zelve dat deze inkomsten residuaire terugvloeien naar de Staat.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 19 pagina 19)

113. De Europese Centrale Bank is de enige centrale bank van het ESCB die haar seignuriage als dusdanig bepaalt. De ECB geeft zelf geen bankbiljetten uit, doch er werd haar wel een aandeel in de seignuriage van het ESCB toegewezen.

De ECB krijgt hiertoe een theoretisch aandeel van 8 % in de globale bankbiljettenomloop van het ESCB toegewezen. **De ECB berekent haar seignuriage en keert deze als dusdanig uit ... niet aan de Soevereine lidstaten doch wel aan haar eigen aandeelhouders de NCB's (waaronder de Nationale Bank van België).**

114. De seignuriage van de ECB, uitgekeerd aan de Nationale Bank van België, maakt gewoon deel uit van de globale inkomsten en de te bestemmen jaarwinsten.

115. Geen enkele ander NCB, en ook niet De Nederlandsche Bank, bepaalt de seignuriage welke zij realiseert over haar respectievelijke bankbiljettenomloop. En keert deze dus ook niet als dusdanig uit aan haar Soevereine Staat.

116. Net zoals dit bij de Nationale Bank van België het geval is heeft ook de Nederlandse Staat het monetair beleid en dezelfde taken van algemeen belang gedelegeerd aan De Nederlandsche Bank.

Aan die opdrachten zijn dezelfde risico's en resultaten verbonden, gezien de geïntegreerde werking binnen het ESCB. **Alle inkomsten afkomstig van dit monetair beleid en taken van algemeen belang zijn toe te rekenen tot het eigen vermogen van DNB, net zoals eventuele verliezen zullen worden gecompenseerd via dat eigen vennootschapsvermogen.**

Om over alle vermogensrechten over het eigen vermogen van De Nederlandsche Bank te kunnen beschikken heeft de Nederlandse Staat belastinggelden aangewend om alle aandelen te verwerven.

117. Recent werd in de Nederlandse media aandacht gegeven aan **een brief (van 9 september 2022) van de president van De Nederlandsche Bank (Klaas Knot) aan de Minister van Financiën (de vertegenwoordiger van de aandeelhouder van DNB).**

117.1. De brief had als onderwerp "Brief inzake **kapitaalpositie DNB**"

117.2. En omvatte vooral de volgende passages van belang in deze betwisting:

- " Via deze brief informeer ik u over **de negatieve ontwikkeling in de kapitaalpositie van De Nederlandsche Bank (DNB) die het gevolg is van verwachte verliezen.** "
- " Daarnaast heeft de overheid door de aankoopoperaties voordeel gehad van lage financieringskosten, al is de mate met de nodige onzekerheid omgeven. "
- " **DNB ervaart de financiële gevolgen van deze ommekeer in monetair beleid.** We zien met de onverwacht snelle kentering van het inflatiebeeld en de stijgende beleidsrentes de vergoeding toenemen die DNB betaalt op de deposito's die banken bij DNB aanhouden. Dit terwijl de inkomsten op de aangekochte obligaties niet meestijgen. "
- " **De negatieve gevolgen gelden voor alle centrale banken die aankoopprogramma's uitvoeren,** zowel in het eurogebied als daarbuiten. (...) De verliezen zijn groter voor nationale centrale banken die

obligaties hebben gekocht van overheden met een relatief hoge kredietwaardigheid zoals DNB. Staatsobligaties uit die landen hebben immers de laagste rentes, en zijn dus eerder verlieslatend bij toenemende financieringskosten. ”

- “ **Omdat de aankoopprogramma's financieel risico met zich meebrengen** heeft DNB sinds de start van de aankopen in 2015 een extra buffer opgebouwd in de vorm van een voorziening om de mogelijke verliezen op te vangen. ”
- “ **De buffers waar DNB over beschikt kunnen flinke schokken opvangen, maar zijn niet onbeperkt. In de laatste twee jaarverslagen heeft DNB gewaarschuwd voor de risico's die zich nu materialiseren en dat de buffers in bepaalde scenario's onvoldoende zijn.** ”
- “ Bij verdere opwaartse renteschokken, in lijn met de eerder genoemde scenario's, kunnen extra verliezen ontstaan. In dergelijke scenario's is DNB genooddaakt in te teren op de buffers. **Als de verliezen verder oplopen kan een situatie ontstaan waarbij het kapitaal van DNB negatief is.** (...) Verder is er onzekerheid over de toekomstige omvang en samenstelling van onze balans. (...) De onzekerheid is groter naarmate we verder vooruit kijken. ”
- “ De regels voor de buffers van DNB liggen vast in het kapitaalbeleid dat we in 2019 zijn overeengekomen. **Het ministerie van Financiën en DNB hebben in dat kapitaalbeleid gezamenlijk onderschreven dat een adequate kapitaalspositie nodig is met het oog op het waarborgen van de financiële onafhankelijkheid van DNB.** ”
- “ Hoewel een tijdelijk negatief kapitaal wordt gepermiteerd en werkbaar is, moet op grond van de regels van het Eurosysteem worden vermeden dat hier gedurende langere tijd sprake van is. **De mogelijkheden voor DNB om haar buffers aan te vullen zijn momenteel beperkt. In principe vult DNB deze weer aan door toekomstige winsten in te houden.** Mocht het tekort echter te groot of de verwachte winsten te laag zijn dan kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn om een solide balans te herstellen. In een uiterst geval kan een kapitaalstorting vanuit de aandeelhouder nodig zijn zoals ook aangegeven in uw jaarlijkse informatiebrief aan de Tweede Kamer over de risico's van DNB. ”

118. De dag volgend op het bekend raken van deze brief van de president van DNB **werd het bestuur van de Nationale Bank van België verplicht om (op 21 september 2022) een persmededeling uit te brengen.** Waar president Klaas Knot het de evidentie zelve vindt om ten allen tijde de noodzakelijke transparantie te garanderen naar zijn aandeelhouder toe, bleek er voor de Gouverneur van de Nationale Bank van België (ondanks de verplichtingen verbonden aan een beursnotering, en de aanwezigheid van 50 % privé aandeelhouders in het vermogen van de vennootschap) net iets meer nodig om een vergelijkbare boodschap te brengen.

Ook hier worden enkel de passages van belang hernomen:

- “ **De recente evoluties op het vlak van monetair beleid** en in het bijzonder de verhoging van de basisrentetarieven van de Europese Centrale Bank (ECB) met achtereenvolgens 50 en 75 basispunten tot dusver **zullen een negatieve impact hebben op de resultaten van de centrale banken van het Eurosysteem.** De Bank heeft op dit risico geattendeerd in vorige ondernemingsverslagen, recent nog in het ondernemingsverslag over boekjaar 2021. ”
- “ **De uitoefening van deze taken van algemeen belang brengt financiële risico's met zich die kunnen leiden tot verliezen.** ”
- Op basis van haar meest recente risicoscenario's verwacht de Bank het lopende boekjaar 2022 te zullen afsluiten met verlies. **De risicoanalyse geeft bovendien aan dat de verliezen de volgende boekjaren**

verder zullen oplopen. Dit is ten dele het gevolg van de herwaardering van de aan marktwaarde gewaardeerde beleggingsportefeuilles van de Bank. **Evenwel is de belangrijkste factor de oplopende financieringskost van de monetaire beleidsportefeuilles** : tegenover de gestegen rentelasten op de deposito's die de kredietinstellingen bij de Bank aanhouden staan de lage yields waaraan de veelal langlopende effecten in die portefeuilles werden verworven. "

Met als voetnoot: "In het ondernemingsverslag over boekjaar 2021 werd dit als volgt toegelicht: " Als gevolg van het Asset Purchase Programme (APP) en het Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP) heeft **een groter wordend gedeelte van de actiefzijde van de Bank geen bankbiljetten meer als tegenpost, maar wel andere passiva, zoals de lopende rekeningen van de kredietinstellingen en de depositofaciliteit, die worden vergoed tegen een vooraf bepaalde (positieve of negatieve) kortetermijnrente. Deze evolutie brengt een verhoging van het rentevoetrisico op langere termijn met zich mee.** "

- " **De voormelde risicoscenario's zijn nog dermate omgeven met verschillende onzekerheden, waaronder de mogelijkheid van verdere evoluties op het vlak van monetair beleid en verdere marktontwikkelingen, dat de Bank in dit stadium nog niet in staat is om op voldoende betrouwbare wijze aan te geven wat de impact van deze evoluties op het resultaat van de Bank zal zijn op balansdatum (31 december 2022).** Evenmin kan in dit stadium worden bepaald of er een impact zal zijn op de dividenduitkering over boekjaar 2022. "
- " **De Bank heeft sedert jaren rekening gehouden met mogelijke verliesscenario's bij rentestijging.** (...) De Bank heeft inderdaad in 2016 haar reserveringsbeleid gewijzigd en sindsdien jaarlijks 50 percent van haar winst gereserveerd. **De reserves van de Bank fungeren immers als financiële buffers bij verliezen.** Overeenkomstig dit reserveringsbeleid wordt een negatief resultaat van het boekjaar eerst ten laste gelegd van de beschikbare reserve die op dit moment 4,76 miljard euro bedraagt. Vervolgens wordt het, indien nodig, gedekt door het reservefonds dat op dit moment 2,65 miljard euro bedraagt. **Deze buffers zullen op het einde van dit jaar een eerste maal moeten worden aangesproken voor de aanzuivering van een verlies.** Hoe groot dit verlies precies zal zijn en of dit de dividenduitkering zal impacteren is op dit ogenblik onzeker. "
- " **Gelet op de huidige evoluties en de verschillende nog onzekere factoren is het in dit stadium nog niet mogelijk om te bepalen of op balansdatum (31 december 2022) het peil van de reserves toereikend zal zijn om de geschatte risico's te dekken.** De uitkering van het tweede dividend over boekjaar 2022 is bij ongewijzigde omstandigheden bijgevolg onzeker. Dit geldt nog meer voor de boekjaren 2023 en 2024. De Bank blijft de situatie verder opvolgen en zal de markt informeren wanneer de impact van deze ontwikkelingen op het resultaat en, eventueel, op de dividenduitkering concreter kunnen worden geduid. "

119. De Nationale Bank van België zet haar eigen vermogen in om het algemeen belang te dienen (en de Soevereine Staat heeft jarenlang heel belangrijke vruchten geplukt onder de vorm van heel lage tot zelfs negatieve rentevoeten om haar staatsschuld te financieren, de kredietverlening bleef in stand gehouden, een financiële crisis werd afgewend, de reële economie blijft verzekerd van liquiditeit, ...).

Nu is het echter de vennootschap en haar aandeelhouders die de verbonden verliezen zullen dragen. Via het wegteren van de opgebouwde buffers (niet aan de aandeelhouders uitgekeerde winsten) en in het slechtste geval, door bijstorting van noodzakelijk kapitaal.

120. De Nationale Bank van België bevestigt in haar afgedwongen communicatie, net zoals de president van de Nederlandsche Bank, dat de beide centrale banken alle dezelfde risico's op verliezen dragen afkomstig van dezelfde opdrachten van dezelfde algemene belangen. Beide centrale banken hebben

hiertoe buffers aangelegd **door een deel van de in het verleden gerealiseerde winsten niet uit te keren aan de aandeelhouders**. Wanneer de toekomstige en verwachte verliezen als resultaat van de opdrachten van algemeen belang de buffers van de centrale banken volledig zouden wegslaan:

- 120.1. Zullen deze leiden tot een negatief eigen vermogen van de centrale banken,
- 120.2. Welke de centrale banken niet zelf zullen kunnen wegwerken via het opnieuw reserveren van (want ontbrekende) jaarwinsten,
- 120.3. De president bevestigt de aandeelhouder van De Nederlandsche Bank dat, zoals deze reeds eerder werd verwittigd, ***in dat geval een deel van de reeds eerder aan de aandeelhouder uitgekeerde jaarwinsten zullen moeten worden aangewend om een noodzakelijke bijkomende kapitaalstorting te doen***,
- 120.4. Dit gezien de opgelegde verplichtingen vanwege de ECB inzake de financiële onafhankelijkheid van een Nationale Centrale Bank.

121. De Soevereine Nederlandse Staat heeft eveneens heel belangrijke voordelen verkregen als gevolg van de opdrachten van algemeen welke de centrale bank heeft vervuld, met inzet van haar eigen afgescheiden vermogen. Toch zal de president van DNB zich niet richten tot de Soevereine Nederlandse Staat om de toekomstige verliezen op te vangen, doch wel tot zijn aandeelhouder,

Die aandeelhouder zal weinig bezwaren kunnen opwerpen om een eventuele noodzakelijke kapitaalstorting te aanvaarden, dit gezien het ook diezelfde aandeelhouder is die in het verleden de volledige miljardenwinsten, resultaat van de gedelegeerde opdrachten van algemeen belang en welke werden beslist uit te keren, heeft mogen ontvangen.

122. *De situatie in België, door de Regentenraad gecreëerd omdat "de ratio legis" van het Artikel 32 van de Organieke Wet niet werd gerespecteerd, is totaal verschillend !*

123. Omtrent de volgende elementen:

- 123.1. Het gedeelte van de miljardenwinsten die de Nationale Bank van België sedert 2009 heeft gegenereerd uit o.a. haar monetaire opdrachten, en welke de Regentenraad in alle onafhankelijkheid heeft beslist uitkeerbaar te zijn, ***werden "als vanzelfsprekend, niet kennelijk onredelijk maar integendeel de logica zelve" onttrokken aan de vergoeding van het kapitaal en uitgekeerd aan de Soevereine Belgische Staat.***

Dus NIET uitgekeerd aan de aandeelhouders als vergoeding voor de inbreng van kapitaal en de sterk toegenomen gelopen risico's (binnen de relatie de centrale bank – haar aandeelhouders), doch wel als een beweerde vergoeding voor het verstrekte emissieprivilegie door de Soevereine Belgische Staat (binnen de relatie centrale bank – de Belgische Soevereine Staat).

- 123.2. Uit de boodschappen van de bestuurders van beide centrale banken blijkt ***een nagenoeg totale overeenstemming inzake de gelopen risico's van de NCB's, de oorsprong en de functie***

van hun opgebouwde buffers, de oorsprong van de in het verleden gerealiseerde winsten en de manier waarop toekomstige miljardenverliezen zullen worden gecompenseerd.

123.3. Bij De Nederlandsche Bank gelden o.a. de volgende principes:

123.3.1. De bevoegdheid over de manier waarop de jaarwinsten kunnen worden bestemd ligt bij de Algemene Vergadering.

*" **De winst**, blijkende uit de vastgestelde jaarrekening, **staat ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders**. "*

(De Statuten van DNB – Artikel 22.2)

123.3.2. De aandeelhouder en de centrale bank bepalen in samenwerking in "een eindrapport kapitaalbeleid DNB" de manier waarop de resultaten van DNB zullen worden gealloceerd. De werkwijze om tot het eindrapport te komen is een uitwerking van de Statutaire bepaling Artikel 22.2):

*" **Taakopdracht**: DNB heeft de minister van Financiën per brief verzocht het kapitaalbeleid vanuit structurele optiek opnieuw te bezien. (...) **Randvoorwaarden bij deze varianten zijn dat DNB adequaat gekapitaliseerd is en de Staat als aandeelhouder kan beschikken over de gerealiseerde winst, op een wijze die past bij een doelmatig begrotingsbeleid.** (...) "*

(Eindrapport werkgroep kapitaalbeleid DNB (25/10/2018) – pagina 8)

123.3.3. In Nederland heeft de wetgever voor haar centrale bank dus slechts één relatie erkend: die van de centrale bank met haar eigenaars, zijnde de Nederlandse Staat als aandeelhouder.

Het is duidelijk op welke manier men aankijkt tegen zowel de onafhankelijkheid en de vermogensrechten van de centrale bank, als tegen de uiteindelijke vermogensrechten en de verplichtingen van de aandeelhouder. Volgende uitgangspunten bevestigen dit op onbetwistbare wijze:

*" **Nederland is de eigenaar van de Nederlandsche Bank.** We laten de Nederlandsche Bank nooit omvallen. (...) **Voor een onafhankelijk monetair beleid moeten ook de NCB's onafhankelijk zijn.** (...) Volgens het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de Statuten van het Europese Stelsel van Centrale Banken moeten nationale centrale banken autonoom kunnen beschikken over voldoende middelen om hun mandaat te vervullen. **Mocht de Nederlandsche Bank grote verliezen lijden dan is er dus een verantwoordelijkheid voor de Nederlandse overheid om, als enige aandeelhouder, te zorgen dat de Nederlandsche Bank over voldoende middelen beschikt.** In de huidige constellatie zijn de nationale overheden dus verplicht om de onafhankelijkheid van de nationale centrale banken te waarborgen door zo nodig extra middelen te verstrekken.*

(Verslag incidentele suppletoire begroting winstafracht DNB (08/03/2013 - 33548) – pagina's 14-15)

*" **Omdat de Staat de enige aandeelhouder is, alle belang heeft bij een vertrouwenwekkende centrale bank en verplicht is tot een kapitaalstorting als het eigen vermogen zakt onder het maatschappelijk kapitaal,** is er sprake van een impliciete staatsgarantie. Daarom hoeft DNB niet voor alle onbekende of extreme scenario's buffers aan te houden. (...) De financiële buffers zijn bedoeld om de onwenselijke situatie te voorkomen dat het kapitaal van DNB door gerealiseerde verliezen lager wordt dan nodig voor behoud van vertrouwen in de centrale bank. Bij onvoldoende kapitaal kan de geloofwaardigheid van de centrale bank verminderen, staat de onafhankelijkheid ten opzichte van de overheid onder druk en uiteindelijk kan dit het vertrouwen van het publiek in DNB aantasten.*

(Verslag incidentele suppletoire begroting winstafracht DNB (08/03/2013 - 33548) – pagina's 22)

*" Daarbij komt dat ook zonder deze garantie de Nederlandsche Bank **een (financieel) beroep kan doen op de aandeelhouder** (zie hierna). In dat licht bezien is het dan ook minder relevant of DNB het geld voor de nieuwe risico's zelf spaart of afdraagt aan de Staat. Bijgevolg zou het voor de kredietwaardigheid van ons land niet mogen uitmaken of er nu wel of geen garantie aan de Nederlandsche Bank wordt verleend. Voor mijn overweging tussen voor- en nadelen is van belang, dat de Nederlandse Staat **de enige aandeelhouder van de Nederlandsche Bank is.** Om de Nederlandsche Bank in alle onafhankelijkheid te kunnen laten opereren, is afdoende solvabiliteit van belang. Daartoe is in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vastgelegd dat de nationale centrale banken voldoende gekapitaliseerd dienen te zijn. **Op het moment dat de uitstaande risico's op de balans van de Nederlandsche Bank zich daadwerkelijk materialiseren zou in eerste instantie gekeken worden naar de omvang van het buffervermogen van de Nederlandsche Bank.** Indien het vermogen afdoende zou blijken, zou geen aanvullende actie van de aandeelhouder geleverd worden. **Bij een ontoereikend bufferniveau zou de Nederlandse Staat, als enige aandeelhouder (een deel van) het verlies voor haar rekening nemen om de solvabiliteit te garanderen.***

(Verslag incidentele suppletoire begroting winstaftocht DNB (08/03/2013 - 33548) – pagina's 2-3)

- 124.** Zowel bij De Nederlandsche Bank als bij de Nationale Bank van België kan het bestuur van de centrale bank, in totale onafhankelijkheid, beslissen over de jaarwinsten welke zij in het belang van de vennootschap (en haar eigenaars) niet wenst uit te keren aan de aandeelhouders, maar dus wenst toe te voegen aan de financiële buffers van de vennootschap. Net zoals de Richtsnoeren van de ECB dit ook opleggen.

Gezien de "bijzondere positie van de Belgische Staat" bij de winstverdeling van de NBB echter, en de interpretatie van de ratio legis vanwege de Regentenraad, heeft de Belgische Staat sedert 2009 een bedrag van 5,90 miljard euro (53,55%) jaarwinsten uitgekeerd gekregen tegenover een bedrag van slechts 0,26 miljard euro (2,39%) voor de 50% privé eigenaars van de Nationale Bank van België.

Zelfs indien de Regentenraad de volledige seigneuriage-inkomsten (dus zonder enige verdeling met de centrale bank, en berekend volgens dezelfde criteria als de ECB zelf) had gewaarborgd en overgedragen aan de Belgische Soevereine Staat, dan had het aandeel in de uitgekeerde jaarwinsten voor de Belgische Staat 4,13 miljard euro lager uitgekomen.

- 125.** Verweerster zal zowel de rechtbank als verzoeker willen toelichten:

- 125.1. Of de wettelijke bepalingen en modaliteiten van het uitgestippelde actueel geldende dividendbeleid van de Regentenraad het technisch en wettelijk toelaten om een hogere vergoeding voor het kapitaal uit te keren aan de aandeelhouders?

Waarbij dan niet enkel de jaarlijkse opbrengsten van de Statutaire Portefeuille de omvang van de uitgekeerde dividenden bepalen, doch dat ook de 4,13 miljard euro welke niet als "seigneuriage" (en dus ook niet als een correcte vergoeding voor het verleende emissieprivilegie) kon worden gekwalificeerd, als een hogere uitkering aan de aandeelhouders had kunnen worden bestemd?

- 125.2. Indien men de privé aandeelhouders geen hogere dividenden had willen gunnen, of in het geval men de stijgende risico's waarvoor men reeds jaren waarschuwde niet alleen correct had ingeschat maar ook correct had willen indekken (maar dan wel ten koste van de drang om te willen verhelpen aan de begrotingsproblemen van de meerderheidsaandeelhouder):

had de Regentenraad hetzelfde beschikbare saldo van de jaarwinsten voor 4,13 miljard euro (bovenop het uitgestippelde reserveringsbeleid) bijkomend aan de financiële buffers van de centrale bank kunnen toevoegen?

Enkele verdere opmerkingen en vragen aan verweerster

126. Uit respect voor de rechtbank, om haar in staat te stellen te oordelen op basis van volledige en waarheidsgetrouwe feiten:

127. Het voorgaande relateert enkele standpunten vanwege verweerster:

127.1. Verweerster van haar kant legt eenzijdig maar vooral totaal misplaatst de nadruk op “de toch wel bevoordeligde positie” van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België:

*“Op dat punt zijn aandeelhouders van conluante bevoordeeld ten opzichte van aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen, **waar de uitkering van een jaarlijks dividend niet gewaarborgd is.**”*

Met in voetnoot: “Enkel in het uitzonderlijke geval dat de verliezen de beschikbare reserve en het reservefonds volledig zouden absorberen, zal er geen dividend worden uitgekeerd.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 9 pagina 10)

“Bovendien legt eiser nogal eenzijdig de nadruk op dit terugvloeien van de residuaire winst naar de Staat, waarbij hij vergeet dat de aandeelhouders van conluante genieten van een evenwichtig regime dat hen ook welbepaalde voordelen biedt ten aanzien van de gemeenrechtelijke nv. Zo genieten de aandeelhouders van conluante, anders dan de aandeelhouders van een gemeenrechtelijke nv, van een gewaarborgd dividend. Ook in slechte jaren zijn zij zeker van een dividend, zelfs indien conluante verlies zou lijden. (...) Het staat iedere aandeelhouder overigens vrij om zijn aandelen te verkopen en zijn gelden elders te beleggen.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 22 pagina 22)

127.2. In welk opzicht verschillen de risico's welke de aandeelhouders van de Nationale Bank van België lopen in vergelijking met de gelopen risico's van aandeelhouders van andere gemeenrechtelijke vennootschappen? Zowel met betrekking tot de mogelijkheden tot verlies van hun belegging zelf als wat betreft de vergoedingen die zij mogen verwachten voor die gelopen risico's?

127.3. Wanneer verweerster zowel in haar financiële communicatie als zelfs nu in haar standpunten in het kader van gerechtelijke procedures het telkens weer heeft over “gewaarborgde dividenden”, is zij dan niet van oordeel dat zij vooral de beleggers maar ook de gerechtelijke instanties foute en bedrieglijke informatie verstrekt? Vergelijkbaar met “de veilige belegging” die ook Arco altijd is geweest?

127.4. Op welke manier argumenteert verweerster dat het erger is voor de Soevereine Belgische Staat om te moeten omgaan met “een bepaalde volatiliteit in het te ontvangen saldo van de jaarwinst, 4°” dan voor de privé aandeelhouders die gerechtigd zijn op een lager doch beweerd gewaarborgd dividend? Wanneer die Soevereine Belgische Staat, inderdaad afnemend in omvang, voor 4,13 miljard euro jaarwinsten ontvangt die in feite ofwel tot de reserves ofwel als hogere dividenden aan die aandeelhouders had moeten toekomen?

128. Verweerster stelt ten onrechte:

*“ **Eiser stelt voorts ten onrechte dat het dividendbeleid strijdt met artikel 4 van de Statuten** van concluanter naar luid waarvan elk aandeel recht geeft op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten. **Dit beginsel wordt door het dividendbeleid geenszins ondergraven.** (...) waarbij een deel van de winst toekomt aan de Staat gelet op de activiteiten van algemeen belang die de Staat laat uitvoeren door concluanter. ”*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 22 pagina 22)

*De Ministerraad stelt ook dat het door de verzoekende partijen aangehaalde artikel 4 van de statuten van de NBB geen eigendomsrecht over het vermogen van de Bank toekent aan de aandeelhouders, maar **enkel het beginsel bevestigt dat alle aandeelhouders gelijke rechten hebben, nu er geen categorieën van aandeelhouders zijn.***

*In ondergeschikte orde – voor zover de door de verzoekende partijen bedoelde rechten zouden worden beschouwd als « eigendom », betoogt de Ministerraad dat de bestreden wet betrekking heeft op het aandeel van de Staat in de inkomsten die voortspruiten uit de voorrechten van de NBB als centrale bank en dat die wet geenszins het stelsel van de vooraf aangelegde reserves wijzigt, en **evenmin afbreuk doet aan het « maatschappelijk recht » van de aandeelhouders op een aandeel in de winsten.** ”*

GWH 23 juni 2010, nr. 74/2010 – A.6.2 (pagina 11)

Zelfs wanneer het Artikel 32 geen afbreuk zou doen aan “het maatschappelijk recht van de aandeelhouders op de uitkering van eigen vermogen of jaarwinsten” waartoe de Regentenraad kan beslissen, dan kan het niet worden betwist dat deze wettelijke regeling het wel mogelijk maakt om miljarden euro’s jaarwinsten aan de Belgische Soevereine Staat uit te keren.

Bovendien houdt het Artikel 32 het risico in op meer (ook gezien geen inventarisatie en dus risico op totale willekeur), is elke euro geen seigneuriage een inbreuk op vermogensrecht !

De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van “de seigneuriage” vormt volgens het Grondwettelijk Hof een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen. ”

Raad van State 20 december 2021, nr. A.230.756/XIV-38.342 (pagina 17-18)

129. Zowel de Nationale Bank van België als de president van De Nederlandsche Bank hebben aangekondigd dat de komende miljardenverliezen de financiële buffers van beide centrale banken de komende boekjaren volledig zullen wegslaan en dat, zodra mogelijk, alle toekomstige gerealiseerde winsten NIET voor uitkering aan de aandeelhouders zullen in aanmerking komen doch wel zullen worden bestemd voor de heropbouw van de weggeslagen financiële buffers.

Verweerster zal de Rechtbank willen toelichten, op dezelfde manier zoals zij zelf ook een veronderstelling maakt (punt 17 pagina 17) om toe te lichten hoe de winstverdeling is geregeld **“wanneer de reserves door de Regentenraad als te hoog worden beschouwd”** (en de Regentenraad zelfs terugnemingen zou kunnen beslissen) :

*“ Tot slot **voorziet het beleid uitdrukkelijk in de mogelijkheid om,** wanneer het peil van de reserves als te hoog wordt beschouwd, **deze reserves gedeeltelijk terug te nemen en uit te keren als dividend.** ”*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 22 pagina 22)

Op welke manier is de winstverdeling geregeld **“wanneer het vennootschapsbelang (en de financiële onafhankelijkheid) vereisen dat 100 % van de jaarwinsten bijkomend dienen te worden gereserveerd”?**

129.1. Dan zal ook het aandeel van de Nationale Bank van België in de globale seigneuriage van het ESCB worden toegevoegd aan de reserves? En zal er dus ook geen enkele uitkering van enige jaarwinst (in de 4^e stap) zijn aan de Soevereine Belgische Staat?

Primeert de waarborg van de seigneuriage voor de Soevereine Belgische Staat op de belangen van de vennootschap?

129.2. Dan zullen de meerwaarden op de officiële externe reserve-activa, gerealiseerd op een andere manier dan via arbitrages naar andere componenten van de officiële externe reserve-activa van de Nationale Bank van België (waardoor het Artikel 30 van de Organieke Wet niet van toepassing is), worden toegevoegd aan de te bestemmen jaarwinsten (en in dit geval integraal worden toegevoegd aan de beschikbare reserve)?

De veronderstelling is absoluut relevant, dit gezien de standpunten in de media vanwege de president van De Nederlandsche Bank met betrekking tot haar eigen goudvoorraad.

129.3. Dan zullen alle jaarwinsten, resultaat van alle opdrachten en activiteiten en uit om het even welke activa, zonder onderscheid worden toegevoegd aan de beschikbare reserverekening (en opnieuw worden belegd in de Statutaire Portefeuille)?

130. Verweerster geeft aan dat de “rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België zijn beperkt”. Het was echter niet de bedoeling van de wetgever om ook **de statutair verankerde vermogensrechten van de aandeelhouders** te beperken:

“ Het tweede dividend is door de Regentenraad vastgesteld op 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van de reserves (“de statutaire portefeuille”). (...) Indien de Bank geen dotaties meer zou verrichten aan haar reserves, wordt, bij voldoende winst, het tweede dividend verhoogd tot de volledige netto-opbrengst (100 %) van de statutaire portefeuille. (...) Netto-opbrengsten van de verkoop van onroerende goederen worden, voor de toepassing van het reserverings- en dividendbeleid, volledig gelijkgesteld met opbrengsten van de statutaire portefeuille. ”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 16 pagina 15-16)

130.1. **De “vergoedingen voor het kapitaal” zijn niet beperkt tot de opbrengsten van de statutaire portefeuille en van het onroerend vermogen van de NBB.** In de toelichtingen van verweerster geeft men aan dat de opbrengsten van deze twee activa-posten ofwel worden gereserveerd ofwel aan de aandeelhouders worden uitgekeerd, en dat deze nooit in aanmerking komen voor enige uitkering (in de 4^e stap) aan de Soevereine Belgische Staat.

*“ Op grond van artikel 32 van de Organieke Wet **hebben de aandeelhouders recht op een deel van de winsten van de NBB, welke ook de oorsprong hiervan is.** Artikel 32 van de Organieke Wet voorziet bovendien slechts in een minimum, en **de wet voorziet geen begrenzing van het dividend dat aan de aandeelhouders toekomt.** ”*

(GwH) – Memorie van wederantwoord Ministerraad 15/04/2010 – nr. 29 (pagina 12)

130.2. Verweerster zal de Rechtbank willen bevestigen dat, zoals zij zelf een veronderstelling maakt (punt 17 pagina 17) **“wanneer de reserves door de Regentenraad als te hoog worden beschouwd”** (en het vennootschapsbelang dus geen bijkomende reserveringen vereisen) en alle jaarwinsten dus in aanmerking komen voor ofwel een uitkering aan de aandeelhouders onder de vorm van een dividend ofwel (in de 4^e stap) als een uitkering aan de Soevereine Belgische Staat:

Dat inderdaad elke eerder gereserveerde jaarwinst, weze het ook de gerealiseerde meerwaarden op eender welke eigen activa en de eventuele niet uitgekeerde seigneuriage, **integraal zullen worden uitgekeerd uitsluitend aan de aandeelhouders (waaronder voor 50% de Belgische Staat)?**

“ Tot slot voorziet het beleid uitdrukkelijk in de mogelijkheid om, wanneer het peil van de reserves als te hoog wordt beschouwd, deze reserves gedeeltelijk terug te nemen en uit te keren als dividend.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 17 pagina 17)

De eerdere invraagstellingen van de toepassing van het Artikel 32

131. Verweerster stelt totaal ten onrechte in haar conclusies dat eiser “nooit eerder het reserverings- en dividendbeleid heeft aangevochten”:

*“ Of nog: **de relevante vraag is** niet waarom de Regentenraad een bepaald dividend heeft uitgekeerd, maar **waarom zij daarbij niet is afgeweken van het jaren eerder vastgestelde, en sindsdien consequent gehanteerde, dividendbeleid dat door eiser nooit als zodanig is aangevochten en dat hij dus minstens stilzwijgend in abstracto heeft aanvaard.***

Enkel indien eiser nieuwe elementen kan aantonen die een afwijking van dit vaste beleid voor de relevante boekjaren dwingend verantwoorden, zodat het manifest abusief was om niet af te wijken van dit beleid, kan zijn vordering slagen.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 14 pagina 14)

*“ Eiser kan in 2022 dan ook niet meer op ontvankelijke wijze opkomen tegen beslissingen die slechts de loutere uitvoering zijn van een in 2009 en 2016 vastgesteld en gepubliceerd dividendbeleid. (...) **Eiser had in 2009, minstens in 2016, de beslissing tot vaststelling van dit dividendbeleid moeten aanvechten.** Door te verzuimen dit te doen, kan hij niet meer op ontvankelijke wijze de loutere tenuitvoerlegging van dit beleid aanvechten. ”*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 6 pagina 9)

“ Eiser heeft dit reserverings- en dividendbeleid als zodanig nooit aangevochten; hij beperkt zich tot het aanvechten, jaren later, van enkele beslissingen waarin op het vlak van het dividend niets anders wordt gedaan dan uitvoering geven aan dit beleid. ”

“ Enkel indien eiser nieuwe elementen kan aantonen die een afwijking van dit vaste beleid voor de relevante boekjaren dwingend verantwoorden, zodat het manifest abusief was om niet af te wijken van dit beleid, kan zijn vordering slagen.”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 14 pagina 13-14)

132. Eiser heeft de situatie, waarbij de Wetgever het vertrouwen heeft gegeven aan een verondersteld onafhankelijke Regentenraad om bij de winstverdeling een preferente behandeling te voorzien voor de Soevereine Belgische Staat ten nadele van de aandeelhouders, reeds meerdere keren in vraag gesteld en aangeklaagd.

- 132.1. Reeds bij de invoering van het Artikel 32 heeft verzoeker zich, samen met een aantal andere aandeelhouders van de NBB, aangesloten tot een procedure voor het Grondwettelijk Hof zoals deze werd ingesteld door Deminor International.
Er werd daarbij aangevoerd dat de nieuwe wettelijke regels een buitenmatig voordeel zouden toekennen aan de Belgische Staat en dit ten nadele van de privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België. Minstens dat het risico hiertoe werd gecreëerd.
- 132.2. De concrete beslissingen tot winstverdeling werden door verzoeker aangevochten in procedures voor de Raad van State, waarbij verzoekschriften werden ingediend op 19 mei 2019 en 22 mei 2020. In zijn arrest van 20 december 2021 verklaarde de Raad van State zich zonder rechtsmacht om van voormelde vorderingen van verzoeker kennis te nemen.
- 132.3. Vanaf de algemene vergadering van 17 mei 2016 werden elk jaar en telkens opnieuw een hele reeks vragen gesteld omtrent de oplopende gelopen risico's enerzijds en de ononderbroken uitkeringen van "een saldo van de jaarwinst, 4°" aan de Soevereine Belgische Staat anderzijds.
Vanaf de Algemene Vergadering van 2017 (boekjaar 2016) werd er ook uitdrukkelijk geprotesteerd omtrent de winstverdeling en winstbestemming, werd het bestuur o.a. gevraagd naar enige transparantie omtrent de berekeningswijze van de vergoeding van "de seigneuriage", en of er bijvoorbeeld overeenkomsten tussen de centrale bank en de Belgische Staat bestonden die de compensatie van toekomstige verliezen zouden regelen.
- 132.4. Op 17 januari 2020 en 6 april 2020 werden de eerste aangetekende schrijvens gericht aan de Gouverneur en de Regentenraad met betrekking tot de winstverdeling. Deze hielden, behalve een omstandige beschrijving en een herhaalde vraagstelling tot verduidelijkingen, ook de uitdrukkelijke vraag in om het jaarsaldo (van 363,60 miljoen euro) niet over te maken aan de Soevereine Belgische Staat doch wel bijkomend toe te voegen aan "de Beschikbare Reserve", en dit om de financiële buffers voor de oplopende risico's bijkomend te versterken. De kopies van deze brieven werden eveneens overgemaakt aan de Minister van Financiën.
- 132.5. Omdat elk voorgaand verzet tegen het reserverings- en dividendbeleid zonder enig gevolg was gebleven, en om toch een verantwoording te krijgen omtrent de bedragen welke de Regentenraad als "4° saldo van de jaarwinst" aan de Belgische Soevereine Staat is blijven overmaken (ondanks het toch onmogelijk was om enige seigneuriage te realiseren) werd een procedure gestart in het Parlement van ons land (de Commissie Financiën). Daarbij werden vragen gesteld aan zowel de Nationale Bank van België als aan de Minister van Financiën.

In een uitgebreid advies van de Nationale Bank van België aan het Parlement werden opmerkelijke standpunten genoteerd. Tot op heden heeft de Commissie Financiën haar werkzaamheden met betrekking tot dit dossier nog niet verder gezet.

- 132.6. In ieder geval is hiermee het langdurig en tijdig verzet tegen het gepubliceerde dividend- en reserveringsbeleid voldoende aangetoond, waardoor verweerster niet kan aanhalen dat "eiser in 2022 dan ook niet meer op ontvankelijke wijze kan opkomen tegen beslissingen die slechts de loutere uitvoering zijn van een in 2009 en 2016 vastgesteld en gepubliceerd dividendbeleid."

133. Op **22 juli 2009** (net na de inwerkingtreding van het nieuwe wettelijke kader) heeft verweerster inderdaad gepubliceerd dat de Wetgever een "minimum uit te keren dividend" had bepaald, en werd de vooropgestelde motivering voor het reserveringsbeleid van de Regentenraad bekend gemaakt. Op **23 maart 2016** heeft de Regentenraad haar beslissing om voortaan 50 % van de jaarwinsten te reserveren eveneens publiek kenbaar gemaakt. De Regentenraad heeft het minimumdividendbeleid sedert de invoering in 2009 nooit aangepast.

Verweerster stelt in haar conclusies:

*" Enkel indien eiser **nieuwe elementen kan aantonen die een afwijking van dit vaste beleid voor de relevante boekjaren dwingend verantwoorden**, zodat het manifest abusief was om níét af te wijken van dit beleid, kan zijn vordering slagen."*

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punt 14 pagina 14)

Verweerster werd de vraag gesteld of het in 2009 bepaalde dividendbeleid, sedert de invoering nooit gewijzigd, inderdaad slechts "een gewaarborgd minimum dividend" betreft. En of een onafhankelijke Regentenraad van de Wetgever de noodzakelijke vrijheid en bevoegdheid heeft gekregen om dit minimumdividend te verhogen met een aanvullende, variabele uitkering van winsten?

Immers, **de relevante vraag blijft immers** waarom de Regentenraad nooit is afgeweken van het in 2009 vastgestelde dividendbeleid, en dit gezien:

- 133.1. **Het aandeel van de Nationale Bank van België in de globale te verdelen seigneuriage van het ESCB sedert 2016 (en dus ook in de relevante boekjaren) onbestaande was.** Waardoor er ook geen seigneuriage aan de Belgische Soevereine Staat moest worden gewaarborgd, en deze bedragen beschikbaar waren om als een verhoogd dividend aan de aandeelhouders uit te keren?
- 133.2. De Wetgever een onafhankelijke Regentenraad in 2009 verantwoordelijk heeft gesteld om bij de winstverdeling te waken over **"een evenwicht tussen de financiële belangen van de drie betrokken partijen"**, dit verwacht evenwicht nooit werd benaderd en sedert de invoering van het Artikel 32 zich steeds verhouden heeft als 50% (voor de Soevereine Staat) en minder dan 3% (voor de privé aandeelhouders).
- 133.3. De NBB heeft tijdens de coronacrisis als toezichthouder de Belgische banken en verzekeraars opgelegd geen dividenden uit te keren aan hun respectievelijke aandeelhouders. Zelfs nadat verzoeker er schriftelijk had op gewezen dat er 1) geen seigneuriage kon worden overgedragen (want onbestaand), 2) naast de risico's verbonden aan de coronacrisis waarvoor de NBB zelf waarschuwde ook de monetaire programma's en het balanstotaal en -structuur de risico's op verliezen aanzienlijk hadden verhoogd, en 3) haar voorbeeldfunctie als toezichthouder het vereiste om zelf ook geen winsten uit te keren (doch deze toe te voegen aan de financiële buffers), heeft de Regentenraad geen gevolg gegeven. En werd er desondanks een onbestaande seigneuriage uitgekeerd aan de Belgische Soevereine Staat, werd er geen bijkomende reservering beslist.
134. Verzoeker is van oordeel dat deze feiten, samen met de eerdere uitgebreide argumentering, voldoende "nieuwe elementen" inhouden om zijn vordering te laten slagen.

135. Tenslotte nog deze herhaalde uitlatingen vanwege verweerster:

“ Het staat iedere aandeelhouder overigens vrij om zijn aandelen te verkopen en zijn gelden elders te beleggen. ”

“ Bovendien is eiser geenszins verplicht om zijn aandelen aan te houden. ”

(Conclusies NBB – 16/9/2022 – punten 22 en 23 (pagina 22))

135.1. Verweerster bewijst met deze uitlatingen het totale ontbreken van ook maar enig minimaal respect voor de 50% privé eigenaars van de vennootschap. Het kan nooit worden aanvaard dat een bestuur zich op een dergelijke manier tot de eigenaars van de vennootschap kan richten.

135.2. Het bestuur is verantwoordelijk om een financiële rapportering te waarborgen welke een waarheidsgetrouw beeld geeft van het vermogen van de vennootschap. Het bestuur, volledig aangesteld door de 50% meerderheidsaandeelhouder, faalt hierin op flagrante (en bewuste) wijze. Uit dergelijke rapportering zou immers blijken dat de privé aandeelhouder, die zou ingaan op “dit advies” om niet langer zijn aandelen aan te houden en zijn gelden elders te beleggen, dergelijke uitstap enkel zou kunnen realiseren tegen slechts minder dan 2% van het boekhoudkundig eigen vermogen.

Het maakt dergelijke uitlating enkel maar ongepast.

135.3. De Gouverneur stelt dat er reeds jaren (in de jaarverslagen) werd gewaarschuwd voor sterk opgelopen risico's op financiële verliezen, en in de media dat “Wie belegt in het aandeel van de Nationale Bank, moet het monetair beleid begrijpen. We hebben er nooit een geheim van gemaakt dat onze winst, wat dat betreft, kwetsbaar is.” (De Standaard).

Het blijkt dat de Nationale Centrale Banken geen plan klaar hebben liggen welke een ordelijke uitweg biedt uit de monetaire experimenten welke zij jaren hebben gevoerd. Als kwalificatie van hun begrip en kennis van het monetair beleid kan dit tellen. Daarnaast begrijpen de privé aandeelhouders heel goed de gevolgen en risico's van het monetair beleid, alleen heeft men bij de NBB geen gevolg gegeven aan de vragen om meer te gaan reserveren, weet men als centrale bankier ook niet juist wat “seigneuriage” inhoudt en lijkt men niet in te zien met welke werkmiddelen de Nationale Bank van België kon deelnemen aan de opdrachten van monetair beleid.

135.4. De privé aandeelhouders hebben er geen enkel probleem mee dat de vennootschap geen winstmaximalisatie tot doel heeft, en hechten enkel een logisch belang aan het respecteren van hun statutair en grondwettelijk verankerde vermogensrechten.

Het is duidelijk dat de Belgische Staat het moeilijk heeft met de situatie waarbij zij rekening moet houden met het feit niet over alle rechten te beschikken om over de volledige jaarwinsten en vermogen van de centrale bank te kunnen beschikken. Deze uitlatingen zijn een bijkomende bevestiging van deze frustraties.